

شرکتهای تعاونی اعتبار مؤسساتی مالی و اعتباری غیر انتفاعی هستند که بطور کلی اهداف ذیل را تعقیب می نمایند.

- ۱- تأمین بخشی از نیازهای ضروری مالی و اعتباری اعضا
- ۲- استفاده بهینه از پس اندازهای کوچک اعضا
- ۳- شناسایی منابع اعتباری در جهت توزیع و حل مشکلات مالی اعضا
- ۴- سیاست گذاری در امور مربوط به پس انداز اعضا
- ۵- سهولت تأمین وام به دور از ضوابط دست و پاگیر مؤسسات بانکی.

افزایش هزینه های زندگی در سالهای اخیر که ناشی از فراتر رفتن شتاب تورم از حدود متعارف آن می باشد سبب تنگناهایی در زندگی حقوق بگیران شده است و این گروه که از حقوق و دستمزد نسبتاً ثابتی برخوردارند برای تأمین بخشی از هزینه های ضروری خود محتاج دریافت وام هستند که دریافت آن از منابع بانکی معمولاً مقدور نیست. لذا اینگونه وامها که در رقم های نسبتاً کوچک پرداخت می شود از طریق تعاونیهای اعتبار قابل تأمین و در بسیاری از موارد مشکل گشای زندگی بسیاری از اعضای خود می باشد.

گسترش تعاونیهای اعتبار و تشکلهای اعتباری غیر رسمی در بین خانواده ها بمنظور کمک و همیاری به یکدیگر مسین اهمیت و نقش مؤثر این مؤسسات بعنوان بهترین و قابل دسترس ترین منابع برای کمک به اقشار و خانواده های کم درآمد جامعه و حقوق بگیران ثابت است.

بررسی های انجام شده در مورد فعالیت تعاونیهای اعتبار نشان می دهد وامهای پرداختی به اعضا عمدتاً از محل سرمایه اولیه و پس انداز و اقساط بعدی پرداختی اعضا تأمین شده است و بیانگر این امر است که نقش سایر منابع غیر از سرمایه اعضا، در تأمین مالی تعاونیها بسیار ناچیز بوده است. استفاده از دیگر منابع از جمله بانکها می توانست امکانات محدود اعضا را گسترده تر و خدمات قابل ارائه را هم از لحاظ تعداد وامهای پرداختی و هم میزان آن افزایش دهد.

تعداد شرکت تعاونی اعتبار

از تعداد ۵۴۶ شرکت تعاونی اعتبار در سطح کشور که تا پایان شهریورماه ۷۳ تشکیل یافته، ۶۵/۴ درصد فعال و مشغول ارائه خدمات و تسهیلات به اعضا و ۳۴/۶ درصد آنها نیز غیر فعال بوده اند.

از کل تعاونیهای اعتبار مورد بررسی در سطح کشور، ۵۴/۴ درصد کارمندی و ۴۵/۶

درصد کارگری هستند.

- استان تهران با تعداد ۱۴۵ شرکت تعاونی (کارمندی و کارگری) بیشترین و استان کهگیلویه و بویراحمد با یک شرکت تعاونی (کارمندی) کمترین تعداد تعاونی را داراست.

- از تعداد ۵۴ شرکت تعاونی اعتبار که در سطح استان گیلان تشکیل یافته، تنها ۶ شرکت تعاونی (کارمندی و کارگری) فعال بوده است.

- ۸۱/۱ درصد تعداد تعاونیهای اعتبار کارمندی فعال و ۱۸/۲ درصد آنها غیر فعال هستند که این نسبت در تعاونیهای اعتبار کارگری، ۴۵/۸ درصد (فعال) و ۵۴/۲ درصد (غیر فعال) می باشد.

در مابقی هر ۱۰۰ شعبه بانک ۴ تعاونی اعتبار فعال، در سطح کشور وجود دارد.

ج - ۱ - درصد و تعداد شرکتهای تعاونی اعتبار فعال و غیر فعال کارمندی و کارگری در سطح کشور شهریورماه ۷۳

وضعیت تعاونی اعتبار	فعال	غیر فعال	جمع
کارمندی	۲۴۲	۵۴	۲۹۷
درصد	۸۱/۸	۱۸/۲	۱۰۰/۰
کارگری	۱۱۴	۱۳۵	۲۴۹
درصد	۴۵/۸	۵۴/۲	۱۰۰/۰
جمع	۳۵۷	۱۸۹	۵۴۶
درصد	۶۵/۴	۳۴/۶	۱۰۰/۰

بررسی وضعیت تعاونیهای اعتبار

در سالهای ۷۱ و ۷۲

و نیمه اول سال ۷۳

از: اداره کل امور تعاونیهای خدمات تولیدکنندگان

و مصرف کنندگان وزارت تعاون

فعالیت‌های اعتباری و مالی

وام:

حسب اطلاعات واصله از ادارات کل تعاون استانها، شرکتهای تعاونی اعتبار در سطح کشور طی سالهای ۷۱ و ۷۲ و تا پایان شهریور ماه سال ۷۳ مجموعاً تعداد ۱۷۱۸۱۱ فقره وام قرض‌الحسنه و تسهیلات در اختیار اعضای خود قرار داده‌اند که از این تعداد وام ۳۲ درصد آن در سال ۷۱ و ۳۹/۹ درصد در سال ۷۲ و ۲۸/۱ درصد وامها در شش ماهه اول سال ۷۳ می‌باشد.

در سالهای مورد گزارش، بطور متوسط هر عضو تعاونی اعتبار ۱/۲ مرتبه از وام و تسهیلات تعاونی اعتبار استفاده نموده که این نسبت در تعاونیهای کارمندی تقریباً یک و کارگری ۲/۱ می‌باشد.

متوسط تعداد وام در تعاونیهای اعتبار در سطح کشور ۴۸۱ فقره وام بوده که این نسبت در تعاونیهای اعتبار کارمندی ۳۵۵ فقره وام و در تعاونیهای اعتبار کارگری ۷۵۰ فقره وام

۸۰/۷ درصد متعلق به شرکتهای تعاونی اعتبار کارمندی و ۱۹/۳ درصد آن مربوط به تعاونیهای اعتبار کارگری می‌باشد.

- از مجموع سرمایه‌گذاری و سهام اعضای تعاونیهای اعتبار ۹۷/۷ درصد آن در گردش و مربوط به اعضای تعاونیهای اعتبار فعال و از محل سرمایه‌گذاری اولیه و پس‌انداز ماهانه اعضا حاصل گردیده و ۲/۳ درصد آن صرفاً سهام اولیه و مربوط به تعاونیهای اعتبار غیر فعال می‌باشد.

- متوسط سرمایه شرکتهای تعاونی اعتبار در سطح کشور (فعال و غیر فعال) حدود ۲۹/۱ میلیون ریال است که این نسبت در شرکتهای تعاونی کارمندی ۴۳/۲ میلیون ریال و در تعاونیهای کارگری ۱۲/۳ میلیون ریال می‌باشد.

- متوسط سرمایه تعاونیهای اعتبار فعال در سطح کشور حدود ۴۴ میلیون ریال که این نسبت در تعاونیهای کارمندی و کارگری به ترتیب حدود ۵۲ و ۲۶ میلیون ریال می‌باشد. و توسط سرمایه اولیه تعاونیهای اعتبار در سطح کشور (غیر فعال) حدود ۲ میلیون ریال که نسبت مذکور در تعاونیهای اعتبار کارمندی و کارگری به حدود ۴ و ۱ میلیون می‌رسد.

متوسط سرمایه‌گذاری و سهام

متوسط سرمایه‌گذاری و پس‌انداز یک عضو در تعاونی اعتبار (فعال و غیر فعال) حدود ۸۶ هزار ریال بوده که این نسبت در تعاونیهای اعتبار فعال حدود ۱۱۰ هزار ریال و در تعاونیهای اعتبار غیر فعال حدود ۸ هزار ریال می‌باشد و این نسبت‌ها مبنی بر این امر است که در تعاونیهای فعال، اعضا علاوه بر سهام اولیه نسبت به پس‌انداز و افزایش سرمایه خود در تعاونی اقدام نموده‌اند.

- متوسط سرمایه‌گذاری و سهام هر عضو در تعاونیهای اعتبار کارمندی فعال ۱۲۶ هزار ریال است که این نسبت در تعاونیهای کارگری فعال ۷۲ هزار ریال می‌باشد.

تعداد اعضا

- ۶۰/۶ درصد تعداد کل اعضای تعاونیهای اعتبار در سطح کشور کارمندی ۳۹/۴ درصد اعضای تعاونیها، کارگر می‌باشد.

- ۷۶/۵ درصد تعداد اعضای کل تعاونیهای اعتبار فعال و از خدمات و تسهیلات تعاونی اعتبار استفاده می‌نمایند. ۲۳/۵ درصد اعضای تعاونیها غیر فعال و بدلائیل مختلف نمی‌توانند از خدمات تعاونی بهره‌مند گردند. - استان تهران با تعداد ۶۰۱۱۴ نفر عضو تعاونیهای اعتبار، بیشترین و اه‌تان کهگیلویه و بویراحمد با ۱۸ نفر کمترین عضو تعاونی اعتبار را داراست.

- از ۱۴۱۴۳۷ عضو تعاونیهای اعتبار فعال، ۷۰/۹ درصد کارمندی ۲۹/۱ درصد کارگر بوده‌اند در حالیکه از ۴۳۵۴۸ نفر عضو تعاونیهای غیر فعال ۷۲/۹ درصد کارگر بوده‌اند. پائین بودن سهم کارگران (چه از نظر تعداد و چه از نظر درصد) به تعاونیهای فعال و برعکس بالا بودن تعداد و درصد آنها در تعاونیهای غیر فعال مبین ضعف فرهنگی کارگران نسبت به امر تعاون است.

متوسط تعداد اعضای

متوسط اعضای تعاونیهای اعتبار در سطح کشور ۳۲۹ نفر است که این نسبت در تعاونیهای اعتبار کارمندی ۳۷۱ نفر و در تعاونیهای اعتبار کارگری ۱۹۳ نفر می‌باشد. کارمندان نسبت به امر تعاون آگاه‌تر و لذا دارای تشکیلات تعاونی بزرگ‌ترند.

- حدود ۶/۵ درصد کارکنان دولت، عضو تعاونیهای اعتبار مؤسسات و وزارتخانه‌های متبوعه می‌باشند

سرمایه

- سرمایه‌گذاری و سهام اعضای تعاونیهای اعتبار در سطح کشور (سهام اولیه و پس‌انداز سالانه) حدود ۱۶ میلیارد ریال بوده که

از مجموع تعداد وام‌های پرداختی در سال‌های ۷۱، ۷۲ و شش‌ماهه اول سال ۷۳، سهم تعاونیهای اعتبار کارگری به ترتیب ۵۱/۱، ۵۰/۳ و ۴۷/۴ درصد و سهم تعاونیهای کارمندی به ترتیب ۴۸/۹، ۴۹/۷ و ۵۲/۶ درصد می‌باشد.

بر اساس اطلاعات و نتایج این بررسی از مجموع ۱۷۱۸۱۱ فقره وام پرداختی توسط شرکتهای تعاونی اعتبار طی دوره مورد بررسی، سهم شرکت تعاونی اعتبار استان تهران ۴۹ درصد و سپس تعاونیهای استان‌های آذربایجان غربی، کرمانشاه، خراسان، خوزستان، مازندران و آذربایجان شرقی به ترتیب ۱۵/۲، ۶/۶، ۴/۷، ۴/۷، ۴/۵، ۳/۹ درصد بیشترین سهم از کل وامهای پرداختی داشته‌اند و استان ایلام با تعداد ۸ فقره وام در طی دوره مذکور کمترین سهم را از کل وام‌های پرداختی داشته است.

سهم استانهای فوق‌الذکر (هفت استان) از کل وامهای پرداختی ۸۸/۶ درصد و سایر استانها ۱۱/۴ درصد بوده است.

از مجموع وامهای پرداختی توسط شرکتهای تعاونی اعتبار در سطح کشور سال ۷۱ بیشتر سهم مربوط به تعاونیهای اعتبار در

جدول شماره (۳) - توزیع تعداد وام‌های پرداختی تعاونیهای اعتبار به تفکیک کارمندی - کارگری ۷۱ لغایت شهریور ماه ۷۲

شرح	تعاونی اعتبار		جمع	کارمندی	کارگری
	تعداد وام	درصد			
۷۱	۲۸۱۱۳	۲۶۹۰۸	۵۵۰۲۱	۲۶۹۰۸	۲۸۱۱۳
		۵۱/۱	۱۰۰	۴۸/۹	۵۱/۱
۷۲	۳۴۴۹۲	۳۴۰۲۱	۶۸۵۱۳	۳۴۰۲۱	۳۴۴۹۲
		۵۰/۳	۱۰۰	۴۹/۷	۵۰/۳
شش‌ماهه	۲۲۸۸۲	۲۵۴۹۵	۴۸۳۷۷	۲۵۴۹۵	۲۲۸۸۲
اول	۴۷/۴	۵۲/۶	۱۰۰	۴۷/۴	۴۷/۴
جمع	۸۵۴۸۷	۸۶۳۲۴	۱۷۱۸۱۱	۸۶۳۲۴	۸۵۴۸۷

استان تهران با (۵۱ درصد) و سپس استانهای آذربایجان غربی (۱۶ درصد)، کرمانشاهان (۵ درصد)، خوزستان (۴/۹ درصد)، مازندران (۴/۶ درصد)، خراسان (۴/۵ درصد) و آذربایجان شرقی (۳/۸) و کمترین سهم مربوط به استان چهارمحال و بختیاری (۰/۰۳ درصد) می‌باشد.

توضیح اینکه تعاونیهای اعتبار در استانهای کرمان، ایلام، کهگیلویه و بویراحمد و بوشهر و اردبیل در این سال فعالیتی نداشته‌اند.

از مجموع وامهای پرداختی توسط شرکتهای تعاونی اعتبار در سطح کشور در سال ۷۲، تعاونیهای اعتبار استان تهران با ۴۹/۸ درصد و تعاونیهای اعتبار استانهای آذربایجان غربی و کرمانشاه، خراسان، مازندران، خوزستان و آذربایجان شرقی به ترتیب با ۱۵/۵، ۶/۷، ۴/۷، ۴/۷، ۴/۶، ۳/۱ درصد بیشترین سهم را در پرداخت وام داشته‌اند و استان ایلام با تعداد ۳ وام کمترین سهم (۰/۰۰۴ درصد) را در پرداخت وام به اعضای تعاونیهای اعتبار را داشته است.

در شش ماهه اول سال جاری بیشترین سهم از کل وامهای پرداختی توسط تعاونیهای اعتبار در سطح کشور در استان تهران (۴۵/۷ درصد) و سپس تعاونیهای اعتبار استان آ- غربی (۱۳/۹ درصد)، تعاونیهای استان کرمانشاه (۸/۲ درصد)، تعاونیهای اعتبار استان خراسان (۴/۹ درصد)، تعاونیهای اعتبار آ- شرقی (۴/۶ درصد) و تعاونیهای اعتبار استان خوزستان (۴/۵ درصد) و تعاونیهای استان مازندران (۴/۲ درصد) بوده است و تعاونیهای اعتبار استان کهگیلویه و بویراحمد با تعداد ۲ فقره وام کمترین سهم را از کل وامهای پرداختی داشته است.

سهم تعاونیهای اعتبار استان‌های فوق‌الذکر (هفت استان) از کل وام پرداختی توسط تعاونیهای اعتبار در شش ماهه اول سال جاری مجموعاً ۸۶/۲ درصد و تعاونیهای

سایر استه‌ها (۱۷ استان) ۱۳/۸ درصد می‌باشد تعاونیهای اعتبار استان بوشهر طی این مدت فعالیتی نداشته‌اند.

از مجموع ۸۶۳۲۴ وام پرداختی توسط تعاونیهای اعتبار کارکنان دولت در سطح کشور طی دوره مورد بررسی بیشترین سهم از کل وامهای مذکور توسط تعاونیهای اعتبار کارکنان دولت در استان آ- غربی (۲۸/۰ درصد) و سپس استانهای کرمانشاه، تهران، خوزستان، مازندران، خراسان، آ- شرقی به ترتیب ۱۳/۱، ۱۰/۴، ۸/۶، ۸/۴، ۷/۴، ۶ درصد بوده است و کمترین سهم با تعداد ۸ فقره وام مربوط به تعاونیهای اعتبار استان ایلام است.

سهم تعاونیهای اعتبار استانهای فوق‌الذکر (هفت استان) از کل وامهای پرداختی طی دوره مورد بررسی ۸۱/۱ درصد و سایر استانها (۷ استان) از مجموع وامهای پرداختی ۱۸/۲ درصد بوده است.

بر اساس نتایج حاصله از مجموع ۸۵۴۸۷ فقره وامهای پرداختی توسط تعاونیهای کارکنان در سطح کشور طی سالهای مورد بررسی تعاونیهای اعتبار استان تهران با ۸۸/۱ درصد بیشترین سهم را از کل وامهای پرداختی تعاونیهای مذکور را داشته است و استان چهارمحال و بختیاری با ۱۵ فقره وام (۰/۰۲ درصد) کمترین سهم را داشته است.

تعاونیهای اعتبار استانهای سیستان و بلوچستان، ایلام، کهگیلویه و بویراحمد، بوشهر، هرمزگان طی سالهای فوق هیچگونه فعالیتی نداشته‌اند.

میزان و مبلغ وام

بر اساس نتایج حاصله از این بررسی، میزان و مبلغ وام پرداختی شرکتهای تعاونی اعتبار طی سالهای ۷۱ لغایت شهریورماه ۷۳ نشان دهنده آن است که طی دوره مذکور تعاونیهای اعتبار در سطح کشور بالغ بر ۹۷۴۵۷ میلیون ریال

درصد	جمع	درصد	کارگری	درصد	کارمندی	
۱۰۰	۵۴۶	۴۵/۶	۲۴۹	۵۴/۴	۲۹۷	تعداد
۱۰۰	۱۸۴۹۸۵	۳۹/۴	۷۲۸۴۶	۶۰/۶	۱۱۲۱۳۹	تعداد اعضا (نفر)
۱۰۰	۱۴۱۴۳۷	۲۹/۱	۴۱۱۱۴	۷۰/۹	۱۰۰۳۲۳	تعداد اعضا فعال (نفر)
۱۰۰	۴۳۵۴۸	۷۲/۹	۳۱۷۳۲	۲۱/۱	۱۱۸۱۶	تعداد اعضا غیر فعال (نفر)
-	۳۳۹	-	۲۹۳	-	۳۷۸	متوسط تعداد اعضا (نفر)
۱۰۰	۱۵۹۱۵/۲	۱۹/۳	۳۰۷۴/۹	۸۰/۷	۱۲۸۴۰/۳	میزان سرمایه (میلیون ریال)
۱۰۰	۱۵۵۵۶/۵	۱۸/۹	۲۹۴۰/۲	۸۱/۱	۱۲۶۱۶/۳	سرمایه تعاونیهای فعال (میلیون ریال)
۱۰۰	۳۵۸/۷	۳۷/۶	۱۳۴/۷	۶۲/۴	۲۲۴	سرمایه تعاونیهای غیر فعال (میلیون ریال)
-	۱۱۰	-	۷۲	-	۱۲۶	متوسط سرمایه اعضا فعال (هزار ریال)
-	۸	-	۴	-	۱۹	متوسط سرمایه اعضا غیر فعال (هزار ریال)
-	۲۹/۱	-	۱۲/۳	-	۴۳/۲	متوسط سرمایه هر تعاونی (میلیون ریال)
-	۴۴	-	۲۶	-	۵۲	متوسط سرمایه تعاونی فعال (میلیون ریال)
-	۲	-	۱	-	۴	متوسط سرمایه تعاونی غیر فعال (میلیون ریال)

جدول شماره (۲) - مشخصات کارکنان شرکتهای تعاونی اعتبار (تا پایان شهریور ۱۳۷۳)

- متوسط وام پرداختی در تعاونیهای اعتبار کارکنان دولت طی دوره مورد بررسی ۵۸۴ هزار ریال بوده که این نسبت در سالهای ۷۱، ۷۲، نیمه اول سال ۷۳ به ترتیب ۴۸۸، ۵۵۸، ۷۱۹ هزار ریال بالغ گردیده است که نسبتهای مشابه برای تعاونیهای اعتبار کارگری به ترتیب، ۴۹۲، ۵۷۵ و ۵۸۶ هزار ریال بوده است.

- از مجموع وام پرداختی شرکتهای تعاونی اعتبار در سال ۷۱ بیشترین سهم از کل وامهای مذکور توسط شرکتهای تعاونی اعتبار استان تهران با ۵۵ درصد، کمترین مبلغ وام (سه میلیون ریال) توسط تعاونیهای اعتبار استان چهارمحال و بختیاری پرداخت شده است.

۴۸/۳ درصد طی دوره بوده است. - متوسط وام پرداختی به هر عضو تعاونیهای اعتبار در سطح کشور طی دوره بررسی ۵۶۷ هزار ریال است که در سال ۷۱ حدود ۴۹۰ هزار ریال و در سال ۷۳ حدود ۵۶۶ هزار ریال و در نیمه اول سال جاری ۶۵۶ هزار ریال می باشد.

- بررسی پرداخت وام در استانهای مختلف کشور مبین آن است که از کل مبلغ وام پرداختی در سال ۷۲ به مبلغ ۳۸۸۱۳ میلیون ریال، تعاونیهای استان تهران با ۵۴/۶ درصد و تعاونیهای اعتبار استان ایلام با ۰/۲ درصد به ترتیب بیشترین و کمترین سهم پرداخت وام را داشته اند.

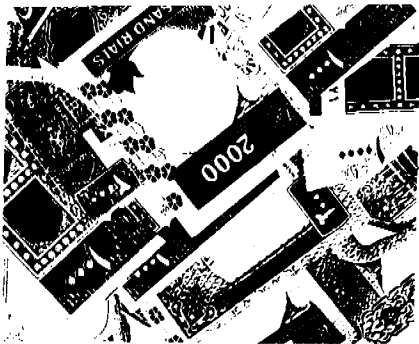
وام پرداختی داشته اند از مجموع وام پرداختی تعاونیها ۲۷/۷ درصد در سال ۷۱ و ۳۹/۸ درصد در سال ۷۲ و ۳۲/۵ درصد تا شهریورماه سال ۷۳ تسهیلات و وام در اختیار اعضای تعاونیها قرار گرفته است.

- از مجموع وام پرداختی شرکتهای تعاونی در سطح کشور سهم شرکتهای تعاونی اعتبار کارکنان دولت در سالهای ۷۱ و ۷۲ و نیمه اول سال ۷۳ به ترتیب ۴۸/۷، ۴۸/۹ و ۵۷/۶ درصد بوده که نسبتهای مشابه برای تعاونیهای اعتبار کارگری طی دوره مذکور به ترتیب ۵۱/۳، ۵۱/۱ و ۴۲/۴ می باشد و در مجموع سهم تعاونیهای اعتبار کارمندی ۵۱/۷ و سهم تعاونیهای اعتبار کارگری

جدول شماره (۳) - توزیع تعداد وام پرداختی تعاونیهای اعتبار به تفکیک استان

سال ۷۱ لغایت شهریور ۷۳

شرح	استان	جمع	تهران	آ- غربی	کرمانشاه	خراسان	خوزستان	مازندران	آ- شرقی	سایر
تعداد وام	۱۷۱۸۱۱	۸۱۲۲۱	۸۱	۲۶۰۸۹	۱۱۳۴۴	۸۱۵۶	۸۱۰۸	۷۷۹۱	۶۶۶۰	۱۹۶۴۲
درصد	۱۰۰	۹/۰	۱۵/۲	۶/۶	۴/۷	۴/۷	۴/۵	۳/۹	۱۱/۴	

تأمین منابع

در سالهای ۷۱ و ۷۲ به ترتیب حدود ۲۷ و ۳۹ و در شش ماهه اول سال ۷۳ حدود ۳۲ میلیارد ریال به اعضای تعاونیهای اعتبار وام پرداخت شده است که رشد اعتبار وام پرداختی در سال ۷۲ به سال ۷۱ حدود ۴۳/۹ درصد بوده است که انتظار می رود با روند پرداختهای ششماهه اول سال ۷۳ میزان رشد در فاصله ۷۲ تا ۷۳ از میزان فوق در سال

قبل فراتر رود.

وامهای فوق عمدتاً از محل سرمایه اولیه و پس انداز و اقساط بعدی پرداخت شده تأمین گردیده است. این مقدار در سال ۷۱ حدود ۸۸/۰ درصد در سال ۷۲، ۸۶/۵ درصد و شش ماهه اول ۷۳، ۹۲/۴ درصد بوده که نشان می دهد حدود ۸۹ درصد وامها با همکاری و همیاری خود اعضا تأمین گردیده و سهم سایر منابع نظیر صندوق تعاون، بانکها،

کمک مؤسسات و سازمانها و صندوقهای قرض الحسنه در این امر، ۱۱ درصد بوده است و کمترین سهم را صندوق تعاون با ۴/۰ درصد داشته است.

- بررسی ام پرداختی شرکتهای تعاونی اعتبار در استانهای مختلف کشور در شش ماهه اول سال ۷۳ حاکی از آن است که تعاونیهای استان تهران با ۱۷۳۱۴ میلیون ریال و سپس تعاونیهای اعتبار استانهای آ- غربی، خراسان، آ- شرقی، کرمانشاه، مازندران، خوزستان و فارس به ترتیب: ۴۴۳۰، ۱۳۵۷، ۱۲۳۰، ۱۱۵۰، ۲۳، ۱، ۶۷۸ میلیون ریال بیشترین و تعاونیهای ا- بار استان ایلام با ۲ میلیون ریال کمترین میزان ام پرداختی را داشته اند.

جدول شماره (۵) - توزیع وامهای پرداختی توسط تعاونیهای اعتبار کارکنان دولت به تفکیک استان ۷۱ لغایت شهریورماه ۷۳

شرح	استان	جمع	آ- غربی	کرمانشاه	تهران	خوزستان	مازندران	خراسان	آ- شرقی	سایر
		۸۶۳۲۴	۲۷۱۷۰	۱۱۲۷۲	۸۹۴۰	۷۴۱۷	۷۲۹۱	۶۴۰۰	۵۱۴۶	۱۵۶۸۸
		۱۰۰	۲۸/۰	۱۳/۱	۱۰/۴	۸/۶	۸/۴	۷/۴	۶	۱۸/۲

مشکلات

سرمایه تعاونیهای اعتبار از طریق اعضای که خود از درآمد چندانی برخوردار نیستند تأمین می شود لذا کار سرمایه جمع شده در اینگونه تعاونیها از حد بالایی برخوردار نمی باشد تا در همه حال بتواند مشکل اعضای خود را مرتفع سازند. بطور کلی، مشکلات این نوع از تعاونیها عبارتند از:

- ۱- کمبود منابع مالی و نقدینگی
- ۲- عدم وجود انگیزه در نیروهای کارآمد جهت عضویت در هیأت مدیره و بازرسی
- ۳- ضعف برنامه های آموزشی منظم و مبتنی بر اصول علمی و بانکداری

- ۴- عدم همکاری لازم از سوی سیستم بانکی کشور و بالا بردن نرخ کارمزد بانکی
- ۵- عدم همکاری مؤسسات و دستگاههای مربوطه در تأمین منابع مالی و کادر پرسنلی تعاونیها.

پیشنهادهای

- ۱- پیش بینی تهیلات و اعتبارات ارزان قیمت

جدول شماره (۶) - میزان و مبلغ وام پرداختی تعاونیهای اعتبار در سطح کشور به تفکیک کارمندی، کارگری (ارقام به میلیون ریال)

شرح	سال	جمع		سال ۷۱		سال ۷۲		نیمه اول سال ۷۳	
		مبلغ وام	درصد	مبلغ وام	درصد	مبلغ وام	درصد	مبلغ وام	درصد
کارمندی		۵۰۳۸۳	۵۱/۷	۱۳۱۴۲	۴۸/۷	۱۸۹۹۰	۴۸/۹	۱۸۲۵۱	۵۷/۶
کارگر		۴۷۰۷۴	۴۸/۳	۱۳۸۲۴	۵۱/۳	۱۹۸۲۴	۵۱/۱	۱۳۴۲۷	۴۲/۴
جمع		۹۷۴۵۷	۱۰۰	۲۶۹۶۶	۲۷/۷	۳۸۸۱۳	۳۹/۸	۳۱۶۷۸	۳۲/۵

جدول شماره (۷) - محل تأمین منابع مالی وامهای پرداختی تعاونیهای اعتبار ۷۱ - ششماهه اول ۷۳ (میلیون ریال)

سال	شرح	جمع	سرمایه	پس انداز جاری اعضا	صندوق تعاون	صندوقهای قرض الحسنه	بانکها	سایر
۷۱	میزان	۲۶۹۶۶	۲۰۴۲۸	۳۲۹۲	-	۵۲	۱۳۹۹	۱۸۱۳
	درصد	۱۰۰	۷۵/۸	۱۲/۲	-	۰/۲	۵/۲	۶/۷
۷۲	میزان	۳۸۸۱۳	۲۹۵۶۱	۳۹۶۴	۳۲۱	۲۸۴	۲۳۰۴	۲۲۷۸
	درصد	۱۰۰	۷۶/۳	۱۰/۲	۰/۸	۱/۰	۵/۹	۵/۸
شش ماهه اول ۷۳	میزان	۳۱۶۷۸	۲۶۴۲۰	۲۸۴۴	۷۵	۲۲۴	۱۲۲۵	۷۹۰
	درصد	۱۰۰	۸۳/۴	۹/۰	۰/۲	۱/۰	۳/۹	۲/۵

در بودجه سالانه کشور برای تعاونیهای اعتبار کارکنان دولت (وام ازدواج، در، ن، تحصیل فرزندان)
 ۲- توجه کافی به آموزش مدیران و اعضاء در جهت تقویت کادر مدیریت تعاونها
 ۳- کوشش در مشارکت هر چه بیشتر اعضاء به

پس انداز
 ۴- توجه بیشتر به گسترش و توسعه تعاونیهای اعتبار و همچنین حل و فصل مشکلات تعاونیهای غیرفعال و راکد
 ۵- تشکیل بانک اعتباری متمرکز
 ۶- ایجاد راههای تشویقی و ترغیب اعضاء در

پس اندازهای کوتاه مدت و بلند مدت
 ۷- جستجوی راههایی از طریق مسئولین برای همکاری بین سیستم بانکی و تعاونیهای اعتبار برای افزودن بر ظرفیت مالی تعاونیهای اعتبار
 ۸- جلب همکاری مؤسسات و ارگانها با تعاونی اعتبار متبوعه.

(۵۷ ماده مطلب در صفحه ۵۷)

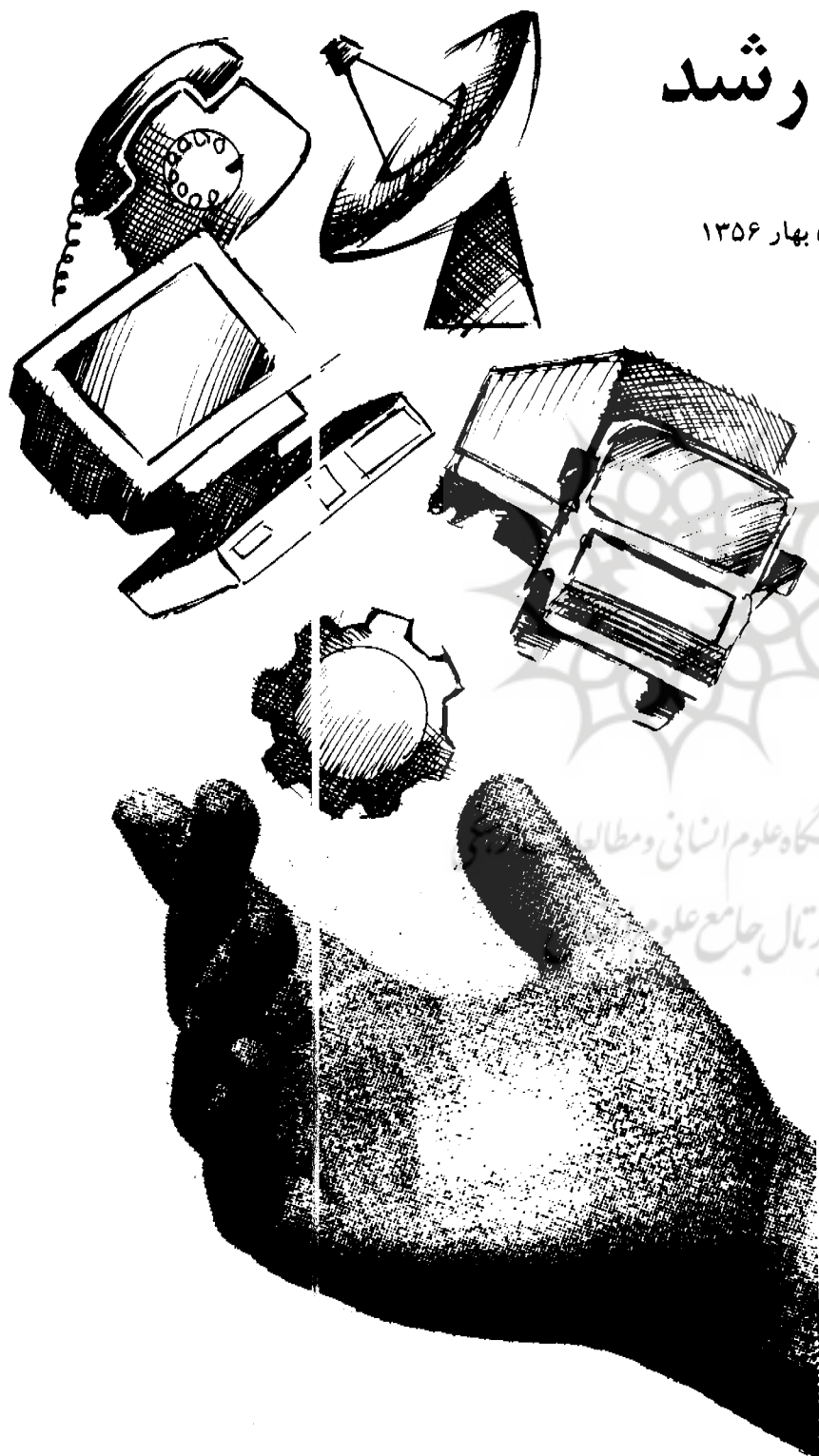
جدول شماره (۸) - مشخصات تعاونیهای اعتبار کارمندی و کارگری به تفکیک استان تا پایان شهریور ۷۳

ارقام به میلیون ریال

استان	شرح	رمندی			کارگری			جمع	
		تعداد	تعداد اعضاء	میزان سرمایه	تعداد	تعداد اعضاء	میزان سرمایه	تعداد	تعداد اعضاء
مرکزی		۱۳	۱۲۶۸	۳۹	۲	۱۹۰	۶	۱۴۵۸	۱۵
گیلان		۹	۱۴۹۴	۱۵۰	۴۵	۸۸۶۸	۲۰	۱۰۳۶۲	۵۴
مازندران		۱۶	۶۹۴۰	۷۳۱/۳	۱۵	۳۸۴۱	۱۲۸	۱۰۷۸۱	۳۱
آذربایجان شرقی		۲۵	۱۲۳۶۸	۷۹۰	۴	۳۱۶	۵۱/۱	۱۲۲۸۴	۲۹
آذربایجان غربی		۵۵	۲۵۱۱۸	۶۳۴۱	۹	۱۰۹۵	۳۷۵	۲۶۲۱۳	۶۴
کرمانشاه		۱۶	۷۱۵۲	۳۵۶	۱	۲۷	۰/۲	۷۱۷۹	۱۷
شوزستان		۱۸	۶۱۷۷	۱۰۲۸/۴	۱	۵۵۲	۱۰	۶۷۲۹	۱۹
فارس		۵	۳۱۸	۱۱/۸	۱۲	۲۴۵۴	۲۱	۲۷۷۲	۱۷
کرمان		۸	۱۵۱۶	۱۱	۲	۲۰۳۲	۴۲	۳۵۴۸	۱۰
خراسان		۹	۱۰۱۹۷	۶۰۴	۳۳	۹۰۶۷	۲۵۱	۱۹۲۶۴	۴۲
اصفهان		۹	۱۱۶۵	۸۶	۲	۳۵۳	۳۸	۱۵۱۸	۱۱
سیستان و بلوچستان		۱	-	۰/۳	۲۰	۲۹۵	۳	۲۹۵	۲۱
کردستان		۱۱	۵۸۵۳	۴۹/۹	۲	۲۲۴	۰/۵	۶۰۷۷	۱۳
همدان		۱۱	۱۷۸۷	۴۲۵	۲	۱۹۷	-/۶	۱۹۸۴	۱۳
چهارمحال و بختیاری		۴	۴۳۷	۹	۱	۱۲۲	۷	۵۵۹	۵
لرستان		۳	۱۳۳۱	۴۷	۴	۵۳۴	۲	۱۸۶۵	۷
ایلام		۳	۶۴۸	۹۰	-	-	-	۶۴۸	۳
کهگیلویه و بویراحمد		۱	۱۸	۱	-	-	-	۱۸	۱
بوشهر		۲	۱۴۱	۹	۲	۱۴۶۶	۳/۷	۱۶۰۷	۴
زنجان		۸	۵۰۲۴	۵۷۷	۲	۱۶۶	۱	۵۱۹۰	۱۰
سمنان		۷	۴۳۷	۵۴/۳	۲	۸۹	۴	۵۲۶	۹
یزد		۲	۷۶	۷	۱۱	۱۵۶۴	۳۵	۱۶۴۰	۱۳
هرمزگان		۳	۱۴۴	۹	۱	۳۷۰	۰/۹	۵۱۴	۴
نهران		۵۴	۲۱۷۱۲	۱۴۰۶	۹۱	۳۸۴۵۲	۲۰۸۳	۶۰۱۶۴	۱۴۵
اردبیل		۴	۸۱۸	۱۰	۲	۵۶۶	۱۰	۱۳۸۴	۶
جمع		۲۹۷	۱۱۲۱۳۹	۱۲۸۴۱/۲	۲۴۹	۷۲۸۴۶	۳۰۷۴/۹	۱۸۴۹۸۵	۵۴۶

مسائل سرمایه‌گذاری و تأمین سرمایه شرکتهای تعاونی در یک اقتصاد رو به رشد

نقل از: مجله تحقیقات تعاونی - شماره ۵ بهار ۱۳۵۶

بی‌شک عواملی که موجب رشد اقتصاد در یک جامعه می‌شوند، بر روی رشد واحدهای اقتصادی نیز تأثیر می‌گذارند. رشد واحدهای اقتصادی بستگی به عوامل مختلف دارد که یکی از مهمترین آنها بکار گرفتن فنون پیشرفته در واحدهای تولیدی است.

امروزه برای هماهنگ ساختن یک واحد اقتصادی با رشد کلی اقتصاد و همچنین هم‌گام نمودن یک واحد اقتصادی با رشد بخش مربوطه، تطابق فعالیت تولیدی واحد اقتصادی با تکنولوژی پیشرفته جاری و تجهیز وسائل تولیدی با تکنیک پیشرفته امری ضروری است. بدیهی است که چنین اقدامی افزایش کالاهای سرمایه‌ای در واحد اقتصادی را بدنبال دارد که خود تنها از طریق افزایش حجم سرمایه واحدهای اقتصادی امکان پذیر است.

بکار گرفتن تکنولوژی پیشرفته بنحوی که ترکیب عوامل تولید با صرفه‌تر شده و بازده آنها به مراتب بیشتر و مرغوب‌تر از قبل باشد، باید هدف اساسی و اصلی هر واحد اقتصادی قرار گیرد. برای اینکه یک واحد اقتصادی بتواند در رقابت بازار مربوط به تولیدات خود پایدار بماند و موقعیت خود را در بازار حفظ کند و در صدد توسعه و ترقی آن باشد، باید موقعیت اقتصادی خود را همواره با پدیده‌های جدید و توسعه یافته بخش مخصوص خود

وفق دهد. بنابراین اگر یک واحد اقتصادی برای افزایش حجم سرمایه خود به اندازه کافی از امکانات مالی برخوردار باشد می‌توان گفت که شرط اساسی برای سرمایه‌گذاری به منظور توسعه و تقویت واحد اقتصادی برآورد شده است.

خصوصیت سرمایه‌گذار، یک واحد تعاونی با هدف توسعه را می‌توان در ضمن مقایسه سیستم اقتصاد انتفاعی غیر تعاونی با سیستم اقتصاد تعاونی روشن کرد. در یک سیستم اقتصادی مبتنی بر تقسیم کار، تعداد زیادی واحدهای کوچک و متوسط تولیدی وجود دارند که به فعالیت و تولید واحدهای تولیدی دیگر (فرعی) نیازمندند. فعالیت اکثر واحدهای تولیدی فرعی مبنی بر تولید عقلایی است و چنانچه این واحد تولیدی فرعی جزء بخش غیر تعاونی باشد همواره بر آنست که کالا و خدمات تولیدی، خود را تنها در صورتی به واحدهای تولیدی اصلی یا نیازمند عرضه کند که این فعالیت برای مدتی طولانی یا نامحدود سودمند تشخیص داده شود.

بنابراین رشد واحدهای اصلی و فرعی بهم وابسته است و از آنجا که در سیستم اقتصادی انتفاعی هر واحد تولیدی برای حداکثر رسانیدن سود خود فعالیت می‌نماید، لذا امکان بروز اختلاف بین واحدهای تولیدی فرعی و اصلی اغلب غیر قابل اجتناب است.

یکی از مؤثرترین راه‌های توسعه به برطرف کردن اختلافاتی از این قبیل می‌نجامد، یا از بروز آن جلوگیری می‌کند، ایجاد هویت در میان تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان تولیدات واحدهای فرعی است.

واحدهای تولیدی که سود متقاضی کالاهای واحدهای فرعی دیگر هستند تماماً بر مبنای اصول تعاونی، تشکیل یک واحد تعاونی را می‌دهند و هر دوی آنها وارد یک سلسله فعالیت‌های اقتصادی با این واحد تعاونی می‌گردند. هدف یک چنین تعاونی عبارت از این خواهد بود که با تلاش‌های توده، فعالیت مستقل اعضا را توسعه و تقویت بخشد.

● برای اکثر تعاونیها، مانند سایر واحدهای اقتصادی، سرمایه‌گذاری یک امر اجباری است. تغییراتی که به طور مستمر در ساختمان بازارهای کالا و خدمات، پدیدار می‌گردد، نیاز سرمایه‌گذاری واحدهای تعاونی را تشدید می‌کند.

● هر اندازه میزان تمرکز واحدهای تعاونی برای انجام فعالیتهای خاص شدیدتر باشد، به همان نسبت امکان دسترسی به سرمایه‌گذاریهای مورد نیاز برای هر واحد تعاونی بیشتر خواهد بود.

نیازهای موجود در بازار (و در مورد تعاونیها نیازهای اعضای تعاونی) همواره در حال تغییر و تحول‌اند و بدیهی است که تحت چنین شرایطی یک واحد تعاونی به ندرت قادر است در مقابل رقابت شدید بخش غیر تعاونی ایستادگی کند و موقعیت خود را در بازار تثبیت کرده یا تقویت بخشد. بنابراین ضرورت ایجاد می‌نماید که این تعاونیها به صورت اتحادیه‌های تعاونی در آیند و قوای خود را جهت تقویت اعضای خود متمرکز کنند. تجربه ثابت کرده است که هر اندازه میزان تمرکز واحدهای تعاونی برای انجام فعالیتهای خاص شدیدتر باشد به همان نسبت امکان دسترسی به سرمایه‌گذاریهای مورد نیاز برای هر واحد تعاونی بیشتر خواهد بود.

البته تمرکز امور سرمایه‌گذاری در یک واحد برتر مانند اتحادیه‌ها مسائل دیگری به دنبال خواهد داشت. در یک اتحادیه تعاونی که سازمان آن هر می شکل است، تصمیمات سرمایه‌گذاری باید شامل حال کلیه اعضای موجود در این هرم باشد یا باصطلاح دیگر طرحهای سرمایه‌گذاری به نحوی اجراء گردد که کلیه واحدهای تعاونی موجود در این هرم بتوانند از مزایای آن برخوردار شوند. از طرف دیگر باید از سرمایه‌گذاریهای غیر عقلایی و افزایش ظرفیت تولیدی بیش از نیاز یک یا چند واحد تعاونی جلوگیری گردد و برای توسعه فعالیت‌های مؤثر واحدهای تعاونی عضو اتحادیه، قسمتی از اختیارات امور سرمایه‌گذاری تحت مراقبت اتحادیه تعاونی قرار

برای اکثر تعاونیها مثل سایر واحدهای اقتصادی سرمایه‌گذاری یک امر اجباری است، زیرا این اقدام در نتیجه تطابق وضع یک تعاونی با تکنولوژی پیشرفته بخش مخصوص به خود انجام می‌گیرد. از این رو بر میزان کالاهای سرمایه‌ای واحد تعاونی افزوده می‌شود. از طرف دیگر تغییراتی که به طور مستمر در ساختمان بازارهای کالا و خدمات پدیدار می‌گردد، نیاز سرمایه‌گذاری واحدهای تعاونی را تشدید می‌کند. برای واحدهای تولیدی کوچک و متوسط غالباً امکان استفاده از تکنولوژی پیشرفته و مکانیزه کردن مراحل تولیدی، به علت عدم دسترسی به سرمایه‌های کافی وجود ندارد. از طریق تشکیل تعاونیهای جدید و یا تقویت تعاونیهای موجود و برخورداری از خدمات آنها تمرکز ذخایر مالی واحدهای تولیدی که به عضویت این تعاونیها در آمده‌اند، ممکن می‌گردد؛ و از این راه سرمایه‌گذاری بر حسب نیاز مشترک واحدهای تولید انجام می‌گیرد.

بطور مثال می‌توان برای خرید و تعمیر ماشین آلات مورد نیاز کارگاههای تولیدی و یا استفاده جمعی از سیلو یا انبارهای مخصوص نگاهداری کالاهای فاسد شدنی و غیره از سرمایه‌گذاری مشترک بهره‌مند شد. در یک اقتصاد رو به رشد که در آن تولید و مصرف توده مردم حائز اهمیت است، واحدهای تعاونی نیز باید با در نظر گرفتن موقعیت بازار در امر عرضه و تقاضای توده مردم شرکت کنند. در یک چنین وضعی

گیرد و به عبارت دیگر اینکه در راه تقویت و توسعه فعالیت اتحادیه‌ها سرمایه‌گذاری لازم بعمل آید.

برای اکثر تعاونیها، مانند تعاونیهای مصرف و تعاونیهای کشاورزی برای توزیع و فروش کالاهای کشاورزی، نیاز سرمایه‌گذاری‌های ثابت جهت تهیه کالاهای سرمایه‌ای یا دارایی‌های ثابت (مثل انبار - ماشین آلات - محل کسب و غیره) بیشتر از نیاز سرمایه‌گذاری در زمینه داراییهای جاری می‌باشد. این امر موجب می‌گردد که ترکیب سرمایه و دارایی در تعاونیها شکل خاصی بخود بگیرد.

چون سرمایه‌گذاری موجب تغییر ترکیب دارایی و تدابیر مالی موجب تغییر ترکیب سرمایه می‌گردد، بنابراین سیاستهای سرمایه‌گذاری و مالی یک واحد تعاونی باید با هم مطابقت داشته باشد. اگر از قواعد سنتی ترکیب سرمایه و دارایی پیروی گردد، می‌توان به راحتی ثابت کرد که در مورد تعاونیها نیز قاعده مطابقت دارایی و سرمایه صادق است، ولی با توجه به این اصل که سرمایه پرداخت شده توسط اعضای تعاونی برای همیشه ثابت نبوده و با افزایش یا کاهش اعضای تعاونی تغییر می‌یابد، می‌توان نتیجه گرفت که در یک تعاونی تعادل بین سرمایه و دارایی، زمانی برقرار می‌شود که امکانات جبران سرمایه در صورت کاهش آن موجود باشد.

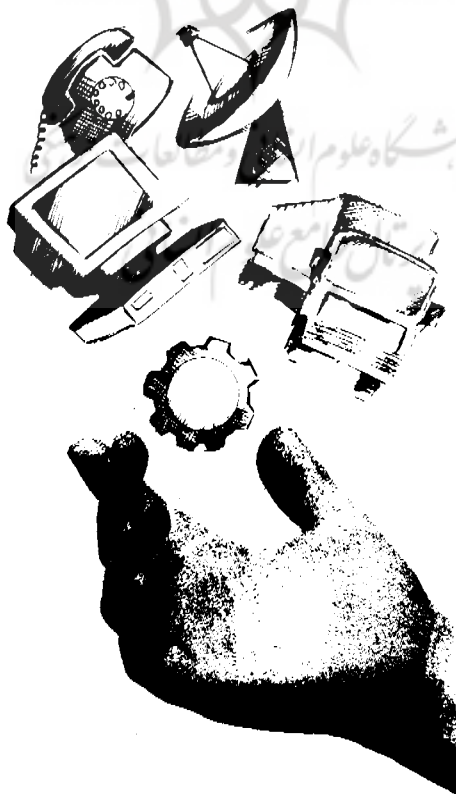
هر واحد اقتصادی باید برای دریافت اعتبار، سرمایه کافی جهت تضمین اعتبار در اختیار داشته باشد. از لحاظ تشخیص قدرت اعتباری نیز باید در یک واحد اقتصادی میزان سرمایه شخصی، سهم بزرگی را در ترکیب مجموع سرمایه واحد اقتصادی داشته باشد. ولی عملاً مشاهده گردیده که در اکثر تعاونیها سرمایه‌های شخصی قدرت اعتباری آنها را تضمین نمی‌کند. بنابراین باید با رعایت مشکلات فوق تسهیلات اعتباری جهت سرمایه‌گذاران تعاونیها را فراهم آورد.

از آنجا که افزایش تعداد اعضای تعاونیها ناشی از فعالیت مثبت مؤسسات مزبور می‌باشد،

لذا به وسیله جمع‌آوری سرمایه‌های کوچک اعضا می‌توان پایه‌های مالی تعاونیها را تا اندازه‌ای تأمین کرد، ولی همزمان با احراز عضویت تعاونی، مسئولیت مشارکت در امور سرمایه‌گذاری شرکت نیز به عهده هر عضو است. سپردن وجوه سهام اعضا برای مدت طولانی به شرکت تعاونی بمنزله استفاده شرکت تعاونی از این وجوه برای هدفهای سرمایه‌گذاری می‌باشد.

از رابطه نزدیک عضویت و مشارکت در سرمایه و همچنین خاصیت تعاونی بعنوان شرکت بدون محدودیت تعداد اعضا می‌توان در مورد واحد تعاونی و تشکیل سرمایه این نتیجه واقعی را گرفت که جمع سرمایه اظهار شده در موازنه تعاونی بر اثر عدم پایداری تعداد اعضا همواره در حالت کاهش و یا افزایش است. در نتیجه هر نوع سرمایه‌گذاری در داراییهای ثابت از محل سرمایه تعاونی با یک نوع خطر همراه است.

گذشته از آن چون قدرت تأمین مالی اعضا بصورت فردی یا گروهی نسبتاً کم است، لذا ممکنست تأمین مبلغ سرمایه‌گذاری از محل سرمایه مشترک بر خلاف میل اعضای

تعاونی باشد و به محض اینکه بحث درباره افزایش سرمایه شرکت تعاونی انجام گیرد، این سؤال پیش می‌آید که آیا افزایش سرمایه برای اعضای شرکت تعاونی جالب هست یا نه.

بر خلاف شرکت‌های سهامی که سرمایه واقعی آن برابر ارزش سهام است و با تغییراتی در سرمایه در ارزش سهام نیز تغییراتی حاصل می‌گردد، در موجب قوانین و مقررات تعاونی بعضی از اشکورها، در شرکت‌های تعاونی، ارزش سهام اعضا هیچ نوع رابطه‌ای با تغییرات میزان سرمایه شش‌نصی ندارد و اعضا هنگام ترک شرکت تعاونی هیچ نوع سهمی در ذخایر آشکار و غیر آشکار شرکت تعاونی ندارند. در چنین - التي عضو شرکت تعاونی در مقایسه با سهامداران شرکت سهامی مزایایی از این قبیل را ندارند.

هر اندازه شرکت‌های تعاونی برای تأمین سرمایه از محل ذخیره غیر قابل تقسیم، اعضا را تحت فشار قرار دهند، به همان نسبت آگاهی در اعضای تعاونی راجع به موقع نامتناسب آنها در مقایسه با سهامداران یا شرکت‌های سهامی بیشتر آشکار می‌گردد. از این رو می‌توان چنین استنباط نمود و آنرا دور از واقعیت ندانست که هرگاه اعضای تعاونی از وضعی رضایت‌بخش به عنوان زمین‌کننده سرمایه برخوردار باشند، حتی افراد غیر عضو نیز تمایل به عضویت تعاونیها نشان می‌دهند، این اندیشه می‌آموزد که نوع و درجه مشارکت اعضای تعاونی ناشی از ارزشهای درونی واحدهای تعاونی است.

در محدوده منابع تأمین مالی درونی تعاونیها ذرات قانونی و آزاد تعاونیها اهمیت خاصی برای تشکیل سرمایه و درجه اعتبار تعاونیها دارد، زیرا این ذخایر، در حقیقت سرمایه ثابت شخصی تعاونی تلقی می‌گردد. تنها منبعی که از آن ذخایر قانونی و آزاد شرکت تعاونی تأمین می‌گردد، سود این شرکتها است که قسمتی از آن برای توسعه، ترقی و مقابله با خطرات احتمالی کنار گذاشته می‌شود. این قسمت از سود شرکت که برای تأمین مالی درونی در نظر گرفته شده است موجب تقابل قیمت برای اعضا نمی‌گردد و به

● با توجه به این اصل که سرمایه پرداخت شده توسط اعضای تعاونی ثابت نبوده و با افزایش یا کاهش اعضای تعاونی تغییر می‌یابد، می‌توان نتیجه گرفت که در یک تعاونی، تعادل بین سرمایه و دارائی زمانی برقرار می‌شود که امکانات جبراً سرمایه در صورت کاهش آن موجود باشد.

● در محدوده منابع تأمین مالی درونی تعاونیها، ذخائر قانونی مؤسسات مزبور، از اهمیت خاص، برای تشکیل سرمایه برخوردار است، زیرا این ذخایر در حقیقت سرمایه ثابت و شخصی تعاونی تلقی می‌گردد.

امریکا، میزان سودی را که اعضای تعاونی از حساب شرکت برداشت نکرده‌اند بطور خودکار بحساب وام شرکت تعاونی واریز می‌گردد و یا اعضای تعاونی مثل تعاونیهای مصرفی کشورهای (اسکاندیناوی) دعوت می‌شوند که قسمتی از سود خود را به طور دست نخورده در اختیار تعاونی قرار دهند و برای این مبالغ شرکت تعاونی بهره‌ای پرداخت کرده و از طرف دیگر به محض اینکه هر یک از اعضاء دچار احتیاج شد، می‌تواند سود خود را فوراً دریافت نماید.

تعاونیهای آلمان غربی راههای دیگری را جهت تأمین سرمایه از طریق اعضا اتخاذ کرده‌اند. در سال ۱۹۶۶ گروههای تعاونی مصرف با یک عمل دسته جمعی یک بنیاد سرمایه‌های غیر منقول تعاونی تشکیل دادند تا امکان دسترسی به بازارهای سرمایه‌ای خود را از راه غیر مستقیم فراهم آورند. فعالیت این بنیاد به این صورت بود که از طریق انتشار سهام و عرضه آن به اعضای تعاونی و غیر تعاونی و همچنین بانکهای آلمان وجوه حاصله را در خرید زمین سرمایه‌گذاری کرده و سپس این زمینها به وسیله بنیاد به صورت اجاره در اختیار تعاونیها قرار گرفت. سود حاصله از این نوع معاملات متعلق به سهام‌داران بنیاد رهنی تعاونی است.

در دیگر کشورها مانند سوئد تعاونیهای مصرف سرمایه‌های خود را (اعم از درونی و اعتباری) به وسیله اعضاء تأمین می‌کنند. یکی از راههای دیگر که به غیر از روشهای سنتی است آنستکه امروزه تعاونیها یک واحد غیر تعاونی تشکیل می‌دهند به طوریکه این واحد غیر تعاونی اجازه انتشار و فروش اوراق قرضه را دارا است و از طریق فروش اوراق قرضه و نفوذ در بازار وجوه لازم را برای سرمایه‌گذاری تعاونیها تأمین می‌کند. در چنین حالتی اعضای غیر تعاونی نیز قادر بخريد این اوراق قرضه می‌باشند.

در یک اقتصاد رقابتی رو به رشد تثبیت

تعاونی است.

یکی از این جنبه‌ها تغییرات یا ناپایداری (عدم ثبات) سرمایه شرکت تعاونی است که معلول افزایش یا کاهش تعداد اعضا است. و در نتیجه موجب عدم ثبات سرمایه شرکت تعاونی جهت تضمین وام یا اعتبار دریافتی می‌گردد. عامل محدودکننده دوم عدم وجود تضمین ضروری کافی در مقابل سرمایه اعتباری است. ذخایری که از سود شرکتها حاصل می‌شود، می‌تواند تضمین‌کننده قابل اطمینان اعتبارات مصرفی مورد نیاز تعاونیها باشد.

با توجه به آنچه گذشت ضرورت وضع سیاست مالی تعاونیها مبتنی بر تأمین سرمایه‌های شرکتها تعاونی برای بر طرف کردن کمبودهای مالی، نه تنها از سیستم‌های بانکی تعاونی و غیر تعاونی بلکه از راههای جدید دیگری نیز قابل درک است. گرفتن وام از شرکتها تعاونی، علاوه بر سرمایه‌های پرداخت شده از طرف اعضاء با اصل خودیاری تعاونیها منافات ندارد.

بدین ترتیب تعاونی موقعیت مستقل خود را حفظ می‌کند زیرا وام‌دهنده و وام‌گیرنده هر دو متعلق به تعاونی می‌باشند. از طرف دیگر همبستگی اعضای تعاونی به شرکتها تعاونی عمیق‌تر می‌گردد.

ارزش اعتباراتی که از طریق اعضا جهت توسعه تعاونی در اختیار قرار می‌گیرد به غیر از اعتباراتی است که از طریق افراد خارجی یا مؤسسات دیگر اعطا می‌گردد. در اکثر تعاونیهای کشورهای اروپائی و همچنین در

صورت سود به حساب آنها نیز واریز نمی‌شود بلکه به مصرف توسعه و رفقی فعالیتهای تعاونی می‌رسد.

تحمیل و فشار درونی جهت تأمین مالی، بیش از همه شامل آن گره از شرکتها تعاونی می‌گردد که خود را در محدوده رشد کلی اقتصادی می‌یابند. هر واحد تعاونی پویا باید در تمام زمینه‌های سیاست اقتصادی خود مانند سیاست خرید، انبارداری، فروش، اعتبار، و بالاخص سرمایه‌گذاری و تأمین مالی اطلاعات بازاری را در اختیار داشته باشد تا بتواند از سرمایه‌گذارهای ناشی از منابع مالی درونی به طور مطلوب بهره‌براری کند.

بدین ترتیب برنامه‌ریزی می‌تواند یک شرکت تعاونی پویا برای استفاده از امکانات مالی درونی بی‌اندازه ضروری است، زیرا امکان پیشرفت و همگام بودن یک واحد تعاونی با رشد اقتصادی تنها از طریق برنامه‌ریزی میسر می‌گردد.

اگر شرکتها تعاونی به‌واحد در یک اقتصاد رو به رشد به وظائف حوله خود عمل نمایند باید از سرمایه‌های غیر شخصی نیز کمک بگیرند. قسمت بزرگی از سرمایه‌گذارها باید از طریق منبع غیر شخصی تأمین گردد. گذشته از آنکه دفع نیاز مالی شرکت‌های تعاونی توسط بانکها مستلزم رعایت برخی از مقررات خاص است که به میزان بدهی واحد تعاونی بستگی دارد، علاوه بر این باید به دو جنبه اساسی اشاره کرد که در رابطه با محدودیت ضد انت شرکتها

بازاریابی به زبان ساده راهنمای صادرکنندگان

اشاره به قسمت‌های گذشته

در دو قسمت گذشته (شماره‌های ۴۲ و ۴۳) پس از ارائه اصول، مفاهیم، روش‌ها و تجزیه و تحلیل‌های بازاریابی در هفت قسمت متوالی، بحث راهنمایی صادرکنندگان آغاز گردید.

در قسمت اول این بحث، مسایل تئوریک و تصمیم‌گیری درباره بازار هدف، مشتری، نوع کالا، تبلیغات، تحقیقات، قیمت‌گذاری، مذاکره با خریدار و بالاخره گشایش اعتبار صادراتی مورد اشاره قرار گرفت.

در قسمت دوم، تشریفات و اقدامات غیرگمرکی مانند اخذ کارت بازرگانی، اخذ اطلاعات عمومی صادراتی، انواع گواهی‌نامه‌ها و نرخ‌گذاری مورد بحث واقع شد.

در این قسمت تشریفات و اقدامات غیرگمرکی مانند عقد قرارداد حمل، تودیع پیمان ارزی، بازدیدها و بازرسی‌ها، بیمه، حمل کالا و باخره دریافت بهای کالای صادراتی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۱- انعقاد قرارداد حمل و نقل بین‌المللی یا رزرو نوبت حمل

در قسمت اول از این بحث، گفته شد که پس از انتخاب بهترین خریدار و انجام مذاکرات

● تعاونی‌های مرزنشینان از ارائه کارت بازرگانی برای عملیات صادراتی و وارداتی معاف هستند.

● برقراری پیمان ارزی به منزله ایجاد محدودیت و تخفیف در میزان آن، یا حذف پیمان به معنی تشویق صادرات کالا است.

است و شریط و جزئیاتی که در قرارداد فروش معین نده تعیین کننده عملیات حمل و نقل است. از طرف دیگر باید دانست تاریخ اجرای قرارداد، تاریخ حمل کالا است و محل اجراء می‌تواند نقطه شروع حمل کالا باشد، گواه‌اند جام معامله، بارنامه (Bill of Lading) و گواه اتمام آن، صورت‌حساب نهایی (COMMERCIAL INVOICE) است.

در کشور ما، عملیات حمل و نقل بین‌المللی با وجود دریای عمان و خلیج فارس و بنادر آن مانند بندرعباس و بندر بوشهر، همچنین خطوط کشتیرانی متعددی نظیر کشتیرانی جمهوری اسلامی، کشتیرانی ایران و هند، کشتیرانی بنیاد مستضعفان و جانبازان و کشتیرانی والذجر - ۸، به راحتی انجام می‌گیرد زیرا ما دارای بزرگترین ناوگان تجاری در خاورمیانه هستیم.

لازم، بالاخره باید قرارداد فروش با خریدار منعقد گردد.

پس از مشخص شدن خریدار، مقدار و وزن و حجم محموله، مقصد یا محل تخلیه و قبل از مراجعه به گمرک باید مؤسسه حمل کننده مشخص شده، نوبت حمل رزرو شده یا قرارداد حمل منعقد گردد.

بررسی آمارهای بین‌المللی نشان می‌دهد در حدود هشتاد درصد از مبادلات جهانی کالاها به وسیله کشتی و حدود بیست درصد از آن توسط کامیون یا راه آهن انجام می‌شود. حمل هوایی به لحاظ هزینه سنگین آن معمولاً مختص اقلام فاسد شدنی، دارو، لوازم و ابزار فنی مورد نیاز فوری صنایع و از این قبیل می‌باشد که از نظر وزنی حدود دو درصد از کل محموله‌های بین‌المللی را تشکیل می‌دهد. بنابراین قرارداد حمل، تابع قرارداد فروش

مؤسسات حمل و نقل بین المللی یا «فورواردها» خدمات می در زمینه حمل و نقل و صادرات کالاها از نام می دهند که می توان به عنوان نمونه عملیات زیر را نام برد:

- صدور بار نامه
- انتخاب بهترین مسیر برای حمل و نقل
- انتخاب بهترین وسیله حمل و نقل
- ارائه خدمات انبارداری
- ارائه خدمات بسته بندی
- ارائه خدمات لازم در مورد اثبات اسنادی و توصیه های مالی، بانکی و حاوی
- ترتیب و تعیین دفعات حمل و مقدار کالا
- ترتیب بیمه کالا
- انجام امور گمرکی و ترخیص کالا
- انجام حمل داخلی
- اعلام وضعیت حمل به بانک های ذینفع و یا خریدار.

لازم به توضیح است که مؤسساتی که عملیات حمل فیزیکی کالا را انجام می دهند مانند خطوط کشتیرانی، بنگاه های باربری یا راه آهن به نام کریر (CARRIER) خوانده می شوند و عملیات آنها همگی عملیات فورواردها (FORWARDER) است. در انتهای این پاراگراف لازم است به تقسیم بندی کشورها از نظر حمل و نقل اشاره شود.

کشورها از نظر بهترین و یله حمل و نقل صادراتی به گروه های زیر تقسیم می شوند:

الف: گروه خاور دور شامل کشورهای پاکستان، هندوستان، سیلاز، مالایا، مالزی، ژاپن، چین

ب: گروه کشورهای اروپایی

برای صادرات به اروپا، نخست باید کالا بوسیله کامیون یا کانتینر (ترجیحاً کانتینر) به مرز بازرگان یا مرز جلفا حمل و از آنجا به اروپا ادامه مسیر دهد.

ج: گروه کشورهای امریکای شمالی، مرکزی و جنوبی مناسب ترین روش حمل به این گروه از کشورها این است که ابتدا کالا در کانتینر بارگیری و تا بندری در اروپا حمل و پس از تغییر وسیله حمل یا ترانس شپمنت (TRANS-SHIPMENT) به سوی امریکا ادامه مسیر دهد.

د: گروه کشورهای عربی

برای صادرات کالا به کشورهای عربی، بهترین روش ارسال حمل کالا تا دومی و ترانس شپمنت آن از دومی به سایر کشورهای عربی است. زیرا همه روزه از این بندر به سوی کشورهای عربی برنامه منظم حرکت کشتی های باری وجود دارد.

شکل ۱- نمونه قبض انبار

	گمرک ایران	قبض	شماره قبض انبار.....
	گمرک	وارده بانبار	تاریخ ورود به انبار
			شماره اظهارنامه اجمالی (مانیفست) پاساوان (ترانزیت)
			صادره از طرف
نوع دسله حمل	نام وسیله حمل	شماره سفر	تاریخ ورود به کشور
نام آورنده کالا شماره گذرنامه	محل نگهداری کالا:	شماره دفتر انبار	

تعداد	نوع بسته	علامت و شماره	نوع و مشخصات کالا	ملاحظات

نام و امضاء آورنده کالا نام و امضاء انباردار

- ۲- اصل و کپی کارت بازرگانی (باستثنای دستگاه های دولتی که دارای ردیف بودجه ای هستند، پبله وران، تعاونی های مرزنشینان، واردکنندگان بدون انتقال ارز و هر شخص حقیقی یا حقوقی که به دلیلی از ارائه کارت بازرگانی معاف باشد).
- ۳- مجوز صدور کالا برای کالاهای مجاز مشروط
- ۴- ارائه گواهی بهداشت
- ۵- ارائه گواهی استاندارد
- ۶- برگه تعیین قیمت صادراتی توسط کمیسیون نرخ گذاری کالای صادراتی
- ۷- صورت یسالیست (PACKING LIST)
- ۸- اصل و کپی و کالتنامه (برای نماینده قانونی صادرکننده)
- ۹- معرفی نامه رسمی (برای نماینده در صورت لزوم)
- ۱۰- هرگونه سند یا مدرک دیگر (حسب

۲- مراجعه به گمرک و تسلیم اظهارنامه

صاحب کالا یا نماینده قانونی او باید اسناد و مدارک زیر را که قبلاً تدارک و آماده نموده است به گمرک ارائه و اظهارنامه صادراتی را تکمیل و تسلیم دارد.

- ۱- قبض انبار (باستثنای مواردی که به علت حجم زیاد یا وزن سنگین یا فقدان محل کافی در گمرک، ترتیب دیگری مورد توافق قرار گرفته باشد).

● شرکت‌های بیمه داخلی به دلایل گوناگون از صدور بیمه باربری برای کالاهای صادراتی خودداری و یا با احتیاط کامل با آن برخورد می‌نمایند.

● اگر شرایط اعتبار و نحوه انجام قرارداد و روش حمل با یکدیگر مغایرت داشته باشند، دستور پرداخت وجوه ناشی از صادرات صادر نمی‌شود.

همچنین صادرکننده نباید تا آن تاریخ پیمان ارزی واریز نشده یا مهلت منقضی داشته باشد. ضمناً تودیع کننده پیمان ارزی یعنی کسی که این مبلغ را به دبیره می‌گذارد باید صادرکننده دیگری را بعنوان ضامن معرفی نماید تا در صورت عدم واریز پیمان، سیستم بانکی بتواند کل مبلغ پیمان را از ضامن اخذ نماید.

تودیع پیمان ارزی همیشه اجباری نیست. گاهی اوقات تصمیمات پولی و ارزی بانک مرکزی (دولت)، تودیع این پیمان را برای برخی از کالاها اجباری و زمانی آن را حذف می‌نماید. بدیهی است لزوم تودیع پیمان در مورد یک کالا به منزله ایجاد محدودیت در صادرات کالا است. همچنین تخفیف در مبلغ پیمان یا حذف کلی آن به منزله تشویق صادرات آن کالا است.

در صورتیکه صادرکننده‌ای نخواهد پیمان ارزی را واریز و ارز را به سیستم بانکی معرفی نماید باید معادن کل مبلغ محموله صادراتی، کالا به کشور وارد نموده و اسناد لازم را ارائه نماید.

(۴) - بازدیدها و ارزیابی‌ها

پس از تسلیم اظهارنامه کالای خروجی، دایره

(مورد)

با تهیه مدارک فوق اظهارنامه صادراتی برابر نمونه باید تکمیل و تسلیم شود.

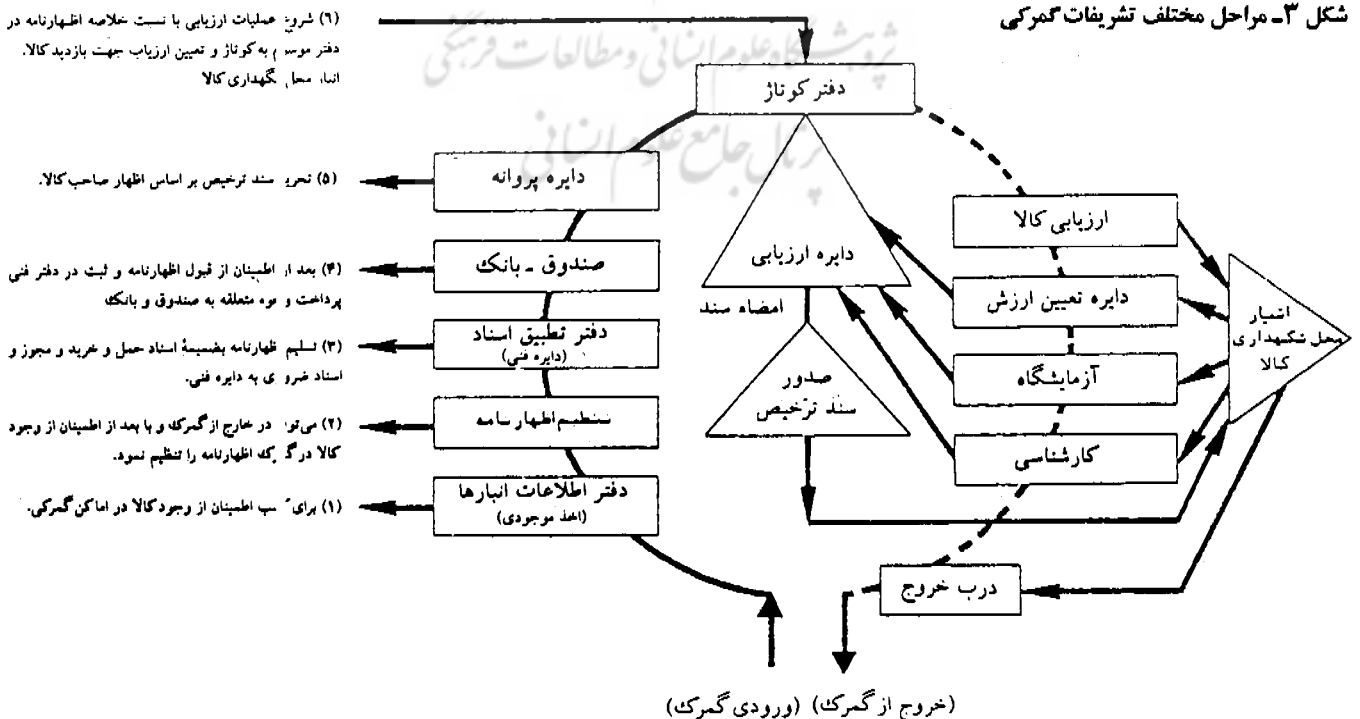
(۳) - پیمان ارزی و شرایط تودیع آن

تودیع پیمان ارزی به معنی این است که صادرکننده با توجه به قیمت‌های تعیین شده توسط کمیسیون نرخ‌گذاری و تبدیل کل قیمت محموله صادراتی به ارز، فرم خاصی را که از طریق بانک ملی مستقر در گمرکات کشور در اختیار وی قرار می‌گیرد تکمیل و امضاء و تعهد نماید. پس از حمل کالا و

تحویل در مقصد و دریافت وجه از خریدار و قبل از انقضای مهلتی که قانون مقرر می‌دارد، معادل مبلغ پیمان، ارز وارد کشور نموده و آنرا از طریق بانکهای مجاز، به سیستم بانکی کشور بفروشد.

بانک‌های مجاز، در صورتی پیمان ارزی را قبول می‌نمایند که صادرکننده دارای اعتبار صادراتی باشد یعنی قبلاً پروفورمای صادره او در کشور خریدار به بانک کارگزار ارائه و بانک کشور مقصد طی تلکس یا فاکسی مراتب تعهد پرداخت تمام یا قسمتی از بهای کالای وارده را اعلام و بانک کشور صادرکننده نیز طی نامه‌ای گشایش اعتبار صادراتی را به صادرکننده اعلام نموده باشد،

شکل ۳- مراحل مختلف تشریفات گمرکی

(۶) شروع عملیات ارزیابی با نسبت خلاصه اظهارنامه در دفتر موسسه به کونتاژ و تعیین ارزیاب جهت بازدید کالا. انبار، معاینه گنجدهای کالا

(۵) صدور سند ترخیص بر اساس اظهار صاحب کالا.

(۴) بعد از اطمینان از قبول اظهارنامه و ثبت در دفتر فنی پرداخت و موه متعلقه به صندوق بانک

(۳) تسلیم اظهارنامه بهسبب اسناد حمل و خرید و مجوز و اسناد ضروری به دایره فنی.

(۲) در خارج از گمرک و با بعد از اطمینان از وجود کالا در گنجده اظهارنامه را تنظیم نمود.

(۱) برای سب اطمینان از وجود کالا در اماکن گمرکی.

فنی گمرک، اسناد را با عین کالا تطبیق می دهد و در نتیجه اولاً مالکیت کالا احراز می شود، ثانیاً تطبیق شرایط با عین کالا صورت می گیرد. بعد از احراز شرایط با احد از مالکیت، هزینه های گمرکی پرداخت می شود و در اظهارنامه منعکس می گردد.

ارزیابی کالا شامل مراحل زیر است:

- تطبیق مشخصات محموله با اظهارنامه

- تطبیق مشخصات بسته با اظهارنامه

- بررسی و اطمینان از صحت ارزش صادراتی کالا

- بازدیدهای بهداشتی و استاندارد

- پلمپ کردن بسته ها در صورت لزوم

پس از انجام مراحل فوق یک نسخه از

اظهارنامه به عنوان پروانه صادراتی به

صادرکننده تحویل و مجوز ترخیص از

گمرک و آمادگی حمل به وی داده می شود.

در شکل ۳- مراحل مختلف بازدیدها و

بازرسی ها در گمرک ملاحظه می شود.

۵- حمل محموله

پس از اخذ مجوز صدور و ترخیص از گمرک و با توجه به اینکه قبلاً مؤسسه حمل کننده معین و قرارداد با وی منعقد شده است می توان کالا را به وی تحویل و بارنامه اخذ نمود.

۶- بیمه باربری کالای صادراتی

با توجه به اینکه قسمت اعظم صادرات کالا به

(ادامه مطلب در صفحه ۶۶)

شکل ۴- مراحل عملی صادرات مستقیم (در شرایط کنونی)

مطالعات و اقدامات قبل از ورود به بازارهای بین المللی	تشریفات و اقدامات غیرگمرکی	تشریفات و اقدامات گمرکی
جمع آوری، طبقه بندی، تجزیه و تحلیل و استنتاج از اطلاعات و یافته های تحقیقات بازاریابی بین المللی در راستای فایز الیت بنگاه	اخذ اطلاعات از مقررات عمومی صادرات و واردات و ملحقات آن که مرتباً منتشر می شود.	انعقاد قرارداد عمل با شرکتهای حمل و نقل بین المللی و رزو نوبت حمل
تصمیم گیری در مورد امکان ورود به بازارهای بین المللی با توجه به مسایل اقتضای، رقابت، اهداف، امکانات و نیازهای بنگاه	دریافت یا تمدید اعتبار کارت بازرگانی	مراجعه به گمرک و تسلیم اظهارنامه صادراتی با قید مقدار و مبلغ محوله
مقایسه بازارهای مختلف و پی بردن به نقاط قوت، نقاط ضعف، فرصت ها و تهدیدات بنگاه در هر بازار	اخذ مجوز صدور کالا در مورد کالاهایی که نیاز به مجوز دارند از وزارتخانه های بازرگانی، صنایع، کشاورزی و اسالهم	در صورت لزوم، تودیع پیمان ارزی در یکی از بانکهای مجاز به عملیات ارزی به منظور واریز ارز صادراتی در مدت معین
انتخاب بازار هدف	اخذ گواهی استاندارد اجباری برای کالاهایی که مشمول استاندارد اجباری هستند.	بازدید و ارزیابی عینی کالا در گمرک یا در انبار صادرکننده
انتخاب کالا	اخذ سایر گواهی ها مانند گواهی بهداشتی و گواهی مبدا در صورت لزوم	بازدیدهای بهداشتی و استاندارد
بررسی مقررات خاص گمرکی در کشور مبدا و کشور هدف	مراجعه به مرکز توسعه صادرات و توجیه کمیسیون نرخ گزار به، کالاهای صادراتی در صورتیکه سابقه ای وجود نداشته باشد.	دریافت یک نسخه از اظهارنامه بعنوان پروانه صادراتی از گمرک
انجام بررسی های بازاریابی در مورد مشخصات کالا، قیمت، روش های توزیع، تبلیغات، بسته بندی و... در بازار هدف	اخذ نرخ های صادراتی از مرکز توسعه صادرات	اخذ اسناد ترخیص از گمرک و خروج کالا
شناخت خریداران بالقوه و بررسی در مورد آنها		اخذ بارنامه از بنگاه حل کننده در قبال تحویل کالای صادراتی
انتخاب بهترین خریدار احتمالی		بیمه باربری کالای صادراتی
مذاکره با خریدار احتمالی		ارائه اسناد حمل و سایر اسنادی که با فروشنده توافق شده یا در شرایط اعتبار ذکر گردیده به بانک کارگزار
عقد قرارداد و توافق بر سر مقدار و مشخصات کالا و نحوه پرداخت		دریافت وجه کالا یا تضمین پرداخت آن
گشایش اعتبار (صادراتی) به نام صادرکننده		

گذری به: سمینار بررسی عملکرد ادارات کل تعاون

از: سعید معادی

نکته نیز مورد تاکید ایشان قرار گرفت که در موقعیت خاص کشور و تلاش مستمری که برای پیشرفت بخشهای مختلف اقتصادی در برنامه دوم توسعه به عمل می آید، بخش تعاون نمی تواند شاهد بی بندوباری و حتی سهل انگاری در قبال نگهداری اموال عمومی و تخصیص اعتبارات مصوب و عدم نظارت مقرر بر نحوه فعالیت تعاونیها و استفاده مؤسسات مورد امتیازات خاص این بخش باشد و عدم اشتغال اعضا در تعاونی را مصداقی از این ضعفها بر شمردند و توصیه نمودند در معاونیهای تولیدی این امر با دقت رعایت شود

آقای سهندس شافعی همچنین لزوم استحضار نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی از شرف فعالیتهای تعاونی در استانها را یادآور شدند و مدیران را به برقراری ارتباط

شایسته برای ارائه خدمات بهتر در سال جاری اتخاذ گردیده و هدفهای مورد نظر وزارت در چارچوب سیاستهای کلی دولت، برای مدیران اجرائی تعاون تشریح گردد.

مشی کلی گردهمایی مورد بحث نیز بر این پایه بود و بدین لحاظ آقای مهندس شافعی وزیر تعاون ضمن حضور در این سمینار، با عنایت به رهنمودهای مقام معظم رهبری در خصوص وجدان کاری و انضباط اجتماعی، وظیفه سنگین مدیران استانها را در قبال نکات موصوف یادآور شده و خاطر نشان ساختند مسئولیتهای مدیران از سه جنبه اداری، اجتماعی و دینی همواره باید مورد رسیدگی قرار گیرد و به ویژه دشواری ادای این مسئولیت در رابطه با زندگی اخروی و حیات پس از مرگ را بیش از همه قابل بررسی دانسته و بیاد داشتن روزمره آن را متذکر شدند. این

به منظور بررسی عملکرد ادارات کل تعاون استانها و تبادل نظر پیرامون برنامه های سال جاری و سیاستهای اجرائی مربوط به سال ۷۴، در روزهای پنجم و ششم اردیبهشت ماه سمیناری با حضور معاونین وزارت تعاون و شرکت مدیران کل استانها و نیز مدیران کل ستادی در تهران برگزار گردید.

در اینگونه سمینارها که معمولاً به طور سالانه تشکیل می شود، فرصت مناسبی فراهم می آید تا نقاط قوت و ضعف فعالیت های گذشته واحدهای اجرائی با دقت، از نزدیک، با لحاظ کردن مقتضیات محلی هر کدام و نیز در مقایسه با یکدیگر مورد بررسی قرار گرفته و چاره اندیشی های ضروری به عمل آید و همچنین براساس تجارب حاصله، راهبردهایی

سازنده و نمایندگان و فراهم آوردن موجبات بازدید آنها از اجرای طرحهای تولید سفارش نمودند.

در این سمینار هر یک از معاونان وزارت تعاون ضمن رسیدگی به فعالتهای استانی ذیربط، برنامهها و هدفهای اجرائی سال جاری را تشریح نمودند:

آقای مهندس وزوایی معاونت حقوقی و امور مجلس چگونگی تصویب تبصره‌های بودجه و فعالیتهایی را که برای افزایش سهم اعتبارات وزارت تعاون از محل تبصره‌های مزبور و نیز کسب اختیارات بیشتر در تخصیص آنها به عمل آمده است شرح داده و در زمینه هر یک از تبصره‌های ذیربط سال جاری توضیحاتی ارائه دادند. همچنین پیگیری موضوع حسابرسی از شرکتهای و اتحادیه‌های تعاونی را از برنامه‌های سال جاری عنوان نموده و با توجه به ضرورت و اهمیت این امر، شناسائی و معرفی ۶۱ مؤسسه - سابرسی قابل مراجعه از سوی تعاونیها را از امکانات بالقوه فراهم شده ذکر کردند.

آقای بناب معاونت امور تعاونیها عملکرد استانی وظایف معاونت را مورد بحث و رسیدگی قرار داده و با تشکر از فعالیت رضایتبخش ادارات کل به لحاظ آمی و کیفی، این توفیق را مرهون هماهنگی مجموعه وزارت تعاون و بهبود در امر مدیریت و نظارت بر تعاونیها دانست.

در این زمینه، ایجاد هماهنگی، کانالیزه کردن سیستم اطلاع‌گیری و اطلاع‌رسانی، انجام کارهای زیربنائی، هماهنگی با سازمانها و ارگانهای دولتی به منظور تأسیس اتحادیه‌های تعاونی، جذب اعتبارات تبصره‌ها انجام بیش از ۱۹۰ هزار فعالیت نظارتی و بررسی صورتهای مالی و تعیین تکلیف، تعاونیهای غیرفعال در سطح استانها، را بخش از عملکرد ادارات کل ذکر کردند و رعایت الزامات قانونی، اصلاح ساختار تعاونیها را با افزایش سرمایه، گسترش تعاونیها، مصرف زنجیره‌ای، اتصال حلقه تولید و توزیع، تشکیل تعاونیهای خدماتی با توجه به سیاستهای

عمومی اقتصادی کشور و در نظر گرفتن قابلیتها و آماده بودن زمینه فعالیت در اینگونه از تعاونیها به مهمترین سرفصلهای کاری سال ۷۴ حوزه معاونت امور تعاونیها معرفی گردید.

آقای دکتر مجتهد معاونت تحقیقات و آموزش وزارت تعاون، پیشرفت فعالیتهای مربوط به آموزش و ترویج و تحقیقات را تشریح نموده و با ارائه آماری در زمینه برگزاری دوره‌های آموزشی اظهار داشتند: در سال ۷۳، ۱۳۳۶ دوره آموزشی شامل ۷۷۴ دوره تک درس، ۱۰۹ سمینار و گردهمایی و ۴۰۳ دوره و جلسه آموزشی کمتر از ۵ ساعت در سطح کشور برگزار شده است که نسبت به سال قبل به نسبت دوبرابر افزایش نشان می‌دهد. اخذ مجوز آموزشکده تعاون و راه‌اندازی آن از مهرماه سال جاری و پذیرش دانشجو در دو رشته تحصیلی نیز از پیشرفتهای آموزشی حاصله ذکر گردید.

معاونت آموزش و تحقیقات وزارت تعاون متذکر شدند در سال ۷۴ باید ترتیبی اتخاذ گردد تا هر یک از مدیران و مسئولان شرکتهای و اتحادیه‌های تعاونی در یک دوره آموزشی حضور یابد. همچنین راه‌اندازی مراکز آموزش تعاون در استانها با جدیت دنبال شده و از سایر امکانات آموزشی استان نظیر دانشگاهها و مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای نیز بهره‌گیری لازم بعمل آید.

آقای نوابی معاونت اداری و مالی وزارت تعاون تصویب تشکیلات جدید وزارت تعاون را مورد بحث قرار داده و در زمینه جذب نیروهای مورد نیاز، انتشار آگهی جهت استخدام ۲۸ کارشناس و برنامه‌ریزی برای کسب مجوز ۱۵۰ کارشناس جدید در رشته‌های مختلف تخصصی را از فعالیتهای انجام شده بر شمرده و ضرورت رعایت دقیق رهنمودهای مقام معظم رهبری در خصوص انضباط اقتصادی و وجدان اجتماعی را خاطر نشان ساخته و برخورد جدی معاونت با موارد تخلف احتمالی را متذکر شدند.

معاونت اداری و مالی وزارت تعاون همچنین اهمیت اقامه نماز جماعت در کلیه

ادارات کل تعاون و واحدهای اجرائی را یادآور شده و بذل توجه کافی به ادای این فریضه واجب و برترین تجلی اعتقادات اسلامی در محیط اداری را توصیه نمودند و از مدیران کل خواستند علاوه بر رعایت این امر در بخش اداری، مدیران و مسئولان شرکتهای و اتحادیه‌های تعاونی را به برپائی نماز جماعت در تعاونیها و بنا کردن مسجد در اماکن فاقد نمازخانه ترغیب نمایند.

آقای خواجه پیری مدیر عامل صندوق تعاون نیز در این سمینار اقدامات انجام شده در زمینه اعطاء تسهیلات اعتباری به تعاونیهای سطح کشور را تشریح نمود و اظهار داشت: علیرغم کمبود نقدینگی و پیش‌بینی ارائه ۱۸ میلیارد ریال وام در سال ۷۳، در سال مزبور صندوق تعاون بیش از ۲۵ میلیارد ریال اعتبار به ۲۲۱ شرکت و اتحادیه تعاونی اختصاص داد.

آقای خواجه پیری راه‌اندازی شعب صندوق در استانهای فارس، همدان، مرکزی و تهران را اعلام نمود و افتتاح شعبه در اکثر استانها را از برنامه‌های سال ۷۴ معرفی کرد. همچنین در زمینه گسترش فعالیتهای صندوق، افتتاح حسابهای پس‌انداز قرض‌الحسنه و جاری و حسابهای سرمایه‌گذاری کوتاه و بلند مدت را از اقدامات به عمل آمده ذکر کرد.

آقای میثمی مدیر کل حراست وضعیت واحدهای تابعه مستقر در ادارات کل تعاون را مورد بحث و بررسی قرار داد و برنامه‌های اداره کل در سال ۷۴ را بیان نمود.

در ادامه سمینار، آقای مودتی مدیر عامل شرکت خدمات تعاونی فعالیتهای آن شرکت از جمله حضور در نمایشگاههای خارجی و به ویژه نمایشگاه فرش دموکس آلمان جهت عرضه تولیدات تعاونیهای فرش دستباف را تشریح نمود. همچنین برنامه‌های هر یک از ادارات کل تحت پوشش معاونتهای مختلف توسط مدیران کل ستادی تبیین گردید.

بخش پایانی سمینار به طرح سئوالات مدیران کل و پاسخگویی به آن توسط معاونان وزارت تعاون اختصاص داشت.

بهره‌وری مدیریت و عامل نیروی انسانی

از: سید مهدی میرحسینی زواره

● بهره‌وری یک فرایند تولیدی یا خدماتی عبارت است از ارزش واقعی محصول یا خدمت تولید شده توسط آن فرآیند به ازاء هر یک (یا صد) واحد ارزش واقعی داده‌هایی که به مصرف ایجاد محصول یا خدمت مزبور رسیده است.

تبیین مفهوم بهره‌وری:

بهره‌وری از جمله موضوعاتی است که به دلیل آثار و نتایج آن، مورد توجه جدی جوامع انسانی قرار گرفته است. در حال حاضر تقریباً تمامی کشورهای توسعه یافته و برخی از کشورهای در حال توسعه، سرمایه‌گذاریهای زیادی جهت بهبود و ارتقاء سطح بهره‌وری در سطح ملی، بخشی، سازمانی و بهره‌وری کارکنان انجام داده‌اند.

واژه بهره‌وری در لغت به معنای «قدرت تولید، بارآور و مولد بودن» است. برای دستیابی به مفهوم کاربردی بهره‌وری شاید مناسب باشد آن را در کنار دو مفهوم دیگر یعنی «بازده یا راندمان» و «کارآئی یا ثمربخشی» تعریف کنیم.

«بازده یا راندمان» یک فرایند عبارتست از ارزش تولید شده توسط آن فرایند به ارزش تولید شده توسط یک فرایند مشابه که به عنوان واحد مبنای استاندارد انتخاب شده است.

«کارآئی یا ثمربخشی» یک فرایند، میزان دستیابی به هدفهای تعیین شده برای آن فرایند

است. این فاکتور عمدتاً ضریبی کیفی بوده و بیشتر در ارتباط با محیط پیرامون آن فرایند می‌باشد.

«بهره‌وری» یک فرایند تولیدی یا خدماتی عبارت است از ارزش واقعی محصول یا خدمت تولید شده توسط آن فرآیند به ازاء هر یک (یا صد) واحد ارزش واقعی داده‌هایی که به مصرف ایجاد محصول یا خدمت مزبور رسیده است. ضریب بهره‌وری اگر کمتر از یک (یا کمتر از صد به درصد) باشد، نشان دهنده آنست که آن فرایند به رغم آنکه ممکن است تولیدی باشد، در واقع ارزش افزوده تولید نمی‌کند. این ضریب را می‌توان برای هر یک از عوامل ذی‌مدخل در تولید یا مجموعه آن عوامل در نظر گرفت.

بدین ترتیب ملاحظه می‌گردد که دو موضوع بهره‌وری و راندمان (بازده) به دلیل آنکه مرتبط با عوامل قابل کنترل و سنجش‌اند یعنی عواملی که به فرایند درونی مربوط می‌گردند، اندازه‌گیری آنها با پیچیدگی همراه نیست. حال آنکه کارآئی (ثمربخشی) عموماً با عوامل محیطی و بیرونی و بعضاً با شاخص‌های کیفی مرتبط بوده و لذا سنجش و

اندازه‌گیری آن پیچیده‌تر و نیازمند تعریبه دقیق عوامل مؤثرتر آن و تعیین شیوه‌های سنجش آن می‌باشد.

بنابراین بهره‌وری را می‌توان نسبت تولید یک کالا/معین بر یک یا چند نهاد/مربوط به فرایند تولید همان کالا تعریف کرد. در این معنا بهره‌وری شاخص استفاده مؤثر، مفید و بهینه از منابع گوناگون چون نیروی کار، سرمایه، زمین، ماشین‌آلات، مواد، انرژی، اطلاعات و زمان در تولید کالا یا خدمت مورد نظر است.

بهره‌وری در قالب یک شاخص کمی عبارتست از نسبت بین تولیدات به منابع و امکانات مصرف شده. هنگامیکه در تعیین این شاخص تنوع یکی از منابع تولید منظور شده باشد شاخص حاصل را «بهره‌وری جزئی» و در صورتیکه کلیه منابع محاسبه گردیده باشد، معیار به دست آمده را «بهره‌وری کل» می‌گویند. به در بهره‌وری جزئی و چه در بهره‌وری کل، ارتقاء بهره‌وری، افزایش نسبت «ستاده» به «داده» است که این افزایش در سه حالت میسر می‌گردد:

۱- تولید (ستاده) افزایش یابد لیکن منابع

مصروفه (داده‌ها) ثابت بمانند.

۲- تولید (ستاده) ثابت بماند و لیکن منابع

مصروفه (داده‌ها) کاهش یابند.

۳- تولید و منابع هر دو افزایش یابند لیکن

تغییرات مثبت تولید بیش از تغییرات افزایش منابع باشد.

بدیهی خواهد بود برای کسب نسبت‌های

بهره‌وری، داده‌ها و ستاده‌ها را می‌بایست به

معیارهای قابل اندازه‌گیری تبدیل کرد. برخی

از آن معیارها عبارتند از:

۱- معیار ریالی که ارزشی ا به وسیله

واحد پول منعکس می‌نماید.

۲- معیار مقداری که کمیت داده‌ها و

ستاده‌ها را مشخص می‌سازد و می‌تواند

بصورت ساده یا مرکب بیان گردد.

۳- معیار مکانی که یک عامل به‌همراه

معیارهای ریالی و مقداری مورد استفاده قرار

می‌گیرد.

نکته بسیار مهم در تعیین نسبت‌های

بهره‌وری، دخالت دادن بُعد زمان در کلیه

داده‌ها و ستاده‌ها است. به این معنی که اگر

دوره زمانی در سنجش بهره‌وری مشخص

نباشد، بهره‌وری مفهوم روشن و کاملی

نخواهد داشت و در تصمیم‌گیری و داوری

قابل استفاده خواهد بود.

عوامل مؤثر بر بهره‌وری:

عوامل مؤثر بر بهره‌وری به اشکال مختلف

دسته‌بندی گردیده‌اند که یکی از آنها از

عمومیت بیشتری برخوردار می‌باشد. نمودار

زیر عوامل مزبور را ابتدا به دو گروه: عوامل

بیرونی و عوامل درونی تقسیم می‌نماید.

در گروه اول یعنی عوامل بیرونی سه عامل

مهم یعنی: تغییرات ساختاری (تغییرات

اقتصادی، تغییرات اجتماعی و تغییرات

جمعیتی)، منابع طبیعی (زمین، انرژی و مواد

خام) و دولت و زیر ساخت‌ها (سیاست‌ها و

استراتژیها، مکانیزمهای نهادین و زیر ساخت‌ها

و واحدهای دولتی) جای می‌گیرند.

در گروه دوم یا عوامل درونی دو عامل با

اهمیت مورد بحث قرار می‌گیرند: عوامل نرم

(نیروی انسانی، سازمان و سیستم‌ها، روشها و

رویه‌ها و شیوه‌ها و سبک‌های مدیریت) و

عوامل سخت (کالا، کارخانه و تجهیزات،

تکنولوژی و مواد و انرژی).

در این دسته‌بندی منظور از عوامل بیرونی

یا خارجی آن دسته عوامل است که در

بهره‌وری یک سازمان مؤثرند، لیکن این

عوامل تحت کنترل آن سازمان نیستند و یا

کنترل سازمان بر آنها بسیار محدود و جزئی

است.

مقصود از عوامل درونی و یا داخلی نیز،

عواملی است که تحت کنترل سازمان و

مدیریت مسئول آن بوده به اندازه‌ای که

می‌توان در آنها اصلاحات یا تغییراتی را به

وجود آورد. در میان عوامل درونی مؤثر بر

بهره‌وری، عواملی که تغییر آنها به سادگی و

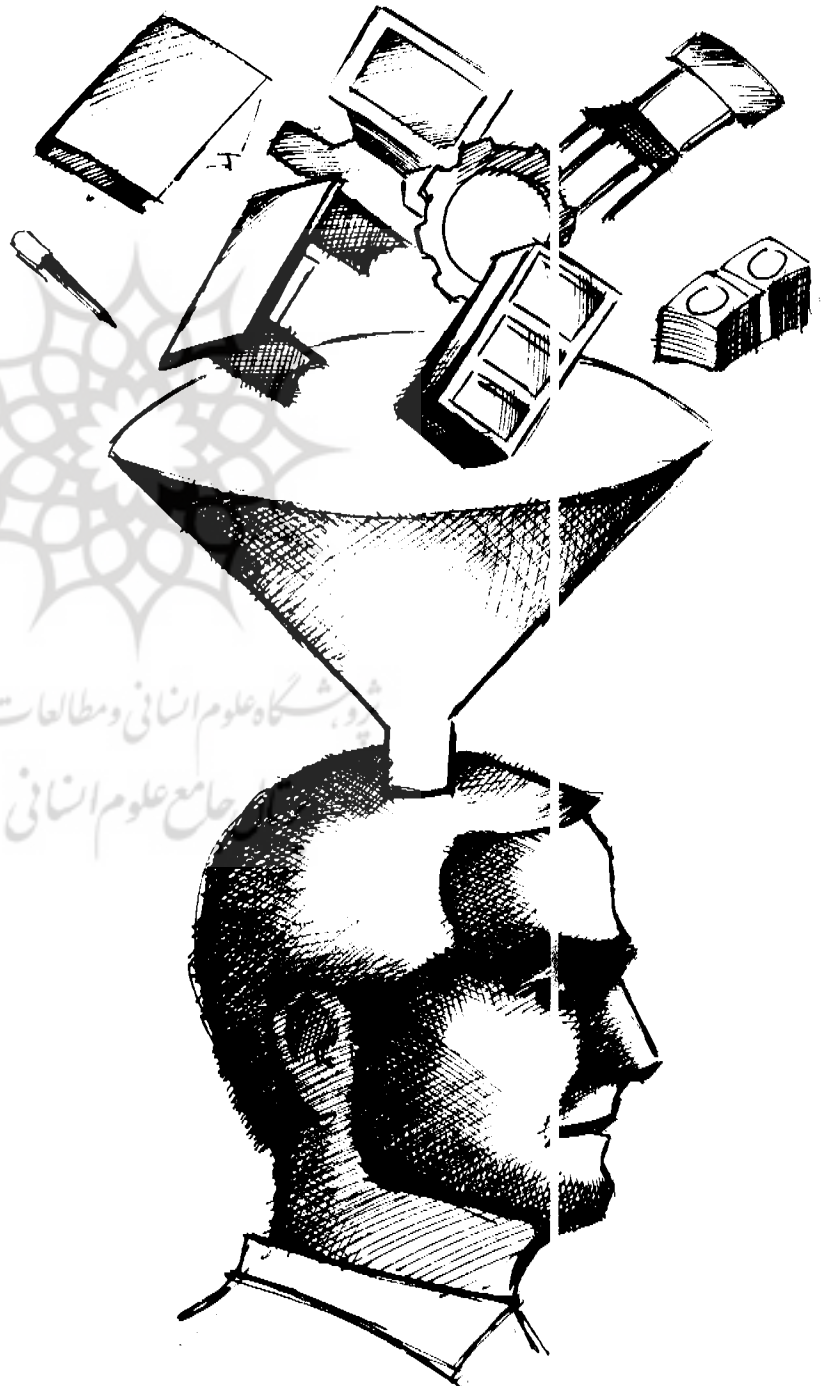
در کوتاه مدت مقدور نمی‌باشد، اصطلاحاً

عوامل سخت و عواملی که تغییر آنها نسبتاً

ساده‌تر است، عوامل نرم نامیده می‌شوند.

آنچه در خصوص عوامل داخلی یا درونی

مؤثر در بهره‌وری، شایسته امکان نظر می‌باشد

این است که تغییرات سطح بهره‌وری در یک سازمان تابع تغییر و دگرگونی کلیه عوامل ذکر شده می‌باشد. این وضعیت به خصوص در رابطه با عوامل تشکیل دهنده بخش نرم در مجموعه عوامل درونی با شدت و اهمیت بیشتری خودنمایی می‌کند.

علیرغم اهمیت غیر قابل تردید مجموعه عوامل درونی نرم سازمان در ارتقاء سطح بهره‌وری، بسیاری از مطالعات نشان داده است که ۷۵٪ از بهبود بهره‌وری در بسیاری از کشورها از بهبود روشهای مدیریت ناشی می‌گردد. بنابراین مشاهده می‌شود که مسئولیت مدیران بسیار سنگین بوده و یکی از عوامل مهم جهت افزایش بهره‌وری محسوب می‌گردد. عاملی که به روی سایر عوامل درونی نرم در سازمان نیز تأثیر تعیین کننده دارد.

اگر مدیریت را بهره‌برداری مؤثر و کارآمد از منابع (شامل سرمایه، مواد، ماشین‌آلات، محیط و فضا و زمان)، روشها و اطلاعات برای تحقق اهداف و مأموریت‌های سازمان از طریق و توسط افراد، تعریف کنیم، به روشنی در می‌یابیم که قابلیت‌ها، توانائی‌ها و مهارت‌های اعضای یک سازمان یعنی مدیران و کارکنان سازمان کلید موفقیت سازمان در دستیابی به سطح بالائی از بهره‌وری و حفظ این موقعیت می‌باشد. به همین دلیل است که با قبول این حقیقت که بهره‌وری تنها خاص نیروی انسانی نیست و به معنای استفاده مؤثر و مفید از تمام منابع از جمله سرمایه، زمین، مواد، انرژی، زمان و اطلاعات و نیروی انسانی خواهد بود، اما به دلیل آنکه سایر منابع تنها وقتی مورد استفاده هوشمندانه و مسئولانه اعضای سازمان (نیروی انسانی اعم از مدیران و کارکنان) قرار گیرد، ماهیت بهره‌وری ظاهر

می‌گردد، عمده بررسیهای مربوط به بهره‌وری و راههای افزایش و ارتقاء آن توجه و تأکید بر عامل نیروی انسانی و سبکهای مدیریت ناظر بر آن راه، برجسته نموده‌اند. اهمیت این موضوع را «رابرت لوکاس» چنین بیان می‌دارد: «موتور اصلی توسعه اقتصادی، انباشت و بهره‌وری سرمایه انسانی است. لذا مهمترین عامل تفاوت سطح زندگی بین کشورها تفاوت در سرمایه انسانی آنهاست.»

از هنگامی که ماکس وبر در تحلیل‌های جامعه‌شناسانه خود نقش نیروی انسانی را در رسیدن به توسعه اقتصادی مطرح کرد تا زمان حاضر که همه صاحب نظران بر این امر صحه می‌گذارند، همواره حرف از آن بوده است که آنچه می‌تواند تأثیر بیشتر نیروی انسانی را در فرایند توسعه در سطح ملی و افزایش بهره‌وری در سطح سازمانی، موجب گردد، نحوه به کارگیری و اشتیاق این نیروها در انجام فعالیت‌ها است، یعنی روشها و سبکهای مدیریتی و رهبری مطلوب و شایسته.

بسیاری از صاحب نظران مدیریت بر این اعتقاد هستند که فضای روانی مناسب موجبات رضایت نیروی انسانی از کار را فراهم می‌آورد و در نتیجه آن بسیاری از عوامل مؤثر در بهره‌وری فراهم می‌آید. نگاهی دقیق‌تر به مهمترین عوامل مؤثر در افزایش بهره‌وری از دیدگاه آنان، زمینه را برای ارزیابی صحت این اعتقاد افزایش می‌دهد. این عوامل از نظر صاحب نظران مورد بحث عبارتند از:

- ۱- نگرش کارکنان نسبت به کار و سازمان محل خدمت خود.
- ۲- ماهیت کار
- ۳- دانش و اطلاعات تخصصی متصدیان مشاغل گوناگون در سازمان

● اگر مدیریت را بهره‌وری مؤثر و کارآمد از منابع، روشها و اطلاعات برای تحقق اهداف و مأموریت‌های سازمان از طریق و توسط افراد، تعریف کنیم، قابلیت‌ها، توانائی‌ها و مهارت‌های مدیران و کارکنان سازمان کلید موفقیت آن در دستیابی به سطح بالائی از بهره‌وری می‌باشد.

- ۴- فره‌نگ کار و اعتقاد کارکنان نسبت به ایفای مؤثر وظایف خود در سازمان
 - ۵- تبادل روانی و سلامت جسمانی کارکنان سازمان
 - ۶- انگیزه افراد برای انجام وظایف شغلی خود در حاکمیت مطلوب
 - ۷- رویه کارکنان سازمان و خشنودی آنان از کار در سازمان
 - ۸- میزان همکاری افراد در سازمان با یکدیگر و علاقه به انجام کارهای گروهی و تشکیل گروههای کار
 - ۹- نظم و انضباط در کار و میزان وفاداری افراد نسبت به توافقات، مقررات، ضوابط، دستورالعملها و آئین‌نامه‌ها
 - ۱۰- اعمال مدیریت زمان و استفاده مؤثر از وقت در سازمان
 - ۱۱- شارکت کارکنان در تصمیم‌گیریها و درجه همدلی و همفکری کارکنان با مدیریت
 - ۱۲- فراهم بودن امکانات آموزشی اثربخش در سازمان
 - ۱۳- آآوری و خلاقیت و فراهم بودن محیط برای رشد ابتکارات کارکنان
 - ۱۴- تجربه و سابق مناسب و مهارت فنی لازم برای ایفای وظایف شغلی با سرعت، دقت و اطینان کافی
 - ۱۵- جاد فضای روانی مناسب و دور بودن محیط کار از انواع آلودگی‌های روانی، اجتماعی و فرهنگی و اخلاقی
- همانگونه که قبلاً نیز مطرح گردید بسیاری از مطالعات حکایت از تأثیر زایدالوصف روشهای مدیریت بر بهره‌وری و بهبود آن دارد. در این مبحث باید توجه داشت که هیچ روش جامع و جهانشمولی وجود ندارد که همه مدیران از آن پیروی کنند تا موجبات بهره‌وری سازمان آنها را فراهم آورد و هر مدیعی بر اساس فرهنگ ذهنی کارکنان و استعداد تجربه و مطالعات خود باید دریابد که چه روشی بیشترین هماهنگی را با ارزشهای فرهنگی جامعه و سازمانهای شغلی آن جامعه‌ای که مدیر در آن کار و زندگی می‌کند، دارد.

● صاحب‌نظران مدیریت بر این اعتقاد هستند که فضای روانی مناسب، موجبات رضایت نیروی انسانی از کار را فراهم می‌آورد و در نتیجه بسیاری از عوامل مؤثر در بهره‌وری فراهم می‌آید.

مدیریت نه تنها با مشارکت و مشورت معاشرت و تعارض ندارد بلکه همبسته با آن‌ها ادراک می‌شود.

۴- مدیریت پدراانه با اعمال کنترل (شامل) کنترل خلافتها از قبیل کم‌کاری، قانون‌شکنی، رشوه‌گیری و... همبستگی معنی داری ندارد. به این معنی که بین رفتارهای کنترل‌کننده مافوق و ادراک مدیریت پدراانه رابطه شخصی وجود ندارد. هم‌مدیری که زیر دستان خود را کنترل می‌کند و هم آنکه به زیر دستان خود مسئولیت داده کنترل کمتری اعمال می‌کند می‌تواند پدراانه ادراک و استنباط شود. منابع و ماخذ:

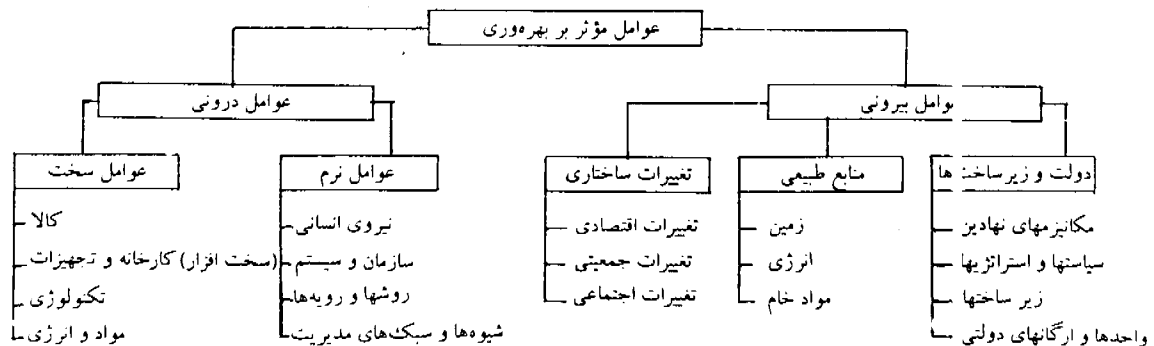

یافته‌های پژوهشی سالهای اخیر در کشور ما و برخی جوامع دیگر که در چه رچوب یک طرح مطالعاتی بین فرهنگی صورت گرفته است حکایت از آن دارد که ایران از نظر فرهنگی در زمره جوامع «جمع‌گرا» قرار دارد. جوامعی که افراد آن منافع گروه را بر منافع شخصی اولویت می‌دهند. در بین جوامع رضایت شغلی کارکنان که با آنها سازمانی و امنیت شغلی همبستگی قابل توجهی دارد و این سه خود بهره‌وری نیروی انسانی و نهایتاً بهره‌وری و عملکرد سازمانی شغلی را می‌سازند، با روشی از مدیریت به بهترین نحو تأمین می‌گردد که پژوهشگران مرتبط آن را «مدیریت پدراانه» نامیده‌اند. «مدیریت پدراانه» رابطه‌ای مستقیم با رفتار پدراانه دارد که از نظام‌های خانوادگی استنباط می‌شود. فرض اساسی پژوهشگران که مورد بررسی قرار گرفته و به درجات قابل اعتنائی نیز اثبات گردیده است بدین ترتیب وده است:

- ۱- گزارش بهره‌وری و وضعیت آن در ایران. سازمان برنامه و بودجه. سال ۱۳۶۸
- ۲- فصل‌نامه مطالعات مدیریت. شماره ۹. ویژه بهره‌وری. دانشگاه علامه طباطبائی. دانشکده حسابداری و مدیریت. بهار ۱۳۷۲
- ۳- آشنائی با مفهوم بهره‌وری. پرویز بلقیسی. نشریه تحول اداری. فصل‌نامه سازمان امور اداری و استخدامی کشور. ویژه‌نامه به مناسب روز دولت بهره‌وری ملی
- ۴- بهره‌وری نیروی انسانی. بررسی رضایت شغلی، تعهد سازمانی و امنیت کاری. دکتر شهرناز مرتضوی.
- ۵- رضایت شغلی کارکنان ایرانی و ابعاد مدیریت پدراانه. دکتر شهرناز مرتضوی. فصل‌نامه مطالعات مدیریت. شماره ۷ پائیز ۱۳۷۱
- ۶- انگیزش، فضای سازمانی و بهره‌وری در سازمان. دکتر محمود ساعتچی. فصل‌نامه مطالعات مدیریت. دانشکده حسابداری و مدیریت دانشگاه علامه طباطبائی.

- ۲- مدیرانی در نقش پدر ادراک می‌شوند که منابع و پاداشها را بر مبنای عملکردها توزیع نمایند.
- ۳- در این پژوهش معلوم گردیده است که تصمیم‌گیری استبدادی با تأکید بر منافع شخصی (خودکامگی) با ادراک مدیریت پدراانه ضریب همبستگی منفی دارد. مدیریت پدراانه با اولویت دادن به منافع شخصی از سوی مافوق تعارض و تضاد دارد و این نوع

- ۱- کارمندی احساس رضایت، شغلی بیشتر می‌کنند و موجبات بهره‌وری سازمان شغلی خود را فراهم می‌آورند که مسئولین مافوق خود را در نقش پدر خانواده کارمندی یا کارگری ادراک کنند و مدیرانی در نقش پدر خانواده کارمندی یا کارگری ادراک می‌شوند که نسبت به مشکلات زیر دستان خود احساس مسئولیت کنند.

پیشرفت تعاون در کشور مالزی

تاریخچه تعاونی‌ها در مالزی

ایجاد تعاونی‌ها در مالزی به سال ۱۹۲۲ و قبل از استقلال این کشور به دوران حکومت استعماری انگلیس در مالایا باز می‌گردد. در این سال تعاونی‌ها با هدف از بین بردن بدهکاری‌های مالی کشاورزان و مزدبگیران شکل گرفتند. اولین تعاونی در سال ۱۹۲۲ تأسیس شد و اندیشه صرفه‌جویی از طریق تعاونی و مؤسسات اعتباری با هدف اولیه ایجاد عادت به صرفه‌جویی و پس‌انداز میان اعضاء شکل گرفت. نهضت تعاونی در ساراواک و صباح، دو بخش دیگر کشور مالزی، بعداً در سال‌های ۱۹۴۹ و ۱۹۵۹ آغاز گردید.

استقبال از تعاونی در مراحل اولیه چندان تشویق‌کننده نبود. کشاورزان و مزدبگیران برای رها کردن خود از سیستم اعتباری موجود آن زمان مشکلاتی داشتند اما به تدریج با درک منافی که از عضویت در تعاونی نصیبشان می‌گردید، استقبال آنها بیشتر شد بطوریکه موجب تشکیل مؤسسات اعتباری و پس‌انداز زیادتری شد. این‌گونه مؤسسات تعاونی در میان اعضاء طرفداران بیشتری دارد و در واقع به ستون فقرات نهضت تعاونی مالزی تبدیل گردید.

در حال حاضر تعاونی‌ها براساس سه نوع قانون فعالیت می‌کنند که عبارتند از:

قانون مؤسسات تعاونی ۱۹۴۸ (تجدید نظر شده در ۱۹۸۲) برای مؤسسات تعاونی در شبه جزیره مالزی.

آیین‌نامه مؤسسه تعاونی ساراواک مصوب سال ۱۳۴۹ برای مؤسسات تعاونی در ساراواک

و آیین‌نامه مؤسسات تعاونی صباح مصوب سال ۱۹۵۹ برای جوامع تعاونی در صباح.

اهمیت نهضت تعاونی در جهت از بین بردن فقر میان گروه‌های محروم قابل انکار نیست و از همین رو دولت اقدامات اولیه را در جهت تشویق و توسعه نهضت تعاونی در کشور به عمل آورده است. تسهیلاتی که توسط دولت در جهت توسعه تعاونی‌ها عرضه شده شامل: ثبت تعاونی، بازرسی حسابها، رسیدگی، دآوری و تسویه و همچنین آموزش و تربیت تعاونی، مشاوره و سرپرستی شامل مشاوره در امور اداری و حقوقی و موضوعات مدیریتی است. تلاش دولت، رشد تعاونی‌ها را در سه دهه گذشته سرعت بخشیده است.

در پایان سال ۱۹۵۷، مجموع تعداد تعاونی‌ها ۲۲۴۳ واحد، با ۲۶۷۶۵۸ نفر عضو و مجموع سرمایه ۴۸/۱ میلیون دلار مالزی^(۱) بود. تا پایان سال ۱۹۶۳ تعداد تعاونی‌ها به ۲۹۴۸ شرکت با ۴۱۰۷۷۴ نفر عضو و سرمایه ۹۵/۸ میلیون دلار افزایش یافت.

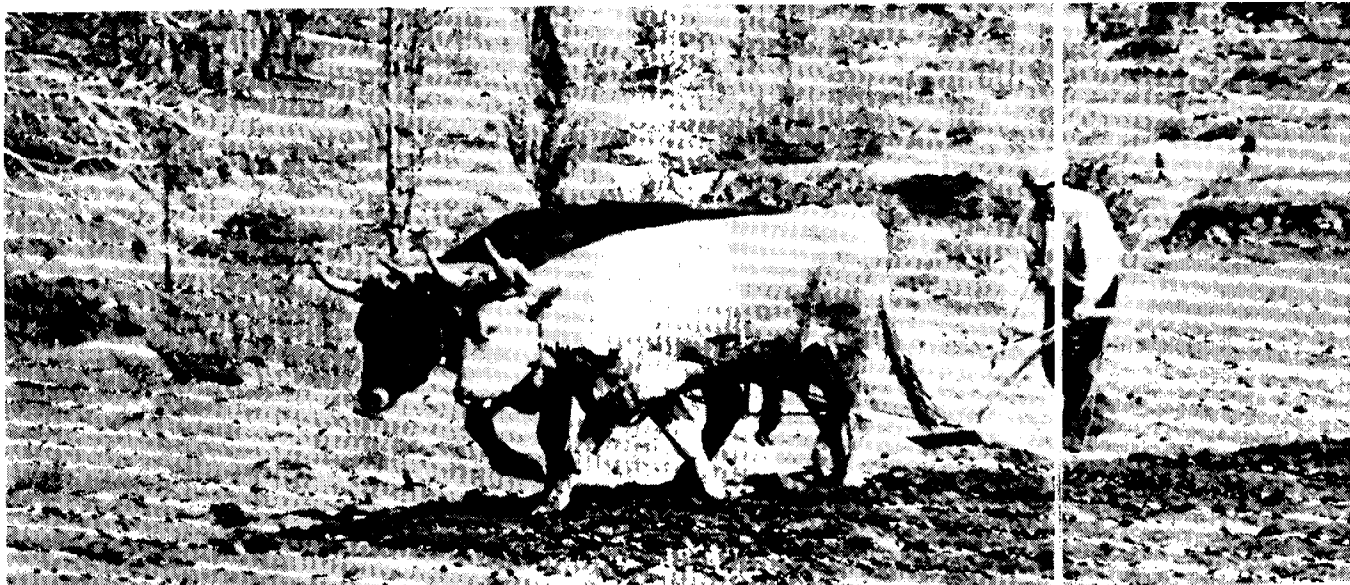
تا سال ۱۹۷۲ گرچه تعداد تعاونی‌ها به دلیل سیاست ادغام به ۲۴۷۵ کاهش یافت، معیناً مجموع عضویت به ۷۲۲۹۴۳ نفر و سرمایه به ۲۴ میلیون دلار افزایش یافت که این افزایش عمدتاً در نتیجه تشکیل تعاونی‌های روستائی بود و بر توان سرپرستی بخش توسعه تعاونی‌ها فشار می‌آورد، زیرا تعاونی‌های روستائی، مولاً ضعیف هستند، با عضویت کم و در نتیجه درآمد ناکافی، در مقایسه با تعاونی‌های شهری (با اعضاء و سرمایه بیشتر) که آنها را از به‌کارگیری مدیران مناسب ناتوان می‌سازد.

تعاونی‌های شهری از مدیریت مناسب حقوق بگیر برخوردارند و در نتیجه اداره مؤثر، سود بهتری حاصل می‌شود. تعاونی‌های روستائی جهت اداره امور خود متکی به برخی اعضاء و جهت سرپرستی به کارمندان بخش توسعه تکیه و اینها که تعداد کمی بوده و با عهده‌داری سرپرستی چندین تعاونی با مشکلات متعددی روبرو هستند، متکی می‌باشند.

تا سال ۱۹۷۱ تعداد تعاونی‌ها به ۲۵۸۴ شرکت با عضویت ۹۰۰۲۰۵ نفر و سرمایه ۲۵۶/۱ میلیون دلار مالزی افزایش یافت. این رشد سریع نهضت تعاونی و مشارکت بیشتر تعاونی‌ها در توسعه اقتصاد ملی، عرضه تریبانی به منظور تضمین تداوم رشد نهضت را ضروری ساخت.

همچنین در سال ۱۹۷۳ سازمان کشاورزان^(۲) جهت بعهده‌گیری سرپرستی تعاونی‌های کشاورزی و بدنبال آن سازمان توسعه شیلات مالزی^(۳) در سال ۱۹۷۴ جهت سرپرستی تعاونی‌های شیلات تشکیل شدند. در همین راستا ۱۵۰۱ تعاونی کشاورزی زیر نظر سازمان کشاورزان و ۵۱ تعاونی ماهیگیری زیر نظر سازمان توسعه شیلات مالزی قرار گرفتند.

اداره توسعه تعاونی‌ها نیز اداره ۱۰۳۱ تعاونی غیر کشاورزی و غیر ماهیگیری را که ۷۸/۱ درصد مجموع عضویت و ۹۶ درصد سهم سرمایه را شامل می‌شود بعهده گرفت. این

دارائی	سرمایه	اعضاء	تعداد	سازمانها
دلار مالزی	دلار مالزی		تعاونیها	
۶۰۳۸۴۴۸۱۱۵	۱۶۱۱۱۶۳۵۹	۳۱۵۸۳۵۳	۳۰۲۷	اداره توسعه تعاونیها
۶۹۱۶۲۴۶۶	۱۵۵۰۸۸۹۰	۱۰۴۵۲۷	۶۸۷	سازمان کشاورزان
۲۰۴۲۰۴۷۶	۱۰۵۳۶۶۵	۱۲۷۹۷	۳۶	سازمان توسعه شیلات مالزی
۶۴۷۴۰۶۴۰۵۷	۱۶۲۷۷۲۶۹۱۴	۳۲۷۵۶۷۷	۳۷۵۰	مجموع

جدول شماره (۱) - مشخصات تعاونیهای تحت سرپرستی سازمانهای دولتی مختلف (۱۹۹۰)

اقدام به منظور ایجاد همبستگی نیز هدایت سازمانهای دولتی در جهت تداوم رشد مفید تعاونیها در کشور صورت پذیرفت. البته تعاونیهای صباح و ساراواک شامل این تقسیم بندی نشدند. تمام تعاونیها در صباح و ساراواک همچنان زیر نظر اداره توسعه تعاونیهای (۴) ایالت باقی ماندند. گرچه در سرپرستی تعاونیها تقسیماتی صورت گرفته است، همه آنها زیر نظر سازمان بنام سازمان تعاونیهای ملی مالزی یا ASA, ANG قرار دارند.

ب - صباح

۴- دارائی (دلار مالزی) ۶۹۱۶۲۴۶۶

ث - تعاونیهای شبه جزیره مالزی که زیر نظر مرکز توسعه شیلات مالزی (I.KIM) اداره می شوند:

۱- تعداد تعاونیها ۳۶
 ۲- اعضاء (نفر) ۱۲۷۹۷
 ۳- سرمایه (دلار مالزی) ۱۵۵۳۶۶۵
 ۴- دارائی (دلار مالزی) ۲۰۴۲۴۷۶

عصر جدید تعاونیها

عصر جدید تعاونیها از ۲۸ ژانویه ۱۹۸۲ با هدف فعال کردن، پیگیری و آماده ساختن تعاونیها برای تحرک بیشتر و ایفای نقش مؤثر در برنامه های اقتصادی و توسعه کشور آغاز شد. در این حرکت، تعاونیهای ضعیف و سرگردان و اعضای آنها کنار گذاشته شدند.

پ - ساراواک

۱- تعداد تعاونیها ۴۵۴
 ۲- اعضاء (نفر) ۱۷۵۰۰۰
 ۳- سرمایه (دلار مالزی) ۱۱۰۰۰۰۰۰
 ۴- دارائی (دلار مالزی) ۸۳۰۰۰۰۰۰

ت - تعاونیهای شبه جزیره مالزی زیر نظر سازمان کشاورزان (LPP)

۱- تعداد تعاونیها ۶۷۸
 ۲- اعضاء (نفر) ۱۰۴۵۲۷
 ۳- سرمایه (دلار مالزی) ۱۵۵۰۸۸۹۰

نحوه توسعه تعاونیها و فعالیت آنها در تاریخ ۳۱ دسامبر ۱۹۹۰ در جدول شماره (۱) نشان داده شده است:

آمارهای جدول مزبور شامل مجموع تعاونیهای است که تحت نظر اداره توسعه تعاونیها، سازمان کشاورزان و سازمان توسعه شیلات فعالیت می کنند.

وضعیت تعاونیهای زیر نظر اداره توسعه تعاونیها در مالزی بشرح زیر است

الف - شبه جزیره مالزی:

۱- تعداد تعاونیها ۲۲۳۴
 ۲- اعضاء (نفر) ۲۹۰۰۶۸۰
 ۳- سرمایه (دلار مالزی) ۱۵۸۹۲۰۷۹۶۴
 ۴- دارائی (دلار مالزی) ۶۲۰۶۴/۱۱۱۵

ب: تعاون ه منابع روستائی
د: تعاون سر پایه گذاری کارگران
ج: تعاون توسعه ملی

موقعیت تعاونیهای مختلف

وضعیت تعاونیهای مختلف شامل: تعاونیهائی که در شبه جزیره مالزی، صباح و ساراواک زیر نظر سازمان توسعه تعاونیهای، سازمان کشاورزان و سازمان توسعه شیلات مالزی تشکیل شده اند بشرح زیر است:
(۱) نهضت تعاونی در ساراواک در ۳ می ۱۹۴۹ شروع شد. انواع این تعاونیهای عبارتند از:
تعاونیهای اعتبار، مصرف، آسیاب برنج و

تعاونی در سطح اداره توسعه تعاونیهای و نیز در شرکتهای خصوصی حسابرسی، انستیتو حسابرسی تعاونی^(۵) در نوامبر ۱۹۸۲ آغاز به کار کرد و در حال حاضر به طور موقت در کالج تعاونی در «پتالینگ جایا»^(۶) مستقر شده است.
(۴) تسریع در روند رسیدگی و بستن جوامع تعاونی ثبت نشده موجب می شود تا تلاشهای نظارتی بر روی تعاونیهای موجود که قول رشد بهتر و دادن سود بیشتر را به اعضایشان داده اند متمرکز شود.
(۵) از انواع جدید تعاونی که معرفی شده اند می توان شرح زیر نام برد:
الف: تعاونی توسعه منطقه ای

برخی اقدامات انجام شده در این زمینه عبارتند از:
(۱) کسب اطمینان از اینکه تمامی تعاونیهای حسابهای خود را به روز نگه میدارند و قادرند جلسات عمومی سالانه خود را بر اساس شرایط قانون تعاونی برگزار نمایند.
(۲) برای مراجعه سهل تر به تعاونیهای دو دفتر حسابداری یکی برای حسابداری و دیگری برای حسابرسی تهیه شد.
داشتن این دو دفتر ضروری می باشد زیرا نگهداری حسابها و رسیدگی به آنها همواره یکی از مشکلات عمده برای تعاونیهای کوچک و ضعیف بوده است.
(۳) به منظور از بین بردن کمبود حسابرسهای

جدول شماره (۲) - مشخصات انواع تعاونیهای تشکیل شده در کشور مالزی

فعالیتها	تعداد تعاونی	تعداد اعضا	سرمایه به دلار مالزی	درانها به دلار مالزی
اداره توسعه تعاونیهای شبه جزیره مالزی				
اعتبار و بانکداری	۱۲۱۶	۸۸۷۴۹۴	۹۵۱۳۱۲۲۳۳	۳۹۳۸۴۳۰۴۶۷
خانه سازی	۴۷	۲۷۸۶۴	۱۷۱۲۷۷۵۹	۱۳۱۷۷۲۵۳۳
مصرف کننده	۶۸	۴۳۵۰۵	۱۷۳۲۸۶۰۸	۵۱۳۹۸۶۹۶
حمل و نقل و تاکسی	۳۰	۸۶۲۴	۱۸۲۲۸۴۴	۱۰۹۳۰۶۰۸
توسعه زمین	۱۳	۸۳۷۸۷	۱۰۰۱۶۵۳۲۹	۲۸۶۱۴۴۶۸
صنایع	۴۷	۱۹۳۲۳	۸۲۷۹۶۵۱	۶۸۹۱۹۶۴۸
مدرسه	۷۷۸	۵۹۹۱۹۲	۲۹۵۸۳۴۰	۱۹۷۹۷۴۸
بیمه	۱	۱۴۹۶۶۰	۲۹۵۲۱۲۵	۴۱۲۸۴۱۶۴۲
چند منظوره	۹۰۶	۹۴۵۷۴۶	۳۸۹۹۲۹۶۲۶	۹۶۸۸۳۲۲۳
سرمایه گذاری	۲۸	۱۱۷۹۷	۳۳۷۶۲۰۵	۶۵۲۸۳۴۴
مالیه	۲۹	۷۵۴۸۴	۶۵۹۴۵۱۷۷	۱۰۶۸۰۶۱۰۱
رفاه	۲۵	۱۴۵۹۶	۲۸۴۶۵۹	۷۵۳۱۳۲
بازار یکشنبه	۱۶	۴۰۸۷	۶۹۶۹۱۳	۲۰۷۷۴۹۱
اتحادیه	۳۰	۲۹۵۲۴	۲۷۱۱۸۴۹۷	۲۰۱۲۴۸۱۳۶
اداره توسعه تعاونیهای صباح	۳۳۹	۲۹۰۰۶۸۳	۱۵۸۹۲۹۷۹۶۴	۶۲۰۶۸۱۱۱۵
اداره توسعه تعاونیهای ساراواک	۴۵۴	۱۷۵۰۰۰	۱۱۰۰۰۰۰۰	۸۳۰۰۰۰۰۰
تعاونیهای کشاورزی	۶۸۷	۱۰۴۵۲۷	۱۵۵۰۸۸۹۰	۶۹۱۶۲۴۶۶
تعاونیهای ماهیگیران	۴۵۴	۱۷۵۰۰۰	۱۱۰۰۰۰۰۰	۸۳۰۰۰۰۰۰
جمع کل	۳۷۵۰	۳۲۷۵۶۷۷	۱۶۲۷۷۲۶۹۱۴	۶۴۷۴۰۶۴۰۵۷

تعاونیهای مدرسه، برخی از ته و نیا چند منظوره هستند و تاکنون پیشرفت آنها در ساراواک تشویق کننده است.

۲) نهضت تعاونی در صباح در سال ۱۹۵۹ آغاز گشته و از آزمون نقش مهمی در اصلاح وضعیت اقتصادی، اجتماعی مردم بویژه گروههای بومی داشته است.

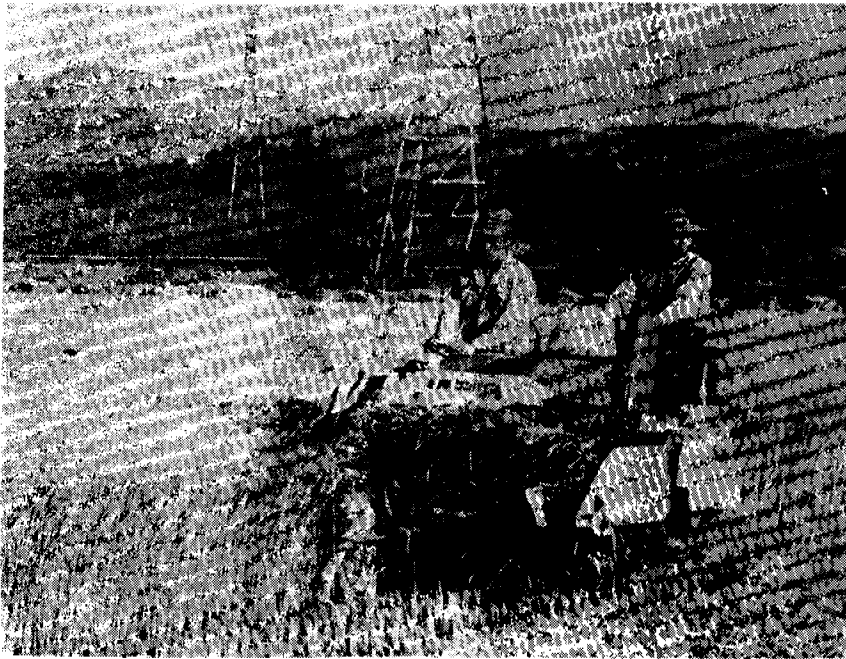
تعاونیها در صباح بصورت موفقیت آمیز به فعالیتهای مختلف اقتصادی از قبیل اعتبار، مصرف، خانه سازی، توسعه زه بن، حمل و نقل، بارگیری و چوب بری وارد مده اند.

۳) تعاونیهای زیر نظر سازمان جهانی خواربار و کشاورزی (FAO)

در حال حاضر ۶۸۷ تعاونی مربوط به کشاورزی زیر نظر سازمان مزبور وجود دارد. فعالیت آنها شامل: اعتبارات محلی، عملیات چند منظوره، آسیاب برنج، بازاریابی و اجرای پروژه های کشاورزی میباشد. در حال حاضر بنظر می رسد عملیات ۶۲٪ مجموع تعداد تعاونیها قانع کننده است، در حالی که ۳۲٪ بقیه ضعیف و در حال احیاء هستند.

دانشکده تعاونی مالزی

دانشکده تعاونی مالزی در سال ۱۹۵۶ تأسیس شد و در سال ۱۹۶۸ به ثبت رسید. این تنها دانشکده تعاونی در کشور است که آموزشهای تعاونی، دوره های تحصیلی برای اعضاء و اعضاء هیئت مدیره، مدیران و کارمندان تعاونیها و کلیه کسانی که به تعاونیها با اختصاص ۲٪ از سود خالص هر تعاونی تأمین می شود. در کنار ارائه آموزشها و تحصیلات تعاونی به اعضاء تعاونیها، این دانشکده دوره های آموزش تعاونی برای کارمندان سازمان توسعه تعاونی و دیگر سازمانهای دولتی از قبیل سازمان کشاورزی و سازمان توسعه شیلات مالزی، بنگاه توسعه زمین به اجرا می گذارد. سازمان توسعه تعاونیها همراه با دانشکده و ANGKASA دوره های تعاونی و سمینار برای اعضاء تعاونیها برگزار می نماید.

سازمان ملی تعاونیهای مالزی

ANGKASA

از هنگام شروع نهضت تعاونی در مالزی در سال ۱۹۲۲ اقدام برای ایجاد تشکیلاتی سراسری، در دو جهت روستائی و شهری دنبال شده است. این تشکیلات برای روستائیان سازمان مرکزی برای تعاونیهای روستائی، و بانک عالی (اکنون به بانک رعیت معروف است) و برای تعاونیهای شهری: اتحادیه تعاونی مالزی (CUM) و بانک مرکزی تعاونی (CCB) و اتحادیه اعتبار آن بوده است. از این جهت احساس نیاز به یک سازمان سراسری به منظور عرضه تمامی نهضت به برگزاری کنگره تعاونی منجر شد.

تشکیل این سازمان در اولین کنگره تعاونی که در سال ۱۹۶۶ در دانشگاه مالایا برگزار شد مورد بحث قرار گرفت. کنگره قطعنامه ای در مورد ایجاد یک سازمان سراسری تعاونی که در خدمت منافع نهضت تعاونی در کشور باشد تصویب نمود.

در دومین کنگره تعاونی در سال ۱۹۷۱، سازمان ملی تعاونی مالزی رسماً تشکیل شد و بر اساس قانون تعاونی در ۱۲ می ۱۹۷۱ به ثبت رسید.

با توجه به رشد سریع تعاونی در مالزی در فوریه ۱۹۷۲ آنگکاسا، از سوی دولت بعنوان نماینده نهضت تعاونی نزد دولت در سطح ملی و بین المللی معرفی شد. بدنبال آن سازمان مزبور رشد و اهمیت بیشتری پیدا کرد به ویژه از جهت ارتباط آن با اتحادیه بین المللی تعاونی (ICA)^(۷) و سازمان تعاونی آسمان (ACO)^(۸) که یک سازمان تعاونی است و عملکرد آن براساس مفهوم تعاونی و اصول آن می باشد. فعالیتهای این سازمان به طور کلی در جهت تسهیل و کمک به عملیات سازمانهای عضو به صورت خاص و در کل به نهضت تعاونی است.

اهداف:

اهداف اصلی سازمان ملی تعاونیهای مالزی عبارتند از:

- ۱- ایجاد وحدت در جوامع تعاونی مالزی
- ۲- نمایندگی نهضت تعاونی مالزی
- ۳- ارائه خدمات مشورتی، راهنمایی و کمک به سازمانهای عضو در اداره مدیریت حسابداری، حسابرسی، انحلال و امور قانونی اعضاء.
- ۴- توسعه آموزش و تبلیغات در زمینه تعاونی، مدیریت تجاری و صنعتی

۵- کمک و همکاری با دولت در ترویج نهضت تعاونی در مالزی و در تمامی امور مربوط به آن و ارائه دیدگاهها و یافته‌ها به طرفهای علاقمند.

به منظور دستیابی به اهداف فوق این سازمان فعالیت‌های زیر را صورت می‌دهد:

- ۱- برگزاری کنگره‌ها - اجتماعات - سمینارها - سخنرانی - مطالعه گروهی - سفرهای مطالعاتی
- ۲- مذاکره با دولت و سازمانهای مربوطه آن به منظور پیشبرد اهداف نهضت تعاونی.
- ۳- اعزام نماینده و ناظر به: سمینارها، دوره‌ها و سفرهای مطالعاتی داخلی و بین‌المللی.
- ۴- تهیه کتاب - مجله - روزنامه - خبرنامه و دیگر مواد آموزشی.

فعالیت‌ها

عملکرد اصلی سازمان، آموزش تعاونیها در مورد مفهوم و اصول تعاونی است. دوره‌های مخصوصی برای مسئولین تعاونی، هیئت مدیره و اعضای عادی در سرتاسر مالزی در طول سال برگزار می‌کند. برگزاری دوره‌های متمرکز برای حسابرسان داخلی تعاونیها از سال ۱۹۸۷ آغاز و در حال انجام بوده و تمامی حسابرسان امکان شرکت در آن را دارند.

آنگک کاسا همچنین سمینارها و کنفرانسهایی در مورد موضوعات روز تعاونی و مشکلات آنها عمدتاً در زمینه مالی با همکاری دیگر سازمانهای ملی و بین‌المللی برگزار می‌کند. این سازمان، دارای بخش آموزش و اطلاعات جهت انجام امور آموزشی و نیز یک شورای استادان میهمان مجرب جهت ارائه انواع پیشرفته‌تر و متنوع‌تر سمینارها و دوره‌های آموزشی می‌باشد.

هیئت مدیره

سازمان توسط یک کمیته عمومی منتخب مجمع عمومی که هر دو سال یکبار برگزار می‌گردد اداره می‌شود. رئیس، جانشین و سه معاون آن مستقیماً توسط مجمع عمومی انتخاب می‌شوند و بقیه اعضای کمیته، روسای ۱۱ گروه اجرایی و ۱۲ رئیس کمیته‌های

تسهیل می‌آید. کمیته گروه کاری فعالیت‌هایی انجام داده و تلاش می‌کند مشکلات مربوط به گروه خود را حل نماید. تمامی موضوعاتی که ملی تلقی شوند به کمیته عمومی ارجاع می‌شود.

عضویت و بخش روابط بین‌الملل

این بخش توسط یک دبیر اجرایی اداره می‌شود که با اعضاء تعاونی و تعاونیهای بین‌المللی ارتباط دارد. علاوه بر آن ترتیب اجلاسهای بین‌المللی، برگزاری روز تعاونی ICDC و کارهای مطالعاتی در مورد نهضت تعاونی، با این بخش است.

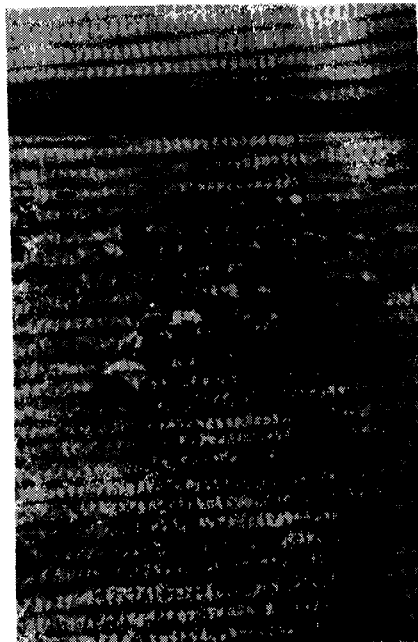
دیگر فعالیت‌های انجام شده توسط سازمان ملی تعاونی بشری زیر است:

- ۱- حسابرسی مقدماتی - این سرویس بصورت مجانی در اختیار تعاونیهای کوچک و متوسط که از عهده استخدام حسابداران با تجربه بر نمی‌آیند گذاشته می‌شود و حسابداران را در مورد چگونگی نگاهداری دفاتر به روز و تهیه گزارشهای مالی برای حسابرسی راهنمایی می‌کند.
- ۲- مرکز آموزش کامپیوتر که آموزشهایی در زمینه کامپیوتر و استفاده از آن به تعاونیها و اعضاء آنها ارائه می‌کند.
- ۳- مشاوره کامپیوتری: هدف این سرویس گسترش استفاده از کامپیوتر و توسعه شبکه کامپیوتری توسط تعاونیها است.
- ۴- حسابرسی که به تأیید مسئولین مربوط انجام می‌شود.

مدیریت:

تیم مدیریت سازمان، تحت نظارت مدیر عامل بعنوان رئیس اجرایی فعالیت می‌کند. چهار بخش اصلی سازمان در خدمت تأمین کلیه نیازمندیهای نهضت تعاونی هستند:

- ۱- بخش معاینه اجرائی.
- ۲- بخش خزانه‌دار اجرائی.
- ۳- آموزش - اطلاعات، انتشارات و خدمات

ایالتی می‌باشند که مجموعاً ۲۸ نفر هستند.

گروههای اجرائی عبارتند از:

بانک و اعتبار، مصرف، حمل و نقل، توسعه زمین، کشاورزی، خانه سازی، بیمه، تعاونی زنان، فعالیت‌های مدرسه، ماهیگیری، صنایع و توریسم. در مجمع عمومی، نمایندگان تمامی سازمانهای مربوط، گروههای کاری و نمایندگان ایالات شرکت می‌کنند. اعضای کمیته عمومی نیز بعنوان نمایندگان مجمع در آن شرکت می‌نمایند.

گروههای کاری و کمیته‌های ایالتی

بر اساس مقررات سازمان، گروههای کاری و کمیته‌های ایالتی اجلاس خود را حداکثر تا یکماه قبل از اجلاس مجمع عمومی برگزار می‌کنند. هر کدام از این اجلاسها حداقل هفت و حداکثر یازده نفر را بعنوان اعضای گروههای کاری و کمیته ایالتی انتخاب می‌کند. هر کدام از این کمیته‌ها، رئیس کمیته را که در نتیجه نماینده کمیته عمومی در سازمان نیز خواهد بود انتخاب می‌کنند.

وظائف کمیته‌های ایالتی و کمیته گروه کاری

کمیته ایالتی فعالیت‌های سازمان در ایالات را

امور مالی:

منبع اصلی درآمد سازمان، عبارت است از:

- ۱- حق ورود به اعضاء جدید که با میزان ۳۰ رینگیت (دلار مالزی) برای هر تعاونی است.
- ۲- حق عضویت سالانه اعضاء - داخل ۲۰ رینگیت و حداکثر ۳۰۰ رینگیت به میزان ۲۰ سنت برای هر نفر عضو تعاونی است.
- ۳- جهت خدمات حقوقی، یک درصد سود خالص تمام تعاونیهای ثبت شده در مالزی دریافت می‌شود.
- ۴- حق کمیسیون از طریق کسر از حقوق که بیشتر از یک درصد نمی‌باشد.
- ۵- فروش ماهانه مجله سازمان بنام پلانکار PELANCAR و دیگر نشریات.
- ۶- فروش صنایع دستی و یادگاری، قبیل چتر، باتیک (نوعی پارچه محلی)، پیراهن کراوات و غیره.

روابط بین‌المللی

آنک‌کاسا که در ارتباط با اتحاد بین‌المللی تعاونی (ICA) و سازمان تعاون آسه‌آن (ACO) می‌باشد از امتیاز ابراز دیدگاهها و توصیه‌های مربوط به امور جاری نهضت تعاونی در کشور برخوردار است.

این سازمان همچنین به توسعه نهضت تعاونی در دیگر کشورهای عضو آسه‌آن ASEAN و نیز ایجاد تجارت تعاونی دو جانبه، چند جانبه در میان تعاونیها کمک می‌کند.

زیر نویس‌ها:

- ۱- هر ۲/۴۵ دلار مالزی که رینگیت نیز نامیده می‌شود، معادل یک دلار آمریکا است.
- 2- The Farmers Organisation Authority, (I.PP)
- 3- The Fisheries Development Authority, (LKIM)
- 4- The Department of Cooperative Development, (JPK)
- 5- The Institute Of Cooperative Auditors,

(ادامه مطلب از صفحه ۶۱)

همدردی می‌توان از عهده انجام همه فعالیت‌های بالا برآمد؟ مسلماً نه برای انجام چنین فعالیت‌های گسترده و پیچیده‌ای نیاز به سازمان بزرگی است که نیروها و کمک‌های مردمی را در جهت بهتر یاری رساندن به زلزله‌زدگان هدایت کند. به نظر شما اگر چنین سازمانی برای یاری رساندن به زلزله‌زدگان نباشد و مردم خود به صورت مستقل از هم به کمک آنها بشتابند، چه مشکلاتی پیش می‌آید:

- ممکن است تعداد زیادی از مردم برای کمک به آنها در محل حاضر شوند ولی ندانند چه کار کنند.

- ممکن است اجناس زیادی به محل آورده شود ولی به خوبی میان زلزله‌زدگان تقسیم نشود.

- ممکن است بعضی از نیازهای اساسی زلزله‌زدگان تأمین نشود.

نتیجه می‌گیریم:

که همه انسانها نیاز به همدردی دارند. در جامعه جدید به علت گسترش نیازها و ارتباطات همدردی شکل جدیدی پیدا کرده است همدردی تنها به افراد فامیل و همسایگان در یک محله محدود نمی‌شود، بلکه همه مردمی را که در یک کشور یا حتی در سایر کشورها زندگی می‌کنند در برمی‌گیرد.

از این رو تنها از روشهای قدیمی همدردی و کمک به افراد خانواده‌ها و مردم یک خانواده که دچار مشکل شده‌اند نمی‌توان استفاده کرد.

در جامعه جدید نیاز به روش جدیدی است تا علاوه بر استفاده از روشهای قدیمی به صورت اساسی مشکلات مصیبت‌زدگان را رفع کند. تشکیل مؤسسات تعاونی، سرآمد این روشها است.

(ادامه مطلب از صفحه ۲۱)

موقعیت تعاونیها و یا توسعه و ترقی آنها هنگامی امکان پذیر است که در مواقع ضروری بتوانند به کمک اعضاء خود بشتابند و در صدد بر طرف ساختن نیازهای مالی آنها برآیند. بنابراین برای تحقق این واقعیت باید در راه تمرکز تعاونیها و ایجاد اتحادیه‌های پر قدرت تلاش کرد. یکی از مؤثرترین راههایی که موجب توسعه و پیشرفت تعاونیها می‌گردد، تهیه و بکاربردن سرمایه‌های مورد لزوم تعاونیهاست.

امروزه نیاز بخش تعاونی به ایجاد یک گروه عظیم از طریق یکپارچگی عمودی با عملکردی قابل توجه بیش از هر زمان دیگر مشهود شده است و برای آنکه بتوانیم وظایف محوله به تعاونیها را به طور عقلانی انجام دهیم لازم است وظایف و عملیات سرمایه‌گذاری برای تعاونیها به وسیله اتحادیه‌های مربوط انجام گیرد.

اینکه تا چه حد می‌توان توسعه و پیشرفت اعضاء تعاونی را از طریق تدابیر و اقدامات سرمایه‌گذاری مرحله اجرا در آورد، بستگی بقدرت سرمایه‌گذاری تعاونیها دارد.

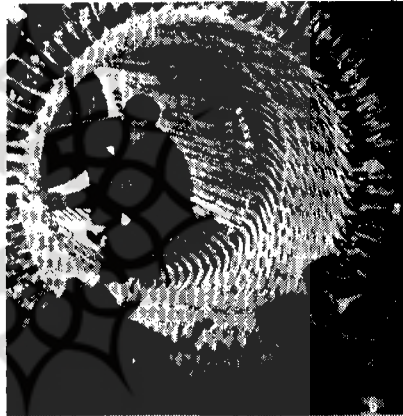
سرمایه‌های شخصی که با خطرات احتمالی فرین است و همچنین وامهای کوتاه مدت و میان مدت حتی برای تعاونیها نیز نمی‌توانند مدت مدیدی به عنوان راه حل اساسی مشکلات مالی باشند. تمرکز تعاونیها و استفاده از امکانات مالی اعضاء تعاونی و غیر تعاونی به طوری که شرح آن گذشت تنها راه مبارزه با کمبود مالی اینگونه شرکتهاست.

۱- مقدمات

هماهنگی ر می توان ایجاد تعادل و توازن در میان فعالیتها متعدد یک سازمان تعریف کرد به نحوی که تمامی این فعالیتها به صورت مطلوب چر ان داشته باشد و سازمان را در راه رسیدن به اهداف خود یاری دهد. بنابراین، هماهنگی ر به یک تعبیر باید سازماندهی بر حسب عامل زمان تعریف کرد، زیرا زمان بندی از ویژگیها، هر نوع هماهنگی مفید و مؤثر محسوب می شود. به یک مثال توجه نمایید:

تجربه نشان می دهد که تقریباً هر سال دو محصول زراعی پیاز و سیب زمینی (و گاه محصولات دیگر) وضعیت خاصی پیدا می کند. یعنی، یک سال سیب زمینی فراوان است و قیمت، پیاز اوج می گیرد، سال بعد قضیه بر عکس می شود و سیب زمینی برای خریداران ناز می کشد! و هممیهنان ما شبها خواب سیب زمینی می بینند!

لا بد شما هم تاکنون از خود پرسیده اید که چرا چنین تجربه ای تکرار می شود و چرا نباید آن را خنثی کرد؟ در پاسخ این سؤال می توان به نکات چندی اشاره کرد که از حوصله این مقاله خارج است. اما با دو فرض بحث را دنبال می کنیم. فرض اول این است که اگر در قلمرو یک تعاونی تولید، یا اتحادیه تعاونیهای تولید یک منطقه چنین اتفاقی رخ دهد، هیأت مدیره های آن تعاونی و اتحادیه مسؤول بروز ناهماهنگی هستند. در واقع، اکثر کشاورزان ما از بازاریابی اطلاع عمیق ندارند و به قول معروف عقانان از چشمشان تبعیت می کنند. چون سال گذشته پیاز کم بود، امسال پیاز بیشتری تولید می کنند تا درآمد بیشتری داشته باشند، غافل از اینکه دیگران هم همین کار را خواهند کرد در اینجا بی مناسبت نیست برایتان یک افسانه، حلی از جنوب خراسان نقل کنیم. عده ای هر روز برای گردآوری میمه به صحرا می رفتند. روی یکی از آنها پیشنهاد کرد که از فردا مسدوری خوردنی بیاورند و در راه بخورند. آن ها مدتی بر سر نوع خوردنی

ضرورت هماهنگی در تعاونیها

شوشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

پول یا اعتبار، در زمان مقتضی خریداری و به محل تولید منتقل نشود، تمامی مساعی سازمان بی نتیجه خواهد ماند.

۲- برنامه‌ریزی برای ایجاد هماهنگی

با توجه به آنچه گذشت، به سادگی می‌توان دریافت که هماهنگی به خودی خود تحقق پیدا نمی‌کند، بلکه لازم است این کار بر اساس برنامه‌ریزی دقیق و حساب شده انجام شود. بی‌شک، چنانچه پیش از شروع کار با یک نوع برنامه‌ریزی علمی تمامی مراحل آینده فعالیت تنظیم و زمان‌بندی شود، احتمال توفیق بسیار زیادتر از آن است که برنامه‌ریزی در خلال پیشرفت کار صورت پذیرد. این حکم هم در مورد یک سازمان بزرگ و تعداد زیادی تولید یا کالا، و هم درباره یک سازمان کوچک نظیر یک تعاونی روستایی، صدق می‌کند.

به عنوان مثال، اگر قرار باشد یک تعاونی تولید کنسرو، خوراک آماده‌ای نظیر قارچ به بازار عرضه کند، لازم است برای انواع فعالیت‌های مرتبط با این کار برنامه‌ریزی کند. تعداد این فعالیت‌ها در مبحث مثال تعاونی تولید صنعتی ذکر شد و سایر فعالیت‌ها را می‌توان از این لیست قیاس کرد.

از سوی دیگر، نباید چنین تصور کرد که صرف برنامه‌ریزی و اجرای برنامه کافی است. حتی اگر برنامه‌ریزی به مناسبترین وجه ممکن انجام شود، و تمامی مراحل آن هم هماهنگ باشد، لازم است برنامه مورد ارزشیابی قرار گیرد. در واقع، ارزشیابی از ارکان هر نوع برنامه‌ریزی است که به تناسب نوع فعالیت یا مرحله به مرحله یا در پایان یک دوره عملیاتی انجام می‌شود. به عبارت دیگر، لازم است عملیات انجام شده در پایان هر مرحله مورد ارزشیابی قرار گیرد، در پایان یک دوره عملیاتی کل اقدامات آن دوره ارزیابی شود، و در پایان کار تمامی اقدامات به محک زده شود. به این ترتیب، سه امکان زیر بوجود

● هماهنگی از جمله عوامل بسیار مؤثر در توفیق هر سازمان یا شرکت تعاونی است. چنانچه پیش از شروع کار، تمامی مراحل آینده فعالیت، برنامه‌ریزی و زمان‌بندی شود، احتمال توفیق بسیار زیادتر از آن است که برنامه‌ریزی در خلال پیشرفت کار صورت پذیرد.

● ارزشیابی از ارکان هر نوع برنامه‌ریزی است که به تناسب نوع فعالیت، یا در هر مرحله به مرحله، یا در پایان یک دوره عملیاتی انجام می‌شود.

نصب و راه‌اندازی تأسیسات، امکان فعالیت رقیب یا رقبا در زمینه تولید همان کالا، چگونگی تبلیغ برای معرفی کالای جدید که بخشی از سیاست کلی بازاریابی تعاونی محسوب می‌شود، برآورد توان مالی خریداران بالقوه که طبعاً در تولید انبوه تأثیر قابل ملاحظه دارد، امکان دسترسی به مواد اولیه و نیمه ساخته برای تولید محصول جدید، لزوم دایر کردن دوره یا دوره‌های آموزشی برای کارکنان خود، استخدام یک یا چند متخصص، و دهها مورد دیگر.

در هر دو مثال یاد شده لازم است بین انواع فعالیت‌ها هماهنگی برقرار شود، زیرا در غیر این صورت شکست تعاونی، اتحادیه منطقه‌ای یا اتحادیه مرکزی حتمی است. برای نمونه، چنانچه پول لازم در زمان مقتضی در اختیار نباشد، تولید کالای صنعتی یاد شده در زمان مقرر به بازار عرضه نخواهد شد. در آن صورت، تعاونی هم خریداران بالقوه را از دست خواهد داد، هم در آینده مردم به وعده‌های آن با تردید نگاه خواهند کرد. طبعاً اگر این وعده خلافی تکرار شود، بی‌اعتمادی مردم نسبت به تعاونی زیادتر خواهد شد و تبعات آن نگران کننده خواهد بود.

به این ترتیب، آشکار می‌شود که هماهنگی از جمله عوامل بسیار مؤثر در توفیق هر سازمان یا شرکت تعاونی است. در واقع، چون انواع فعالیت‌ها با یکدیگر تداخل دارند، شکست یک فعالیت به عدم توفیق کلی سازمان منجر می‌شود. به عنوان مثال، هرگاه مواد اولیه به هر دلیل، و از جمله به دلیل نبود

گفتگو کردند و بالاخره قرار شد سان و پیاز بیاورند. اما صبح روز بعد ک سفره‌ها را گشودند، تقریباً در همه سفره‌ها ندادی پیاز پیدا کردند. نگو که هر کس فکر کرده بود دیگری نان خواهد آورد!

فرض دوم این است که در کل کشور چنین اتفاقی می‌افتد. در آن صورت مؤسسه‌ای بزرگتر نظیر اتحادیه مرکزی تعاون، مسؤلیت دارد، زیرا هر تعاونی یا اتحادیه از منطقه فعالیت خود اطلاعات محدود یا فصل دارد، حال آنکه قاعدتاً اطلاعات اتحادیه مرکزی تعاونیها نسبت به کل کشور از هر رجعی بیشتر است.

با توجه به دو فرض بالا، آشکار می‌شود که چنانچه در شرکت تعاونی بین هیأت مدیره و اعضاء، در اتحادیه تعاونی بین هیأت مدیره و تعاونی‌های عضو، و در اتحادیه مرکزی تعاون بین اتحادیه‌ها هماهنگی وجود داشته باشد، نه فقط تولید و عرضه پیاز و سایر زمینی مسأله ساز نخواهد شد، بلکه در کل محصولات زراعی با کمبود هر چه کمتر مواجه خواهیم شد.

یک مثال دیگر:

چنانچه قرار باشد یک تعاونی تولید صنعتی کالای جدیدی به بازار عرضه کند، لازم است بین نکاتی که هم اکنون به آن اشاره می‌شود، هماهنگی ایجاد کند و گرنه موفق نخواهد شد: بودجه تولید جدید اعم از بودجه سرمایه‌ای یا جاری، امکان تهیه ماشین‌آلات و دیگر ابزار از داخل یا خارج منطقه یا کشور، زمان تقریبی

الف - اگر فرض کنیم که کار مورد نظر یک سال طول می کشد، و آن را به سه دوره چهار ماهه و هر دوره را به دو مرحله دو ماهه تقسیم کنیم، در پایان ماه دوم مرحله اول به پایان می رسد. بنابراین لازم است اقدامات این دوره مورد ارزشیابی قرار گیرد تا اگر مطلوب و متناسب با اهداف تعیین شده بود، ادامه پیدا کند. در این صورت، معلوم می شود که در انجام فعالیتها هماهنگی لازم وجود داشته و مسؤول یا مسؤولان می توانند به روش سابق هماهنگی های ضروری را اتخاذ کنند. طبعاً، چنانچه پس از دو ماه معلوم شد نتیجه ارزشیابی مطلوب نیست، سازمان متوجه خواهد شد که از هدفهای تعیین شده فاصله گرفته است. ممکن است یکی از این علل - و گاه مهمترین آنها - ناهماهنگی افراد یا واحدهای اجرایی باشد.

ب - در پایان ماه چهارم هم مرحله دوم و هم دوره عملیاتی نخست به پایان می رسد. بنابراین، ارزشیابی هم دو ماهه است برای تعیین حسن جریان امور طی دو ماه اخیر. هم می بایست بین ارزشیابیهای پایان ماه دوم و پایان ماه چهارم مقایسه های کمی، و در صورت امکان کیفی به عمل آید تا نقاط قوت و ضعف معلوم شود.

ج - هر دو ماه پس از آن نیز یک مرحله محسوب می شود و ایضاً در هر مرحله دو یا چند ارزشیابی صورت می گیرد که عملکرد این دوره، مقایسه آن با دوره قبل، و نیز مقایسه آن با دیگر دوره های پیشین را در بر می گیرد.

طبعاً، به طوری که در مبحث الف دیدیم، در تمامی مراحل و دوره ها و کل مدت فعالیت، هماهنگی باید به عنوان یک عامل اساسی و مؤثر در توفیق برنامه مورد توجه قرار گیرد، و اگر احتمالاً برنامه با شکست مواجه شد، عدم هماهنگی یا هماهنگی ضعیف به عنوان یکی از دلایل برزسی شود.

● اگر کارکنان یک سازمان دقیقاً ندانند چه هدفی را دنبال می کنند و فقط قسمتی از برنامه ها برایشان تشریح شده باشد نمی توانند بین فعالیت های خود هماهنگی ایجاد کنند.

● وجود مقررات برای انجام امور روزمره و عادی از یک سو، و خط مشی های ویژه برای شرایط حاد و بحرانی از سوی دیگر، از جمله عواملی است که هم در هماهنگی تسهیلاتی فراهم می کند و هم بدون آن نمی توان به اهداف سازمان دست یافت.

۳- عوامل مؤثر در هماهنگی

در هماهنگی عملیات عوامل متعددی دخالت دارد که تشریح همه آنها از حوصله این مقاله خارج است. از اینرو، فقط تعدادی از این عوامل را به اختصار بررسی می کنیم.

۱- حسن نیت افراد و واحدهای مختلف سازمان یک عامل اساسی است. برای مثال، اگر اعضای هیأت مدیره یک تعاونی مصرف، متفقاً به بهزیستی اعضای خود بیندیشند و برای نمونه یک یا چند نفر - خدای نخواست - برای نفع شخصی به چنین سمتی کشیده شده باشند، در بین آنها هماهنگی لازم برقرار نخواهد شد.

۲- روابط انسانی سالم و سازنده یک

اصل اساسی دیگر است. منظور رابطه مدیران ارشد با مدیران میانه، و به همین ترتیب تاردهای پایین است از یک سو، و رابطه رده های پایین در سلسله مراتب اداری است با رده های بالاتر از سوی دیگر. به این ترتیب، چنانچه مدیر عامل یک شرکت تعاونی اعتبار مرتباً دم از انسان دوستی و مردم داری بزند، و با تمامی اعضای تعاونی برخوردی بسیار مؤدبانه داشته باشد، اما در راه اعطای وام به آنها تعلل یا کارشکنی کند، نمی توان انتظار داشت که در آن شرکت روابط انسانی سالم و سازنده وجود دارد.

۳- رقابت سالم واحدهای مختلف یک

تعاونی می زند یکی از عوامل تضمین کننده بهبود کیفیت کالاها و خدمات و توفیق تعاونی گردد: البته بین کار در همه جا عملی نیست، ولی اگر یک تعاونی تولید یا مسکن را در نظر بگیریم، می توان بین واحدها یا گروه های مختلف آن رقابت سالم ایجاد کرد. توجه دارید که در اینجا فقط رقابت سالم مورد نظر است.

۴- آشنایی کارکنان با اهداف سازمان

نکته ای است که باید بیش از پیش به آن اندیشید. در واقع، اگر کارکنان یک سازمان دقیقاً ندانند چه هدفی را دنبال می کنند و فقط قسمتی از برنامه ها برایشان تشریح شده باشد، نمی توانند بین فعالیت های خود هماهنگی ایجاد کنند.

۵- تفکیک وظایف واحدهای سازمان و

اشخاص شاغل در هر بخش یا واحد یا گروه کاری، با نحوی که ضمن همکاری و همفکری، هر کس دقیقاً بداند مرز یا محدوده کار او کجاست و تا حد ممکن آن را رعایت کند. در عین حال، ایجاد هماهنگی بین اشخاص، واحدها و بخشها وظیفه مقام بالاتر است تا همزمان با تفکیک وظایف، تلفیق اقدامات نیز به نوبه خود در پیشبرد کارها نقش داشته باشد. به این ترتیب، حدود مسؤلیت، فرماندهی، فرمانبرداری و همکاری مشخص و کارها متوازن و هماهنگ تر انجام می شود.

۶- وجود مقررات برای انجام امر روزمره و عادی از یک سو، و خط مشی‌های ویژه برای شرایط حاد و بحرانی و غیرمنتظره از سوی دیگر، از جمله عواملی است که هم در هماهنگی تسهیلاتی فراهم می‌کند هم بدون آن نمی‌توان به اهداف سازمان دست یافت. نکته‌ای که لازم است در این زمینه یادآور شویم، آن است که مقررات هنگامی به درستی اعمال می‌شود که در وهله اول قانونگذاران به آن احترام بگذارند و آن را مراعات کنند. در غیر این صورت، مقررات روی کاغذ و صورتی، حاصلی نخواهد داشت.

۷- اعطای اختیار و تفویض مسؤلیت به اشخاص و واحدهای رده‌های پایین‌تر در حد امکان و به شرط اینکه اولاً اختیارات تفویض شده به هر شخص یا واحد در شأن و تخصص طرف مقابل باشد؛ ثانیاً ظرفیت اسناده از این امتیاز را داشته باشد و شادمان ناشی از "ریاست" اشخاص را به بیراه نکشاند. بزرگترین حسن تفویض اختیار، آن است که طرف مقابل در شرایط بحرانی و در هنگام بروز سانحه یا حوادث پیش‌بینی نشده، ساده‌تر تصمیم می‌گیرد و این تصمیم‌گیری معمولاً به نفع سازمان است. برای مثال، اگر یک تعاونی تولید روستایی اختیار داشته باشد که برخلاف سایر تعاونی‌های منطقه محصول خاصی را پیش‌بینی کند و به بازار عرضه کند، زیرا مسؤلان تعاونی پیش‌بینی می‌کنند که ممکن است حادثه‌ای نظیر سرما یا گرمای شدید به محصول آسیب فراوان برساند، این کار به نفع تعاونی و جامعه است.

۸- ارائه آموزش لازم به کارکنان در قالب آموزشهای ضمن خدمت کم‌تاه مدت و بلند مدت فواید متعددی دارد که لازم است جداگانه بررسی شود. بنابراین، در اینجا فقط به دو جنبه آن که با هماهنگی ارتباط دارد، اشاره می‌شود:

الف - شرکت افراد در دوره‌ها، آموزشی باعث آشنایی و صمیمیت بیشتر آنها می‌شود و

این امر در همکاری آینده آنها تأثیر قابل ملاحظه دارد.

ب - دوره‌های آموزشی فرصتهای خوبی است برای آشنا شدن با مسایل و مشکلات دیگر همکاران. این امر از یک سو به هر کس نشان می‌دهد که دیگران نیز مسایل و مشکلاتی همسطح یا سنگین‌تر از او دارند. از سوی دیگر، ضمن طرح مسایلی، می‌توان از نظرات دیگران برای حل آن استمداد کرد.

۴- گامهای اجرایی هماهنگی

برای آنکه هماهنگی به شیوه‌ای مطلوب تحقق پیدا کند، لازم است کارهای چندی انجام شود که در شماره ۳ به تعدادی از این کارها اشاره شد. در عین حال، برای یادآوری مجدد این نکات، و تأکید دوباره بر آن، گامهای اجرایی به شرح زیر خلاصه‌وار بیان می‌شود:

الف - مشخص کردن سیاستهای سازمان یا شرکت پیش از تشکیل آن، و تعقیب این سیاستها تا روزی که بودمندی آن اثبات شده است.

ب - ابلاغ تمام یا قسمتی از این سیاستها به مدیران میانه و کارمندان و کارکنان رده‌های پایین‌تر حسب مورد.

ج - مشخص کردن شرح مشاغل و شرح وظایف و مسؤولیتهای شرکت و واحدهای تابعه آن.

د - تعیین سیاست کلی کنترل افراد و امور در مسایل روزمره و وقایع اتفاقی، به طوری که این کار هم به سیاستهای از پیش تعیین شده و هم به سلیقه تشخیص مجریان امور متکی باشد. در غیر این صورت، نمی‌توان به هماهنگی لازم دست پیدا کرد.

ه - ارائه آموزشهای لازم به کسانی که تا کنون عضو شرکت یا سازمان نبوده‌اند و مخصوصاً دقت در ارائه ارزشیابی اینگونه آموزشها به نحوی که همواره بهترین متقاضیان انتخاب شوند.

و - برقراری امکانات ارتباطی در سازمان و مخصوصاً اتخاذ سیاستهایی برای ایجاد سهولتهای لازم در این ارتباطات و مسایل ارتباطی می‌تواند از پیغام شفاهی تا تکنیکی‌ترین روش (تسلکس، تله‌تایپ، فاکسی مایل) نوسان داشته باشد، هر چند هدف تمامی انواع ارتباط، اطلاع از طرف یا اشخاص طرف مقابل و اطمینان از هماهنگی اعمال و اقدامات او یا آنهاست. برای مثال، می‌توان از جلسات ماهانه یا سالانه (نظیر مجمع عمومی در یک شرکت تعاونی) به عنوان یکی از موقعیتهای خوب و کم هزینه برای برقراری ارتباطهای لازم استفاده کرد.

ز - تشویق روحیه رفاقت و دوستی و برقراری تماسهای حضوری بین اعضای سازمان و شرکت به هر طریق ممکن. در بعضی از نقاط می‌توان از بازارهای هفتگی یا موسمی (مثل جمعه بازار) برای این امر فراوان سود برد، حال آنکه در مواقع و مکانهای دیگر ترتیب دادن سفر یا گردش علمی برای دیدن فعالیتهای این یا آن مؤسسه از نزدیک سودمند است.

ح - و بالاخره استفاده از عده‌ای به عنوان "رابط" برقراری هماهنگی در شرکتها یا مؤسسات بزرگ یا پراکنده. این کار در سطح اتحادیه‌های تعاونی و بالاتر از آن قابل اجراست و چنانچه به درستی مورد استفاده قرار گیرد، بسیار سودمند است.

عقاید و نظریات تعاونی

جواهر لعل نهرو

نخست‌وزیر فقید هند

در تاریخ تعاون جهان، مصلحان و متفکران بسیاری شیفته راه حل تعاونی مشکلات اجتماعی و اقتصادی جوامع انسانی گردیده و نظریات و عقاید خود را به صورت سخنرانی، مقاله و یا اندک‌دیگری بیان داشته‌اند که غالباً در پیشرفت نهضت تعاون اثری چشمگیر داشته است. نقل و بررسی اجمالی این نظریات می‌تواند مبنایی، انگیزه ترویج و نیز سیر تحول نهضت تعاون را تا حدی روشن نموده و وجوه مناسب آنرا منشاء اتخاذ تدابیر بایسته در موارد مقتضی قرار دهد.

بی‌تردید یکی از صاحب‌نظران و اندیشمندان تعاونی آسیا، جواهر لعل نهرو نخست‌وزیر فقید هند است که با اعتقادی راسخ شیوه تعاون را در کشور هند رواج داد و آن را به عنوان روشی مساعد در توسعه اقتصادی این کشور به کار گرفت. بدین لحاظ در این شماره بخشی از عقاید تعاونی نهرو را که به شکل سخنرانی در یکی از مجامع منطقه‌ای اتحادیه بین‌المللی تعاون در سال ۱۹۶۰ ایراد شده است، نقل می‌کنیم.

مقالاتم بسیار خفنی هستند

اما نظر من در حال حاضر این نیست که نهضت تعاونی را به تدریج و آرام آرام بسط دهیم - آن چنان که تا کنون انجام پذیرفته. بلکه نظر من آن است که باید کشور هند را با نهضت، تعاونی - یا بهتر بگویم با تعاون - به تلاطم و جنبش در آوریم، آنرا فایده‌لیت اساسی هند در کلیه روستاها بسازیم و بالاخره باید شیوه تعاونی را جزء نحوه تفکر عمومی مردم هند نمائیم. اینکار، کار بسیار سترگی است، و نمی‌توانم گفت که انجام آن چه مدت طول خواهد کشید، گوای که امیدوارم آنقدر که مردم می‌پندارند طولانی نباشد.

در کشور هند ما با هر چیز که مواجه هستیم ضریب ۴۰۰ میلیون

من به تعاون و نهضت تعاونی نه فقط از طریق عادی کار کردن با آن، بلکه اساساً به طریقی معنوی و در مرحله بعد به انحائی دیگر، و بالاخص ارتباطی که تعاون با مشکلات ما در کشور هند دارد، جلب شده و دل‌بستگی یافته‌ام. آنچه از من ساخته است این است که برخی از دریافتهای حسی خویش را در باب این موضوع نزد شما مطرح سازم، چه من با شدتی روز افزون به آن ذی‌علاقه شده‌ام.

از یک لحاظ تعاون در هند سابقه‌ای بالنسبه طولانی دارد. در برخی از مناطق هند - یعنی بیشتر در جنوب تا در شمال کشور - ثمرات نیکویی به بار آورده، اما ثمراتی محدود. با اینکه تعاون در این کشور ثمربخش بوده، ولی عمق و دامنه آن محدود بوده است. با این وصف، تعاون چیز خوبی است، و من به بسط آن علاقمند هستم.

می‌نماید.

و بعد، در عین حال که ما به جانب صنعتی شدن پیش می‌رویم و شهرها متدرجاً در حال گسترش هستند، باز هم هند راساً کشوری کشاورزی است و اکثریت مردم آن در روستاها زیست و امرار معاش می‌کنند. سیلی از مردم بسوی شهرها سرازیر است و در اطراف کارخانه‌ها شهرهای جدیدی در حال ساخته شدن و نضج گرفتن هستند. این امری است طبیعی.

شرکت تعاونی در تمام روستاها

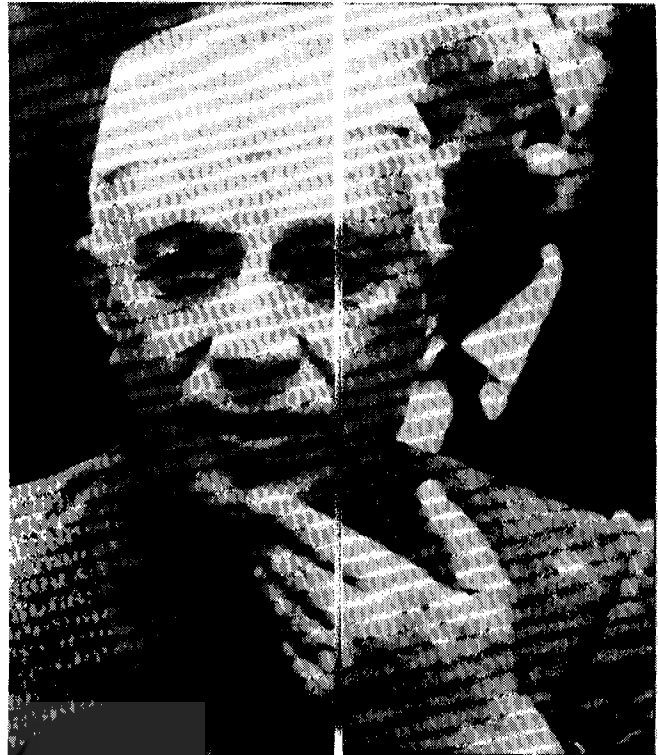
خواه برنامه ۵ ساله عمرانی باشد خواه فعالیت عمده دیگر، و خواه نهضت تعاونی باشد، اگر بنا باشد که این برنامه‌ها، فعالیت‌ها یا نهضتها در نحوه تفکر و طرز عمل مردم تأثیر بگذارند، باید در ذهن فرد روستائی رسوخ کنند و او را مجذوب سازند. ضرورتی ندارد که ۵۵۰ هزار تعاونی داشته باشیم. ولی معهداً حداقل ۲۰۰ تا ۳۰۰ هزار تعاونی - یا چیزی در همین حدود - لازم است. روستاهای کوچک نزدیک بهم می‌توانند تشکیل یک تعاونی بدهند. ما مخصوصاً به این نوع تعاونی نظر داشته‌ایم، چه اکثریت عظیم مردم در روستاها بسر می‌برند. اشخاص بسیار دیگری نیز وجود دارند و ما مایل هستیم که آنها هم به تعاون پیوندند. ما به این موضوع از دو جهت نگریسته‌ایم: یکی جنبه اقتصادی روستا و دیگری جنبه اداری (اداره امور) روستا از یک لحاظ دیگر. بدین معنی که ما روستا را به عنوان یک جامعه خود مختار در سطح اداری و سیاسی در مد نظر قرار دهیم - یک روستا یا چند روستا با هم، یعنی اینکه می‌خواستیم این تصور کهنه را که مأموران عالی‌مقام بر صدر نشسته و به مردم فرمان می‌دهند که چه بکنند، از اذهان عامه مردم خارج سازیم - تصویری که در زمان تسلط انگلیسیها اجتناب ناپذیر بود. بدیهی است که در آن زمان دستگاه اداری دموکراتیک وجود نداشت. اکنون ما شروع کرده‌ایم که دستگاهی دموکراتیک پی‌ریزی کنیم. لکن هنگامی که انسان دست به ریشه می‌برد، در می‌یابد که نمی‌تواند این تصور غلط را از اذهان دور سازد، هم از اذهان مأموران دولت و هم خود مردم. البته مأموران خوب هم داریم - که دلشان می‌خواهد به مردم خیر برسانند - اما مأمورانی هستند که بر صدر نشسته‌اند. ما دریافته‌ایم که این روش از لحاظ سیاسی صحیح نیست - از لحاظ تعاون که جای خود دارد.

اعطای خود مختاری

این بود که ما صلاح دیدیم اختیارات و منابع مالی بیشتری در اختیار

(۱) باید توجه داشت که این سخنرانی در سال ۱۹۶۰ ایراد گردیده و اکنون جمعیت هند بسی

بیش از این رقم است (م).

● نظر من این نیست که نهضت تعاونی را به تدریج و آرام آرام بسط دهیم، بلکه باید کشور هند را با تعاون به تلاطم و جنبش در آوریم، آنرا فعالیت اساسی هند در کلیه روستاها بسازیم و شیوه تعاونی را جزء نحوه تفکر عمومی مردم هند نماییم.

● ما نمی‌توانیم منتظر بنشینیم که نهضت تعاونی با تأنی به پیش برود. مشکلاتی که پیدای آن روی ما است، بسیار عظیم است و طالب راه حل فوری و عاجل می‌باشد.

دارد، یعنی جمعیت هند را (۱)، و اگر پیشرفتی در هند کنیم - که می‌کنیم - باید آنرا میان ۴۰۰ میلیون نفر تقسیم کنیم و در این صورت هر اندازه که پیشرفت بخودی خود عظیم باشد، اندک می‌نماید.

هر گاه بخواهیم درآمد سرانه هند را محاسبه کنیم، باید درآمد ملی را به رقم ۴۰۰ میلیون تقسیم نماییم، و آنوقت خارج قسمت (درآمد سرانه) رقمی ناچیز می‌گردد. البته اگر از سوی دیگر به قضیه نگاه کنیم، در می‌یابیم که ۴۰۰ میلیون نفر در تولید این درآمد سهیم هستند.

البته اگر از کودکان و سالخورده‌گان بگذریم، این مطلب درست است. با این وصف، در عین حال که آنچه ما در کشور هند انجام می‌دهیم فی حد ذاته عظیم است، ولی هنگامی که آنرا در مقایسه با وسعت هند و کثرت جمعیت آن در مد نظر آوریم، خرد و ناچیز

● به عقیده من آموزش امری است کیفی که با ساخت دولت و مملکت پیوندی تمام خواهد داشت. ما به اصل داوطلبانه بودن تعاون اعتقاد راسخ داریم. اما هر اندازه هم که تعاون داوطلبانه و اختیاری باشد، باز هم همواره با مصالح عالیه مملکتی مربوط می‌شود و ناگزیر باید آن را با احتیاجات دولت انطباق داد. به همین جهت است که ما خواهان مأمورانی نیستیم که سنگینی وجود خود را به اهالی منطقه تحمیل کنند. «مأمور» ما راهنما، دوست است و نه رئیس و «آمر»

جغرافیائی شرکت تعاونی بدان گونه است که شرکتهای تعاونی رشد کرده‌اند. تعاونیها به اقتضای مشاغل رشد یافته‌اند. ما در صدد هستیم که تعاونیهای مغلی (صنغی) (۲) داشته باشیم، و خواهیم داشت - خواه آنها بافنده باشد یا دوزنده (خیاط) یا هر شغل دیگری که بگوئید.

معهدا، از آنجا که عمده‌ترین شغل در روستا کشت و زرع است، دهقانان را در حال حاضر می‌توان با یکدیگر پیوند داد. نحوه تقرب به مسأله در اینجا نحوه تقرب نهضت تعاونی در سایر ممالک اندکی فرق دارد. اما نحوه‌ای خشک و جامد نیست. نحوه‌ای است مبتنی بر روش آزمون و خطا. ما آماده‌ایم که هر چیز را تغییر دهیم، اما با استفاده از تجربیات متنوع، لکن نمی‌توانیم منتظر بنشینیم که نهضت تعاونی با تانی به پیش بخزد. مشکلاتی که پیش روی ما است، بسیار عظیم است و طالب راه حل فوری و عاجل می‌باشد.

لذا امروزه هدف ما چیزی است که اساساً ماهیتی انقلابی در مناطق روستائی هند دارد - خواه جنبه اداری آنرا بگیریم و خواه جنبه اقتصادی‌اش را.

جنبه اداری این انقلاب هم اکنون پیشرفت خود را آغاز کرده است، ولی جنبه اقتصادی آن در اوایل حرکت خود می‌باشد و نیازمند اقدام بیشتری است.

تعاون و دولت

من در دستور جلسات شما گزارشهای متعددی را دیده‌ام که راجع به رهبران تولید صحبت می‌دارند. البته، کلمه «رهبر» نمی‌پسندم، لکن از مفهومی که در پس این کلمه نهفته است، خوشم می‌آید. این مفهوم دال بر لزوم اشخاص کاردانی است که بتوانند دیگران را به جایی راهبر شوند، ولی - امیدوارم - نه رهبرانی به مفهوم رایج کلمه، یعنی رئیس. هر نوع حسن نیت در جهان، در صورتی که توأم با آموزش کافی نباشد، ثمری نخواهد داشت.

انجمن‌های ده بگذاریم: بدین معنی که معتقد شدیم پولهایی که برای مقاصد عمرانی صرف روستاها می‌شود باید توسط انجمن ده به مصرف برسد. این پولی بود که بهر حال بصورت مالیات از خود مردم اخذ می‌شد، و صحیح این بود که روستائیان را در انتخاب روشها آزاد بگذاریم، اما بدیهی است که باید راهنمایی و کمکشان می‌کردیم. با این حال، اخذ تصمیم با خود آنها است و اگر مرتکب اشتباهی شوند، خودشان کفاره آنرا خواهند پرداخت و از آنها تجربه خواهند اندوخت. بسیاری از مردم می‌پنداشتند: «اوه، خوب است، اما متضمن مخاطره (ریسک) عظیمی است. این مردم کار را خوب انجام نمی‌دهند و به اندازه کافی صلاحیت و لیاقت ندارند و بین خودشان به مجادله و ستیز خواهند پرداخت». شکی نیست، اما به نظر ما چنین رسید که در همان حال که مردم روستاها تا حد زیادی بین خودشان به مجادله و ستیز می‌پردازند، اشخاص بسیار بسیار مهم دنیا با شدت بیشتری با یکدیگر به مجادله و ستیز مبادرت می‌کنند. بهر صورت، ستیز و مجادله مردم روستائی عواقب وخیمی در بر ندارند. می‌توان به رفع و رجوع آنها اقدام کرد. ستیز و مجادله زمامداران و پیشوایان است که عواقب ناگواری دارد، و در واقع عواقب بسیار خطرناک! و بدبختانه کسی نیست که بتواند این نوع ستیزها و مجادلات را رفع و رجوع کند.

بهر حال، در سطوح اداری و سیاسی ما به دهکده‌ها خود مختاری اعطاء می‌کنیم. در واقع هم اکنون در برخی از مناطق هند این عمل انجام پذیرفته است و در مناطق دیگر نیز باید انجام پذیرد.

ما دولتی فدرال هستیم، و چون این موضوعی است مربوط به ایالت‌ها و نه به حکومت مرکزی، به عهده هر یک از ایالات است که قانون مربوطه را به تصویب برسانند. در بعضی از نقاط هند این خود مختاری از چندی پیش اعطاء گردیده، یعنی از یک سال پیش، اما همین مدت کوتاه یک ساله نیز ما را قانع کرده است که قدمی در جهت صحیح برداشته‌ایم - منظورم اعطای خود مختاری اداری و سیاسی به روستاها است. لازم نمی‌بینم که وارد جزئیات شوم - اینکه هر روستا دارای یک انجمن است، و هر گروهی از روستاها یک انجمن بزرگتر دارند که دارای اختیارات عمده‌ای هستند و سپس یک انجمن مشورتی در رأس قرار دارد. ما سعی کرده‌ایم که مأمور دولت را در انجمن مشورتی جای دهیم، اما بدیهی است که فقط به عنوان یک مشاور، که تشویق کند، راه بنماید، و نه اینکه دارای اختیارات اجرایی باشد. این بود جنبه اداری مسأله.

استفاده از روش «آزمون و خطا» (۱)

فعالیت اقتصادی روستاها از این حیث می‌تواند به صورت تعاونی باشد. بنابراین، خواستار آن بودیم که در هر روستا یک تعاونی وجود داشته باشد.

در اینجا بسیاری از شما بلادرنگ خواهید گفت که این نوع توصیف

● کشاورزی و نحوه زیست مردم هند فقط هنگامی سامان می‌یابد که برای حل مشکلات کشاورزی و صنعت و هر چیز دیگر از روشهای جدید فنی استفاده شود. اما پیش از هر چیز لازم است که فکر و ذهن روستائیان را تغییر دهیم. ولی خارج ساختن چند صد میلیون نفر از لاک ذهنی خود که نسلهای متمادی در محدوده تنگ و بی‌روزن آن زیسته‌اند، مشکل بزرگی است. بنابراین از طریق شرکتهای تعاونی است که می‌توانیم هم ذهن و هم فعالیتهای او را اعتلا بخشیم. به همین جهت برای مردم هند تعاون ضرورت مطلق دارد.

هند را تغییر دهیم، و در حقیقت کاری کنیم که از لاک ذهنی خود بیرون آیند. شکی نیست که این کار کارستریگی است. خارج ساختن چند صد میلیون نفر از لاک خود که نسلهای متمادی در محدوده تنگ و بی‌روزن آن زیسته‌اند، مشکل دهشتناکی است. این پوسته بتدریج شکل گرفته و صلب شده است و شکستن آن کار آسانی نیست.

کشیت و زرع هشتتوک

اما می‌خواستیم این جریان را تسریع کنیم. برای ما مقدور نبود که برای این منظور با یک یک دهقانان تماس بگیریم. انجام چنین کاری بس دشوار است. بنابراین از طریق اصل تعاونی بود که می‌توانستیم هم ذهن و هم فعالیتهای او را اعتلا بخشیم، و سرانجام در ذهن او رسوخ کنیم. من این گفته را که دهقان هندی سخت محافظه کار (سنت‌گرا) است به نحوی که نمی‌توان او را از لاک خود بیرون آورد، به هیچ وجه نمی‌پذیرم. دهقان هندی - اگر به او امکان داده شود - هوشمند لکن اندکی احتیاط کار است، و برای کاری که از او خواسته می‌شود انجام می‌دهد، دلیل و علت می‌خواهد - و این صفت خوبی است. به همین جهت است که برای مردم روستائی هند تعاون ضرورت مطلق دارد.

همچنانکه بعضی از شما حاضران می‌دانید، حدود ۳۰ سال قبل از طرف حکومت انگلیس در هند یک کمیسیون کشاورزی برای تحقیق درباره مشکلات کشاورزی این کشور تشکیل شد و این کمیسیون اعلام نمود که کشاورزی هند آتیه‌ای نخواهد داشت مگر از طریق تعاون. و کمیسیون مزبور هیأتی انقلابی نبود، بسیار هم محافظه کار بود. بنابراین، تصمیم ما این بوده است که این تعاونیهای خدمت نه فقط به اعطای اعتبار بلکه به انواع مختلف فعالیتهای اقتصادی روستائی مبادرت ورزند. سپس قدمی فراتر نهادیم. در جایی که امکان پذیر بود و مردم تمایل

آموزش امری مقداری (کمی) نیست که بتوان آنرا بسط داد، بلکه به عقیده من چیزی است کیفی، و از این نظر است که ما می‌خواهیم آنرا شالوده استوار مملکت قرار دهیم - و جزئی از حکومت. اما تردیدی نیست که آموزش با ساخت دولت و مملکت پیوندی تمام خواهد داشت. ما به اصل داوطلبانه بودن تعاون اعتقاد راسخ داریم. در این بحثی نیست. اما هر اندازه هم که تعاون، داوطلبانه و اختیاری باشد، باز هم همواره با مصالح عالی مملکتی مربوط می‌شود و ناگزیر باید آن را با احتیاجات دولت انطباق داد و بالعکس. به همین جهت است که ما خواهان «مأمور منطقه» نیستیم، مأمور، که سنگینی وجود خود را به اهالی منطقه تحمیل کند. تکرار می‌کنم، «مأمور» ما راهنما و دوست است و نه رئیس و «آمر».

سه سال قبل که «کنگره ملی» این تصمیم را گرفت، کار تازه‌ای نکرد. تصمیم مزبور در واقع تشریح و فضیل چیزی بود که سابقاً درباره رشد سریع تعاون در مناطق روستائی خود گفته بودیم. در آن هنگام گفتیم که بر ما فرض است که در عرض سه سال در تمامی روستاها تعاونیهای خدمت (سرویس) به وجود آوریم - تعاونیهایی که به انجام هر گونه فعالیت اقتصادی برای روستا پیرازند، و نه فقط تعاونیهایی که به اعطای اعتبار مبادرت نمایند. علاوه بر این گفتیم که صلاح در این است که این اقدام، در جایی که مقدور باشد و با اصل داوطلبانه منافاتی نداشته باشد، بسط داده شود و حتی کشت و زرع تعاونی را نیز در برگیرد.

خارج میاختنی از «لاک ذهنی»

هنوز این گفته از دهان ما خارج نشده و دکه، از طرف برخی از طبقات مردم هند فریاد اعتراض برخاست: «این کار کمونیستی است، و قدم گذاشتن در راه کمونیزم است، و کاره حیچی نیست». در این باره حرفی نمی‌زنم. بدیهی است که این اقدام ارتطبی با کمونیزم نداشت. در جایی که اصل اختیار و داوطلبی در میان باشد، چیزی را کمونیستی نمی‌توان خواند.

علت واقعی این اعتراض آن است که در کشور هند ما با مشکل جمعیت عظیم و قطعات بسیار بسیار کوچک زمین مواجه هستیم. به مرور زمان زمین به قطعه‌های بس کوچکی تقسیم شده است، و اکنون یک دهقان خرده پا که مالک زمینی کوچک است توانائی افزایش تولید را ندارد، منابع او محدود است، در حقیقت بسیار محدود است، و بزحمت می‌تواند از سالی به سال دیگر یا حتی ز ماهی به ماه دیگر معاش خود را تأمین نماید. و بدیهی است که همین بر بسط و اشاعه تعاون را بیش از هر چیز دیگر در هند ضروری می‌سازد.

هر گاه از سوی دیگر به سألله بدترین در می‌یابیم که کشاورزی و نحوه زیست مردم هند فقط هنگامی سامان می‌یابد که برای حل مشکلات کشاورزی و صنعت و هر چیز دیگر از روشهای مدرن فنی استفاده گردد. اما پیش از هر چیز لازم است که فکر و ذهن روستائیان

(1) Trial and Error. (2)Occupational.

● بر ما فرض است که در تمامی روستاها تعاونیهای «خدمت» به وجود آوریم، تعاونیهایی که به انجام هرگونه فعالیت اقتصادی برای روستا بپردازند، نه اینکه فقط به اعطای اعتبار مبادرت نمایند. صلاح در این است که این اقدام بسط داده شود و حتی کشت و زرع تعاونی را نیز در برگیرد.

● به عقیده من روش یک جامعه نفع طلب و فزون جو کاملاً از اعتبار ساقط شده است. در دنیائی که هر کشوری چشم طمع به ثروت کشور دیگر دوخته و جهان مملو از نفوس انسانی است، اگر طرز تفکر کاملاً متفاوتی نداشته باشیم، یعنی طرز تفکر تعاونی، جز حرمان نصیبی نخواهیم داشت ولا محاله با یکدیگر به ستیز بر خواهیم خاست.

داشتند، به دهقانان گفتیم که صلاح آنها در این است که به کشت و زرع مشترک بپردازند، لکن هر کس ملک خود را مملوک باشد و اختیار سهم فردی خود را در (مجموع برداشت) دارا باشد - البته حفظ این سهم در زمینی که دهقان کشت می کند از لحاظ دقت ریاضی بسیار دشوار است، اما جنبه کلی دارد زیرا که سهم دهقان در این وضع بستگی دارد به مقدار زمین او و مقدار کاری که در راه کشت و زرع مشترک صرف می کند.

علاوه بر این، دهقان منخیر بود که بعد از یک دوره آزمایشی، در صورت تمایل، از کشت و زرع مشترک خود را کنار بکشد. برای کناره گیری اعضاء قواعدی وضع کردیم. عضو این حق را نداشت که حاصل تمام زحمات انجام شده را به باد دهد. از این رو، احساس کردیم که چون زمینها کوچک هستند، بکار بردن آلات و ابزار بهتر و تجهیزات عمده و کامل تر و غیر ذلک از طریق کشت و زرع مشترک آسانتر خواهد بود. و من از مشاهده نتایج کار اعتقاد یافته ام که این نوع کشت و زرع مشترک هم مطلوب است و هم لازم. البته نمی گویم که این کار در کلیه شرایط و در سراسر هند مطلوب است. خیر. اوضاع و احوال فرق می کند. اما بر رویهم چنین می پندارم که مطلوب است. لکن چنانکه قبلاً گفتیم، اخذ تصمیم بتمامی در اختیار اشخاص ذریطه، یعنی دهقانان است. عجالتاً تأکید ما بر بسط و تحکیم تعاونیهای خدمت است.

طرز تفکر متفاوت

پس از آنکه تعاونی خدمت تشکیل شود، دیگر به عهده خود تعاونی است که قدم دیگری بردارد یا خیر. اما لازم به گفتن است - که در پس تمام این مجاهدات نوعی شیوه تقرب فنی در کار نیست، بلکه کوششی است برای تغییر دادن و روشن کردن اذهان مردم تا مگر از چهار دیواری

تنگ فکر خود بیرون آیند و قدم به آفاق وسیعتری بگذارند. این نحوه تفکر مانع از آن است که روستائیان بتوانند در امر کشت و زرع توفیقی ارزشمند کسب کنند، و بعلاوه ساخت مدرن جامعه نیز تا حدی چندان تعاونی نیست، و یا اینکه از لحاظ ثنوری چنین است. ساخت جامعه رقابتی است. من با رقابت که مبنای صحیحی داشته باشد، ضدیتی ندارم، اما اگر رقابت مبتنی بر غریزه تملک فردی و لطمه زدن به دیگران باشد، مایه فلاکت و دردسر است.

من هیچ شک ندارم که چنین رقابتی دیگر مناسب اوضاع کنونی جهان نیست. در حال حاضر حداقل بطور تشویریک - در بعضی جاها عملاً، اما نظراً در سایر جاها، جها، از مرحله کمیابی به عصر وفور وارد شده است. در هند ما هنوز به این مرحله قدم ننهاده ایم - این آشکار است. اما نظراً چنین کاری انجام پذیر است.

کمی وقت می خواهد، و بعلاوه باید با طرز تفکر متفاوتی به این قضیه بنگریم. بهر حال به عقیده من روش یک جامعه نفع طلب و فزون جو کاملاً از اعتبار ساقط شد. در دنیائی که هر کشوری چشم طمع به ثروت کشور دیگر دوخته و جهان مملو از نفوس انسانی است، اگر طرز تفکر کاملاً متفاوتی نداشته باشیم، یعنی طرز تفکر تعاونی، جز حرمان نصیبی نخواهیم داشت ولا محاله با یکدیگر به ستیز بر خواهیم خاست. این است اساس مطلب.

کاری سهمگین

به همین جهت است که حدود ۱۰ یا ۳۰ سال قبل نهضت ملی ما، مدتها پیش از کسب استقلال اعلام داشت، که ما خواهان ایجاد یک «کامنولث تعاونی»^(۱) هستیم. اکنون اگر از من سؤال کنید که کامنولث تعاونی دقیقاً چه معنی دارد، قادر به تعریه آن نیستم.

بافت بزرگترین فرش جهان به شکل تعاونی

بافت بزرگترین فرش جهان در شهر بن در استان چهارمحال و بختیاری آغاز شد.

با تصویب اعتباری بالغ بر ۵۰۰ میلیون ریال از محل تبصره ۳ قانون بودجه سال ۷۳ بخش تعاونی استان چهارمحال بافت فرش به مترای ۱۵۰۰ مترمربع توسط شرکت تعاونی فرش دستباف شهید فیاض بخش شهرکرد آغاز شد.

برادر خداینده مدیر کل تعاون استان چهارمحال و بختیاری، طرح این قالی را از نوع لچک و ترنج افشان اعلام نمود و افزود این قالی دارای ۱۶۵۰۰ خفت و ۲۵ هزار رج است و با ابریشم بافته می‌شود. پشم این فرش ۵۰٪ سیرجان و ۵۰٪ خارجی و رنگ آمیزی آن به سبک نائینی است.

پیش‌بینی می‌شود بافت این فرش پس از ۲ سال به اتمام برسد. طبق نظر و بررسی کارشناسان و موقعیت نرخ بازار حداقل یک میلیارد ریال فروخته می‌شود که با صادر نمودن آن به کشورهای خارجی ارزش قابل توجهی به کشور جمهوری اسلامی ایران برگردانده خواهد شد. ضمناً این فرش باعث اشتغال ۷۰ نفر از مددجویان سازمان بهزیستی شده است.

پیش‌بینی می‌شود درآمد حاصل از فروش فرش ۳۶۰ میلیون ریال باشد که نصیب شرکت تعاونی خواهد شد. لازم به ذکر است که این فرش ۱۵۰۰ متری در ابعاد ۵۰ x ۳۰ بافته می‌شود.

اما این اصطلاح حدوداً به شما م لوم می‌کند که نحوه تفکر ما چگونه بوده و هست. تمایل ذهنی ما مطوف بوده است به تدوین قانون اساسی و ایجاد یک نظام اجتماعی که بر این شیوه تفکر و بر اصول تعاونی مبتنی باشد. امیدوارم که این کار انجام‌پذیر باشد. ما می‌کشیم این هدف را در مناطق روستائی خود - که ۸۰ درصد سرزمین هند را تشکیل می‌دهد - تحقق بخشیم.

بنابراین تمامی آتیه هند واقعاً بر وفق این روش که زندگی صدها میلیون نفر را در برمی‌گیرد، وابسته است.

شکی نیست که این امر باید با آموزش و تعلیم ملازم باشد. ما نمی‌توانیم از آنها درخواست کنیم که با یکدیگر همکاری کنند. به صرف تقاضای ما به تعاون نمی‌پردازد، لذا ناچاریم به طرز اثربخش به آنها آموزش دهیم - آنها را تربیت کنیم و تخصص بدانها بیاموزیم. و این کار سهمگینی است. با این حال، همان مقدار کار اندکی که انجام داده‌ایم، به ما امید و اطمینان راسخی بخشیده است. تردیدی ندارم که از این پس با سرعت بیشتری به جلو خواهیم رفت. تاکنون سرعت خوبی جلو رفته‌ایم، ولی باید بر سرعت خود بیفزاییم و بیش از آنچه اکثر مردم در این مورد می‌پندارند سرعت بگیریم. این کار کاری نیست که از روی دفتر و دستک انجام پذیرد. نباید از اد برد که مصالح کار ما را آدمها، مردم هند، تشکیل می‌دهند، و آدمها ز یکدیگر فرق بسیار دارند.

و از آنجا که اصل اساسی تعاون شرکت داوطلبانه و همبستگی داوطلبانه است، این کار را نمی‌توان کشیدن قلمی بر روی کاغذ یا اعمال روشهای جابرانه به انجام رساند، زیرا که بدین وسیله بجای آرایش ابرو چشم از حدقه در می‌آید. بنابراین، پی افکندن یک جامعه تعاونی کاری است بطی، بگذریم ز سهمگین بودن آن. بعضی از اوقات هنگامیکه این امر اشاعه می‌یابد، با سرعت اشاعه می‌یابد. بهر صورت باید بار این کار را بر دوش بکشیم.

ولی در ضمن این عمل، بدیهی است که از کمک و راهنمایی و از تجربیات وسیع کشورهای که در تعاون بسیار پیش رفته‌اند و آنرا بنحو مؤثری بکار گرفته‌اند، کمال استفاده را خواهیم برد. ما از اینکه کمک و راهنمایی استقبال می‌کنیم، و البته همانکه عرض کردم، این اصل تعاونی فقط یک راه فراهم آوردن ابزار یا ترتیب بازاریابی نیست. البته این هست، اما علاوه بر آن یک نحوه زیست نیز می‌باشد. هرگاه شما این اصل را یک نحوه زیست قرار دهید نه فقط مشکلات مملکت خود را حل و فصل خواهید کرد بلکه به تردید به رفع و رجوع معضلات بین‌المللی نیز مدد خواهید رساند.

(۱) Commonwealth به مفهوم اعم، اما بهای اقتصادی و تجاری مرکب از انگلیس و

برخی از ممالک تحت‌الحمایه سابق آن (از قبیل هند، پاکستان، نیجریه و مالزی و غیره). لکن

به مفهوم اعم، عبارت است از اشتراک منافع و (وت‌م).

احمد آقا داشت پیاده روی خیابانی را که به طرف خانه اش می رفت می پیمود و بدون آنکه به شلوغی اطرافش یا مغازه های پر رفت و آمد و یا اتومبیل هایی که در خیابان اصلی یکدیگر را تعقیب می کردند، توجهی داشته باشد از بین آدم هایی که در اطرافش در حال رفت و آمد بودند، راهی باز می کرد و پیش می رفت.

کاملاً توی لاک خودش فرو رفته و با خودش فکر می کرد چقدر خوب بود اگر می شد یک موتور گازی دست دوم تهیه کرده و با آن مسافت رفت و برگشت محل کار و منزل را طی کند. اما خیلی زود به این نتیجه رسید که مگر با این درآمد اندک و خرج زیاد می تواند مخارج روزمره زندگی را تأمین کند تا چه رسد به تهیه موتور گازی.

هوا کم کم داشت تاریک می شد و سوز سرما هم بیشتر نفوذ می کرد و او را می آزد.

دلش می خواست با فکر کردن سرما را احساس نکند. دلش خوش بود که وقتی به خانه می رسد، با یک چای داغ از او پذیرایی می شود، خودش را گرم خواهد کرد. اما وقتی که یادش آمد بمحض آن که به خانه برسد، باید به هزار و یک سؤال بی جواب، پاسخ بدهد، اشتیاقش برای رسیدن به خانه کم شد. دیگر مسیرش خلوت تر شده بود و او هم چنان به راهش ادامه می داد، افکار پراکنده ای به ذهنش راه می یافت. مثل یک ماشین حساب، با خودش جمع و تفریق می کرد. امروز حقوقش را گرفته بود. یکی یکی جمع می زد و حساب می کرد که چقدر باید بابت کرایه خانه، چقدر بابت قبض آب و برق که از برج قبل آن را نپرداخته بود و پرداخت آن را برای برج آینده گذاشته بود پردازد، مبلغی را بابت خرج خانه که به همسرش باید می داد کنار گذاشت.

ایاه عید هم نزدیک بود و باید برای بچه ها لباسی دست و پا کند. یک بار تصمیم می گرفت که این برج هم پرداخت پول قبض آب و برق یا لااقل یکی از آن ها را به برج آینده، رکول کند. ولی به این نتیجه رسید که ممکن است به علت تأخیر در پرداخت، هر دو را قطع کنند و چون آب و برقشان با همسایه مشترک بود و این بار پرداخت پول آن به عهده او بود، به خاطر همسایه شان از این فکر منصرف گردید. همین طور با خودش فکر می کرد:

- راستی قرض محمودی را هم که برای سر این برج گرفته بودم، باید پرداخت کنم. حالا او را میشه ازش خواهش کنم یک برج دیرتر با م ولی خوب خودش هم زن و بچه داره و - رجش زیاده، باید یک کاری بکنم که روم بشه توی کارخانه بعد از این هم از کسی

خوشه های دوستی

از: شکرالله حسن پور

قرض بگیریم. تازه آخرش چی؟ دریا زود بالاخره نباید پول مردم رو پس بدم! بنده خدا گناه که نکرده به ما قرض داده، نه ه طور شده باید پولش را بدم.

همین طور با خودش حساب م کرد. آخر کار به این نتیجه رسید که با این حقوق و این مخارج به جایی نمی رسد و باید یک چیزی هم روی آن بگذارد تا بتواند این برج را سپری کند. البته این، کار همین برج تنها نبود بلکه اغلب ماهها به همین نتیجه می رسید

هوا دیگر تاریک شده بود و صدای اذان از مسجدی که در نزدیکی های خانه اش بود و دیگر فاصله چندانی با آن نداشت، شنیده می شد. به عادت همیشگی راهش را کج کرد و به طرف مسجد رفت تا به نماز جمععت مغرب و عشاء مسجد برسد. دیگر تکیه برایش عادت شده بود که نماز مغرب و عشاء را حتماً در آن مسجد بخواند. دوستانش هم که با اغلب آن ها در مسجد آشنا شده بودند، معمولاً منتظرش بودند.

نماز که تمام شد، با دوستانش خداحافظی کرد و به طرف منزل که در همان نزدیکی در یک کوچه بن بست قرار داشت، راه افتاد و کلیدی را از جیبش درآورد...

داخل اطاق بچه ها دراز کشیده و هر کدام یک دفتر و کتاب در برابر خود گذاشته و مشغول نوشتن درس و مشق خود بودند. با ورود احمد آقا سکوت شکسته شد و ساکنین اطاق جا به جا شدند و هر یک پس از دیگری سلام گفتند و جواب درهمی توأماً با احساس بزرگ تری شنیدند. بچه ها به کار خودشان ادامه دادند و همسر احمد آقا به استقبال آمد و نانی که احمد آقا از نانوائی سرک چه خریده بود از او گرفت و لای سفر پلاستیکی گذاشت و بعد بدون معطلی با سینی چای برگشت و در نزدیکی احمد آقا که چهار زانو روی تشکچه مخصوص خودش نار بسته های رختخواب بحالت انتظاری طلبکارانه نشسته بود، نشست و با پذیرائی از او سر صحبت را باز کرد:

- چه خبر، حقوق گرفت؟

احمد آقا مثل اینکه داغش تازه شده باشد با عصیبت جواب داد:
- بله.

بچه ها با شنیدن این خبر دست از کار کشیدند، مثل یک شکارچی منتظر یک فرصت مناسب بودند تا بقول معروف آنها هم نانی به تور بچسباند. یکی از آن ها از فرصت استفاده کرد و پرسید:

- پس کی میریم لباس عید بخریم؟

احمد آقا که می خواست جلوی سفارشات بعدی بچه ها را بگیرد، با بی حوصلگی جواب داد فعلاً که پول ندارم ولی زن دنبال حرف بچه ها را گرفت و گفت:

- راست میگه، لباسای بچه ها دیگه خیلی کهنه شده و وصله و پینه نمیشه کرد. بچه ها پیش هم شاگردی هاشون خجالت می کشن. راستی آقای جوادی هم صبح آمده بود و می گفت کرایه خونه دیر شده. ضمناً می گفت باید بفکر تهیه جایی باشیم، می خواد خونه رو تعمیر کنه.

دروغ میگه مردیکه. لابد میخواهد کرایه رو باز هم بالا بیره. دیگه چه خبره. تو این وقت سال مگه میشه خونه پیدا کرد؟ تازه اگر هم پیدا بشه با این قیمت ها بما خونه نمی دن. بی انصاف اون وقت ها که تو این محله فقط همین یک خونه بود و اطرافش نه آب بود و نه آبادی، ما بودیم که توی این خونه سرکردیم. حالاً که اینجا رونقی پیدا کرده، اینم برای ما صاحب خونه بازی در میاره.

- خوب چه میشه کرد؟ تا آدم از خودش یک سرپناهی نداره، وضع همینه. راستی برای جهیزیه مریم چکار کردی؟ قرار بود یک وامی چیزی دست و پا کنی.

- وام از کجا؟ قرض از کی؟ اون حاجی رحمان، صاحب کارگاه رو می گم قرار بود که به حقوقمون اضافه کنه. فعلاً که خبری نیست، اونم از ما فقط انتظار داره برایش حمالی کنیم، چون بکنیم و درآمدش هم مال اون باشه.

- خوب چاره چیه؟ ما که نمی تونیم دخترمونو همینطوری خونه شوهر بفرستیم.

احمد آقا که دیگر داشت جوش می آورد با

صدای بلندتر جواب داد:

- چشم خانم یک کارش می کنم. تو فکر می کنی من احساس مسؤولیت نسبت به خونه و زندگی نمی کنم؟ توی راه که داشتم می اومدم همش چرتکه می انداختم که با این شندر قاز حقوقی که دادن، چه جور سر و ته خرجها رو جمع و جور کنم. میدونی چی شد؟ یک چیزی هم کسری آوردم. تازه بعد از این گرفتاری اولتیماتوم این صاحب خونه هم که قوز بالا قوزه.

زن که دید هوا پس است دیگر صحبتش را ادامه نداد و سعی کرد ذهن شوهرش را از حساب و کتاب و کتاب پولی منحرف کند و گفت:

- خدا کریمه. خودش کارها رو درست می کنه. بیخود جوش زن. خدا بد و بلایاره که این پولاً صرف دوا و دکتر شه. راستی یادم آمد از منزل جعفر آقا آمدن برای عروسی پسرشون دعوت کردن.

- انشاء الله مبارکه. برای کی؟

- سه شنبه هفته آینده مراسم عقدکنونه و روز چهارشنبه هم مراسم عروسی یه. منکه همین لباس خوبه ولی تو باید فکر لباس مرتبی باشی.

- از اونوقت قصه لیلی و مجنون برات می خوندم، زن! لابد می خواد بگی چون عروسی پسرعموی شما است باید برم لباس نو بخرم ما رو همین لباس خوبه.

زن که احساس کرد باز دوباره رشته کلام از دستش در رفته زود صحبتش را جمع کرد و گفت:

- منکه همچه چیزی نگفتم. اصلاً خرما از کره گی دم نداشت. هر طور خودت صلاح می دونی عمل کن.

* * *

در یک کارگاه نسبتاً بزرگ پر سروصدا که هرچه به عقب تر می رفت نور آن کمتر می شد، احمد آقا آمده بود کنار همکارش آقای محمودی که مشغول کار با دستگاه خم کاری بود و خستگی در می کرد. احمد آقا

می‌گفت:

- صاحب خونه‌مون باز دوباره سر به جون ما گذاشته و مثل اینکه باز هم می‌خواد کرایه خونه رو بالا بیره، گفته خونه رو تخلیه کنیم که می‌خواد تو خونه بنائی کنه.

- همین تازگی‌ها که کرایه رو برده بود بالا. - چی میدونم دیگه همینه آدم کرایه‌نشین جل و پلاش باید رو کولش باشه و از این خونه به اون خونه بره تازه این کرایه خونه‌ها هم با درآمد ما سازگار نیست. راستی آقای محمودی حال دخترت چطوره؟

- خیلی تغییری نکرده. دکتر گفته باید جراحی کنه. خرج بیمارستانها هم که سر بفلک می‌زنه. ما‌ها که اصلاً از عهده‌ش بر نمی‌آئیم.

- آقای محمودی، هر وقت طلبت رو لازم داشتی بگو تا خدمتت بدم. خیلی ممنونم، کلی از مشکلات ما با همین پولی که شما دادید رفع شد.

- عجله‌ای نیست بابا. با این پول مشکل ما‌ها رفع نمی‌شه. ما که مثل این حاجی‌رحمان نیستیم که درآمدمون حساب و کتاب نداشته باشه.

- آره بابا، زحمت رو ما می‌کشیم اونم توی دفترش نشسته و هی سفارش می‌گیره و هی پول جمع می‌کنه. روز به روز هم از سروته کار میزنه و مردم هم با این کم بود جنس، هر چه باشه می‌برن. اون روزهای اول همین کار رو با ورق نمره یک به بازار می‌دادیم، حالا همین کار رو با ورق نمره نیم. تازه آبکاری کار رو هم هی سفارش می‌کنه که کمتر توی وان بخوابانیم.

- بما چه گردن خودش. ما کارگریم و هر چه اوستامون بگه باید کار بکنیم.

- ولی من یک چیز دیگه می‌گم.

- بفرمائین!

- من میگم که بیایم خودهامون یک کارگاه بزینم.

- خواب دیدی خیره. با کدام پول. با کدام سرمایه.

- از قدیم گفتن از تو حرکت، از خدا برکت. ما که تخصص شو داریم. نیروی کار رو که داریم. بقیه‌ش با خدا.

- چی می‌گی نباید یک دست مایه اولیه رو برای شروع کار داشته باشیم؟

- خدا کریمه. من یک خورده پول دست صاحب‌خونه‌مون دارم حالام که میخواد بیرونم کنه همین پول رو برای سهم خودم میارم.

- مگه فکر میکنی چقدر پول لازمه که خیال میکنی پولت بس می‌کنه؟ با این پولی که من و تو داریم همون زمین خالی رو هم نمیتونیم تهیه کنیم.

- اول کار لازم نیست زمین بخریم و ساختمان کارگاه درست کنیم. یک جایی رو اجاره می‌کنیم تا دست و بالمون باز بشه.

- خوب. با این پول وسایل رو هم که نمی‌تونیم تهیه کنیم.

- خوب از یک جایی وام میگیریم.

- کی به ما وام میده؟

- ای بابا اینقدر آیه یاس نخوان.

- بعد رو به اصغر آقا که از دور شاهد مذاکره‌شان بود و چون کارش متوقف شده و می‌خواست نفسی چاق کند به مذاکره آنها پیوسته بود، کرد و گفت:

- خوب نظر شما چیه؟

- اصغر آقا جواب داد:

- آقای محمودی راست میگن. هر کاری رو باید اول فکر جوانبشو کرد، بعد وارد عمل شد. بی‌گدار که نمی‌شه به آب زد. من هم مثل شما از این بخور و نمیر خسته شدم و آماده‌ام که با شما کار بکنم. ولی نه به قیمت از دست دادن همین آب باریکه‌ای که داریم.

آقای محمودی که از شنیدن حرف موافق اصغر آقا خوشحال بنظر می‌رسید گفت:

- بله آقا منم موافقم ولی باید کاری اصولی بکنیم که فردا کسی بما نخندد.

احمد آقا مثل اینکه کشف بزرگی کرده باشد، خود را جابجا کرد و گفت:

- من می‌گم ما روی این تعاونی‌ها که این روزها دولت هم بهشون وام میده یک

مطالعه‌ای بکنیم ببینیم آیا ما نمی‌تونیم مشکل‌مون رو از این طریق حل کنیم؟

اصغر آقا در جواب گفت:

- من اطلاع چندانی در خصوص این

تعاونی‌ها ندارم. ولی پسرخاله‌ام توی یکی از همین تعاونی‌ها عضو شده و خیلی راضیه. وضع خوبه هم پیدا کرده. با چند تای دیگه یک مرغدری خارج از شهر زده و تازگی‌ها بمرحله تولد هم رسیده. آگه میخوای میتونم ازش در این خصوص بپرسم. چطور شد که یک دفعه بیاد تعاونی‌ها افتادی؟

- آخه داشتیم فکر می‌کردم ما‌ها همه تخصص نداریم. فقط دست‌مون تنگه که از خودمون یکت کارخونه بزینم، اگر می‌شد چندتائی از ما‌ها که اخلاق‌مون با همدیگر جوره یکت تعاونی بزینم، مشکل‌مون حل می‌شه.

آقای محمودی گفت:

- فکرش رو هم نکن. همین یک لقمه‌نون رو هم از ذهن زن و بچه‌مون زوال می‌کنیم.

این تعاونی‌ها که من می‌بینم خیلی هاشون پول آدم رو ضایع می‌کنن. یکی‌ش، همین تعاونی مسکن خودمون، زمین رو گرفت و نیمه‌کاره همینطور به امان خدا گذاشت و هیأت مدیره هم بفکر سختش نیست.

احمد آقا جواب داد:

- نه آقا اشتباه نکن. اولاً بعضی از هیأت مدیره خودمون خونه دارن و بیخودی اینجا

هم عضو شدن. ثانیاً خودمون اشتباه کردیم که اینهارو انتخاب کردیم. خوب و بد هر جایی به

مدیریتش بستگی داره. از اینها گذشته با بعضی از بچه‌ها از جمله از آقای صفرزاده که عضو

هیأت مدیره شرکت هم هست وقتی راجع به تکلیف شرکت پرسیدم، میگن همکارها

نیومدن پول به شرکت بذارن در نتیجه هیأت مدیره هم نمی‌تواند برنامه‌ریزی برای ساختن

خونه‌ها بکنه. اونهایی هم که پول دارن حاضر نیستن پول به شرکت بدن.

- پس تعاون یعنی چه؟ باید دست اعضای ضعیف هم وی تعاونی گرفته بشه.

- اتفاقاً شتاب میکنی. تا جایی که من اطلاع دارم تعاونی بمعنی اینه که همه در انجام یک

کاری به سهم خودشون سهیم باشن و اگر تعاونی احتیاج به پول داشته باشد باید فرش زیر

پاشون رو هم برای انجام یک برنامه تعاونی

بفروشن. تعاونی یک شراکت اقتصادی که
اعضاء باید با تقویت توانائی رقابت، با بازار رو
بهش بدن.

آقای محمودی گفت:

- احمد آقا تو که راجع به تونی خیلی
میدونی ولی من با این کم سوادی ام میگم که
نکنه با اینکار پول و کارمون راز ست بدیم.

احمد آقا گفت:

نه انشاءالله، من خیلی هم راجع به تعاونی
اطلاع ندارم. اینها رو هم که میگم از این ور و
آن ور شنیدم یا توی کتاب و مجله خواندم.
برای اینکه مطمئن تر بشیم اطلاعات بیشتر و راه
و چاه کار رو قرار شده اصغر آقا برای ما
جمع آوری کنه و با اطلاع برسونه. در هر حال
همین صاحب کارخونه خودمون ه گه نیست؟
این هم عضو تعاونی به. مگه از تاونی ش کم
مواد اولیه میگیره؟ هر چه خودمون مصرف
میکنه، اضافه هاش رو هم به بازار رد میکنه.

اصغر آقا دنبال بحث را گرفت:

- احمد آقا درست میگن. در هر جائی
خوب و بد پیدا میشه. آدم به بد خودش
حواسشو جمع بکنه، ضمناً ما شیم بریم
سرکارمون که یارو داره چپ چپ نیگا میکنه.
دایم ما رو زیر نظر داره.

با این حرف اصغر آقا همه از - با بلند شدند
و بدنال کار خودشون رفتند. آقا: محمودی
همانطور که داشت از جایش بلند می شد گفت:
- میتونیم دنباله بحث رو فردا شب خونه ما
که جلسه قرائت قرآنه ادامه بدیم. ضمناً
اصغر آقا هم تا فردا اطلاعات بیشتری
جمع آوری میکنه. اصلاً اصغر آقا اگر
پسرخالات دوست داشت فردا شب با خودت
بیارش خونه ما.
- باشه.

* * *

سروصدای ماشین آلات و صدای صحبت
افراد که برای تفهیم صحبت های شان با
یکدیگر مجبور بودند فریاد بزنند وارد اطاق
کار می شد. احمد آقا داشت با تغن صحبت
می کرد. بعد از تمام شدن صحبتش گوشی تلفن
را گذاشت و با خوشحالی و به آقای

گذشته ها گذشته اگر شما مایل باشید من هم
آمادگی دارم که در تعاونی شما عضو بشم. البته
من جواب قطعی ندادم. نه رد کردم و نه قبول.
- آره جون خودش. اینجا دیگه جای اون
نیست.

- اما من بر عکس شما فکر می کنم. اگر
بشود که ماشین آلات و تجهیزات اونو هم
بیاریم اینجا، خیلی خوب می شه
- این حرفها چیه، مگه میشه؟ کسی که این
همه مدت با ما اونجوری تا کرده حالا بیاریم با
خودمون شریکش کنیم؟

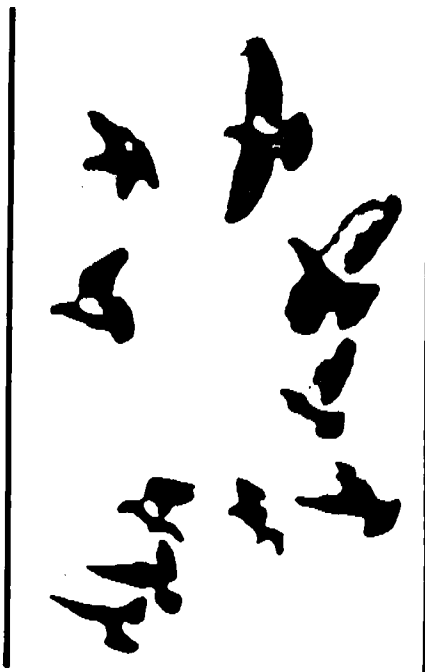
- اتفاقاً حالا میشه. چون خودش بطرف ما
آمده و از این گذشته، اگر بما ملحق بشه، دیگه
هیچگونه برتری نسبت به هیچکدوم از ماها
نداره. اونم میشه یک عضو ساده مثل ماها.
علاوه بر این باید قبول کنیم که تجربه و
مدیریتش از ماها بهتره. بازار رو هم بهتر
میشناسه. منم بجای اینکه وقتم صرف کارهای
متفرقه و جوانگویی به تلفن ها و ارباب رجوع
بشه میتونم سرکار اصلی خودم برم و جواب
همکارا را بدم. از همه این ها گذشته، اقلأ یک
رقیب کم تر می شه.

- بهتره پس فردا که مجمع عمومی تشکیل
بشه موضوع را با بچه ها مطرح کنی بینی نظر
اونا چیه؟ باید دید که اصلاً هدفش از آمدن
توی تعاونی ما چیه؟

- البته موضوع را با بقیه اعضای هیأت
مدیره مطرح کرده ام و تقریباً نظر اکثریت
شون موافق بوده. علاوه بر این آمدن
حاجی رحمان در این وضعیت کمبود مالی
شرکت خیلی هم بد نیست. ضمناً آقای
محمودی بلندشین بریم سرکار خودمون. درست
نیست وقتی بچه ها مشغول کارن ماها گرم
صحبت بشیم.

- احمد آقا خیلی سخت میگیری؟

- سخت میگیری چیه آقای محمودی؟ ما
همه مون با هم پول در میاریم باید با هم کار
کنیم. از قدیم گفتن: قریون دست بسیار، هم در
خوردن و هم در کار. از اینها گذشته من و تو
که پیشقدم این کار بودیم باید بیشتر از دیگران
کار کنیم.

محمودی که روی میل چرمی رو برویش لم
داده بود کرد و گفت:

- این سفارش سوم خارجی بود. باید بچه ها
بیشتر کارکنن که بتونیم مخصوصاً جواب
سفارش های خارجی رو بدیم. بیاری خدا
کارها داره خوب پیش میره. کیفیت جنس ما
خوبه ولی حیف که ماشین آلات و تجهیزات
ما کافی نیست. میدونی که پس فردا جلسه
مجمع عمومی داریم. پذیرائی بچه ها با شما
است. راستی کار ساختمانها بکجا رسید؟

- داره خوب پیش میره. گنج کاری خونه ها
دو روز دیگه تمام میشه. حداکثر تا آخر برج
باید قرعه کشی واحدها رو راه بیندازیم و بچه ها
دیگه میتونن از اوایل ماه آینده برون توی
خونه ها بنشینن. واقعاً خوب شد که زمین مونو
هم از اعضای تعاونی اون کارخونه جدا
کردیم. الان دیگه بچه ها با دل و جون پول
میدن به همین علت هم کارها خوب پیش
رفت. تعاونی اونا هنوز کاری نکردن. خیلی از
اعضای اون تعاونی درخواست عضویت توی
تعاونی ما دادن.

- راستی یک خبر جالب. دیروز پریروزها
حاجی رحمان تلفن زد. میدونی چی می گفت؟
- نه.

- می گفت از وقتی که شماها رفتین کارها
خراب شده و فروش کارخانه خیلی پایین آمده
بعد از کلی گلابه و شکایت آخرش گفت

نگاهی به:

صادرات تعاونیهای استان مازندران

مقدمه

بازرگانی خارجی در وضع عادی اقتصاد هر کشور، ادامه روند تولید و کالا رسانی به مصرف کنندگان است، در واقع از طریق مبادلات بازرگانی خارجی کشورها، عدم تحرک عوامل تولید بین کشورها و تفاوت در هزینه‌های تولید مناطق مختلف جبران میشود و با صادرات و واردات کالا هر کشوری از برتری‌های نسبی داخلی در زمینه‌های تولید، متقابلاً استفاده میکند. از این طریق علاوه بر کاهش قیمت کالاها برای مصرف کنندگان و ایجاد امکان برای تولید انبوه که بتدریج تخصصی شدن تولید در کشورها را نیز موجب میشود، کشورهای شرکت کننده در مبادلات بازرگانی جهانی، ضمن در نظر داشتن حداکثر رشد و توسعه در زمینه خاص، کالاهای غیر تخصصی مصرفی را که تولید داخلی آن کمتر از مصرف است با مناسبترین قیمت و کیفیت از خارج وارد میکنند و این در صورتی میسر است که فضای بین‌المللی تولید و فروش کالا در انحصار شرکتهای چند ملیتی و دولتهای سلطه‌گر نباشد.

شرکتهای تعاونی به دلیل خصوصیات

خاصی که دارند و به جهت اهمیت و ارزشی که در اصول ۴۳ و ۴۴ قانون اساسی به آنها داده شده است قطعاً و مطمئناً می‌توانند در بازرگانی خارجی و ایجاد درآمدهای ارزی مؤثر و مفید واقع شوند، لذا لازم است هر چه بیشتر به نقش شرکتهای تعاونی در بازرگانی خارجی واقف شد، زیرا یکی از راههای اساسی و بنیادی در خصوص مردمی کردن تجارت خارجی استفاده و بهره‌گیری از شرکتهای تعاونی است. به عبارتی شرکتهای تعاونی با خصوصیات ویژه خویش علاوه بر اینکه می‌توانند منافع حاصله را بین افراد تحت پوشش تقسیم کنند، می‌توانند تعداد بیشتری از مردم را در بازرگانی خارجی فعال نمایند.

چنانچه محدودیتهای موجود تا حدودی از سر راه شرکتهای تعاونی کنار زده شود می‌توان به موفقیت‌های مهم و قابل توجهی دست یافت و این امر با عنایت به تنوع شرکتهای تعاونی در ایران و حمایت‌های مورد نظر در قوانین و مقررات موضوعه بطور حتم در بهبود وضعیت بازرگانی خارجی کشور مؤثر خواهد افتاد.

صادرات ایران

یکی از جنبه‌های بازرگانی خارجی، صادرات است که بر خلاف واردات بیانگر امکانات تولید کشور یا به دیگر سخن امکانات واحدهای تولیدی اعم از صنعتی، کشاورزی، معدنی در رفع نیازهای بین‌المللی و فراهم آوردن ارز لازم برای تأمین واردات است.

ارائه تصویری از صادرات کالاهای غیر نفتی به بیان روشن‌تر موضوع کمک میکند. در طول حدود ۶۰ سال پس از جنگ دوم جهانی صادرات کشور به لحاظ وزن، بافت و خیزهای فراوان همراه بود و در سال ۱۳۵۷ در اوج خود حدود ۱۸/۵ برابر شد.

میزان صادرات سپس سیر نزولی شدید را طی کرد و در سال ۱۳۵۹ به پائین‌ترین سطح خود در طول سالهای پس از جنگ دوم جهانی رسید. پس از سال ۶۰، میزان صادرات با بهبود نسبی به حدود ۱۶۰ هزار تن در سال ۶۱ رسید که از میزان صادرات سال ۱۳۰۹، ۲۰ هزار تن کمتر بود. بطور کلی در سال ۶۰ - سال مورد نظر - صادرات به لحاظ وزن با نوسان زیاد همراه بود اما به لحاظ ارزش افزایش یافت و در فاصله ابتدا و انتهای دوره

حدود ۵۲ برابر شد.

اگر ترکیب کالاهای صادراتی بدون صادرات نفت و گاز مورد توجه قرار دهیم می‌توان آن را به سه دسته تقسیم نمود

۱- کالاهای سنتی و کشاورزی

۲- کانی فلزی

۳- کالاهای صنعتی.

کالاهای سنتی و کشاورزی بخش اعظم صادرات ایران را در دوره مورد نظر تشکیل

داده که ۷۲/۳ درصد کل صادرات در سال ۵۱ و حدود ۹۰ درصد صادرات در سالهای ۶۱ و ۶۲ بوده است. بطور کلی عمده‌ترین کالاهای صادراتی در گروه سنتی و کشاورزی را فرش تشکیل می‌دهد است. اما در سالهای میانی دوره، پنبه مقام اول را در صادرات این گونه کالاها داشت و در سالهای ۶۱ و ۶۲ میوه‌های تازه و خشک این مقام را بدست آورد.

پس از کالاهای سنتی و کشاورزی، صادرات کالاهای صنعتی در درجه دوم اهمیت قرار می‌گیرد، آنگونه که سهم کالاهای یاد شده در صادرات کشور در سال ۱۳۵۱ به حدود ۲۳ درصد، در سال ۱۳۶۱ به ۷/۵ درصد و در سال ۱۳۶۲ به ۷/۳ درصد و در سال ۱۳۶۳ به ۷/۷ درصد رسید. بیشترین سهم صادراتی در این قسمت به ۳۰ درصد مربوط به سال ۵۷ بود و عمده‌ترین کالاهای صادراتی، در بین کالاهای صنعتی را پوشاک، تریکو و انواع پارچه تشکیل می‌داد.

صادرات شرکتهای تعاونی استان مازندران:

موقعیت خاص طبیعی و اقتصادی استان مازندران در منطقه از دیر باز توجه ساکنان کشورهای همسایه را به خود جلب کرده بود، لیکن پس از فروپاشی نظام کمونیستی حاکم بر کشورهای آسیای میانه و از بین رفتن موانع فیزیکی و سیاسی بین این ممالک، امر صادرات و واردات وجهه دیگری پیدا کرد. به همین جهت و در راستای تحقق اهداف نظام جمهوری اسلامی ایران و ایجاد زمینه‌های مناسب صادراتی، با سیاستهای مدبرانه وزارت تعاون، شرکتهای تعاونی در جهت افزایش صادرات و بالا بردن توان تولیدی و رهایی از هر نوع وابستگی، دائماً ترغیب و تشویق گشته که در این راستا ضمن حمایتهای همه جانبه اداره کل تعاون و تأمین امکانات مالی و ایجاد زمینه‌های مناسب از جمله پیگیریهای مداوم - اتاق تعاون - برگزاری کلاسهای آموزشی صادرات و واردات، آشنائی با ترخیص کالا، صدور کارت تعاون (بازرگانی) توسط اتاق تعاون، ایجاد هماهنگی با سازمانهای ذیربط، زمینه جهت صادرات توسط شرکتهای تعاونی و حضور آنها در صحنه نمایشگاهها فراهم گردید، گزارشی که پیش رو دارید عملکردی است از تعاونیهای صادر کننده استان مازندران

● شرکتهای تعاونی به دلیل خصوصیات خود و به جهت اهمیت و ارزشی که قانون اساسی به آنها داده است، می‌توانند در بازرگانی خارجی و ایجاد درآمدهای ارزی مؤثر و مفید واقع شوند.

● تعداد اعضای تعاونیهای صادر کننده استان ۷۳۷۰ نفر می‌باشد که از این تعداد ۳۵۲۰ نفر ایثارگر و ۳۲۵۱۰ نفر غیرایثارگرند. میزان سرمایه این تعاونیها ۸۱۰ میلیون ریال و شتغالزائی آنها ۷۱۰۴ نفر است.

ردیف	مشخصات اعضا و سرمایه	تعداد و وضعیت اعضا					عنوان شرکت تعاونی	
		جمع	مرد	زن	غیر ایثارگر	ایثارگر		
۱	شماره ۹۸ قطعات بدکی بابل	۱۰	۹	۱	۱۰	-	۲۰ نفر	۱۵۰۰
۲	شماره ۹۶ قطعات کشاورزی قائمشهر	۳	۳	-	۳	-	۱۲ نفر	۱۰۵۰
۳	شماره ۴۹ کنسرو سازی	۷	۴	۳	۷	-	۴۰ نفر	۶۸۰۰۰
۴	شماره ۱۲ تریکوبانی آمل	۷	۷	-	۷	-	۱۰ نفر	۲۵۰۰
۵	فرش دستباف بندپی بابل	۱۸۲۱	۷۲۱	۱۱۰۰	۱۸۲۱	-	۳۸۷۰ نفر	۵۳۹۴۰
۶	شماره یک قائمشهر	۸	۴	۴	۸	-	۴۰ نفر	۱۲۰۰۰
۷	چند منظوره رجا تنکا - تنکابن	۵۰	۵۰	-	-	۵۰	۱۲ نفر	۱۰۰۰۰۰
۸	فرش دستباف کلاردشت نوشهر	۱۳۲۰	۵۰	۱۲۷۰	۱۳۲۰	-	۲۶۲۴ نفر	۲۸۳۰۰۰
۹	اتحادیه تعاونیهای صیادی کیلکا استان	۲۶	-	-	-	-	۵ نفر	۱۳۰۰۰۰
۱۰	اتحادیه تعاونیهای درودگران استان	۲۵	-	-	-	-	۱۱ نفر	۲۵۰۰۰۰
۱۱	مصرف وحدت استانداری	۵۹۶	-	-	-	-	۶ نفر	۵۶۹۰
۱۲	سری دوزان استان مازندران	۵۵	۵۵	-	۵۵	-	۳ نفر	۵۵۰۰
۱۳	چند منظوره آزادگان استان	۳۴۰۹	۳۴۰۹	-	-	۳۴۰۹	۱۵ نفر	۱۰۴۰۰
۱۴	ذغالسنگ واسی آمل	۸	۶	۲	۲	۶	۱۶ نفر	۱۶۰۰
۱۵	چند منظوره بسیجیان نارالله ساری	۵۵	۵۵	-	-	۵۵	۵ نفر	۱۶۵۰۰
۱۶	فرش دستباف شماره ۴۱۶ آمل	۲۱	۱۱	۱۰	۲۱	-	۴۱۵ نفر	۳۰۰۰۰۰
	جمع	۷۳۷۰	۴۳۸۴	۲۳۹۰	۳۲۵۴	۳۵۲۰	۷۱۰۴	۱۰۹۹۸۰

جدول شماره (۱) - مشخصات شرکتهای تعاونی صادرکننده استان مازندران

* جدول شماره (۱) مشخصات اعضا و تعاونیهای صادرکننده استان را به تفکیک وضعیت ایثارگری و غیر ایثارگری زن و مرد و نیز میزان سرمایه و اشتغالزایی نشان می دهد. کل اعضا تحت پوشش تعاونیهای موصوف ۷۳۷۰ نفر می باشد که از این تعداد ۳۵۲۰ نفر ایثارگر و ۳۲۵۴ نفر غیر ایثارگر می باشند، میزان سرمایه این شرکتهای ۸۰۹۹۸۰ هزار ریال و میزان اشتغالزایی در آنان ۷۱۴۰ نفر بوده است.

تلفیق تجربه و تخصص قطعاً می تواند موجب پیشرفت کار و بهره وری بهینه گردد. این مهم در کلیه زمینه ها از جمله فعالیتهای اقتصادی بعنوان یک اصل اساسی پذیرفته شده است. عبارتی واحدهای اقتصادی زمانی

می توانند موفق گردند که علاوه بر دارا بودن سایر عوامل فعالیت اقتصادی، از مدیریت قوی بهره مند باشند. جدول شماره (۲) مشخصات مدیران عامل تعاونیهای صادرکننده استان مازندران را نشان می دهد که از ۱۶ نفر مدیران عامل، ۷ نفر دارای مدرک تحصیلی فوق دیپلم و بالاتر، ۲ نفر مدرک ابتدائی و بقیه مدرک تحصیلی دیپلم می باشند و میانگین سابقه تجربه برای مدیران مزبور رقمی در حدود ۱۱ سال می باشد.

شرکتهای تعاونی استان مازندران ضمن انجام فعالیتهای صادراتی، در چندین نمایشگاه خارجی نیز شرکت کرده و موفقیتهای چشمگیری نیز بدست آورده اند. از سال ۷۲ تا کنون تعدادی از شرکتهای تعاونی توانستند در نمایشگاه های خارجی شرکت جسته و کالاهای و مصنوعات، تولیدی خود را به معرض نمایش و فروش بگذارند در همین راستا اداره کل تعاون و اتاق تهران تلاشهای مضاعف و پیگیری را انجام داد و در آینده نیز مساعدتهای لازم در این خصوص صورت خواهد گرفت.

● میزان صادرات تعاونیهای استان در سال ۷۲، مادل یک میلیارد ریال و در نه ماه سال ۷۳ ۲/۹ میلیارد ریال بوده است.

مسائل و مشکلات

رشد صادرات غیر نفتی کشور تا سال ۱۳۵۲ نسبتاً خوب بوده است بطوریکه رشد آن از ۱۲/۸ درصد در سال ۱۳۴۸ به ۴۴/۳ درصد در سال ۱۳۵۲ رسیده است.

لیکن با افزایش ناگهانی قیمت نفت و عدم توجه به صادرات غیر نفتی از سال ۵۲ رشد صادرات غیر نفتی رو به تنزل نهاده است بطوریکه صادرات غیر نفتی در سال ۱۳۵۳ در حدود ۸/۴ درصد کاهش و در سال ۱۳۵۷ در حدود ۱۳/۷ درصد کاهش نسبت به سال قبل نشان می‌دهد.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران صادرات غیر نفتی از طریق رسمی به علل پاره‌ای مسائل با شتاب بیشتری به سیر نزولی خود ادامه می‌دهد بطوری که در سال ۱۳۶۱ به پائین‌ترین رقم خود در طی دهه مربوطه می‌رسد، لیکن از سالهای ۱۳۶۲ به بعد با اتخاذ سیاستهای مثبت دولت و تشویق و حمایت از صادرات این جنبه از اقتصاد رو به بهبود می‌گذارد.

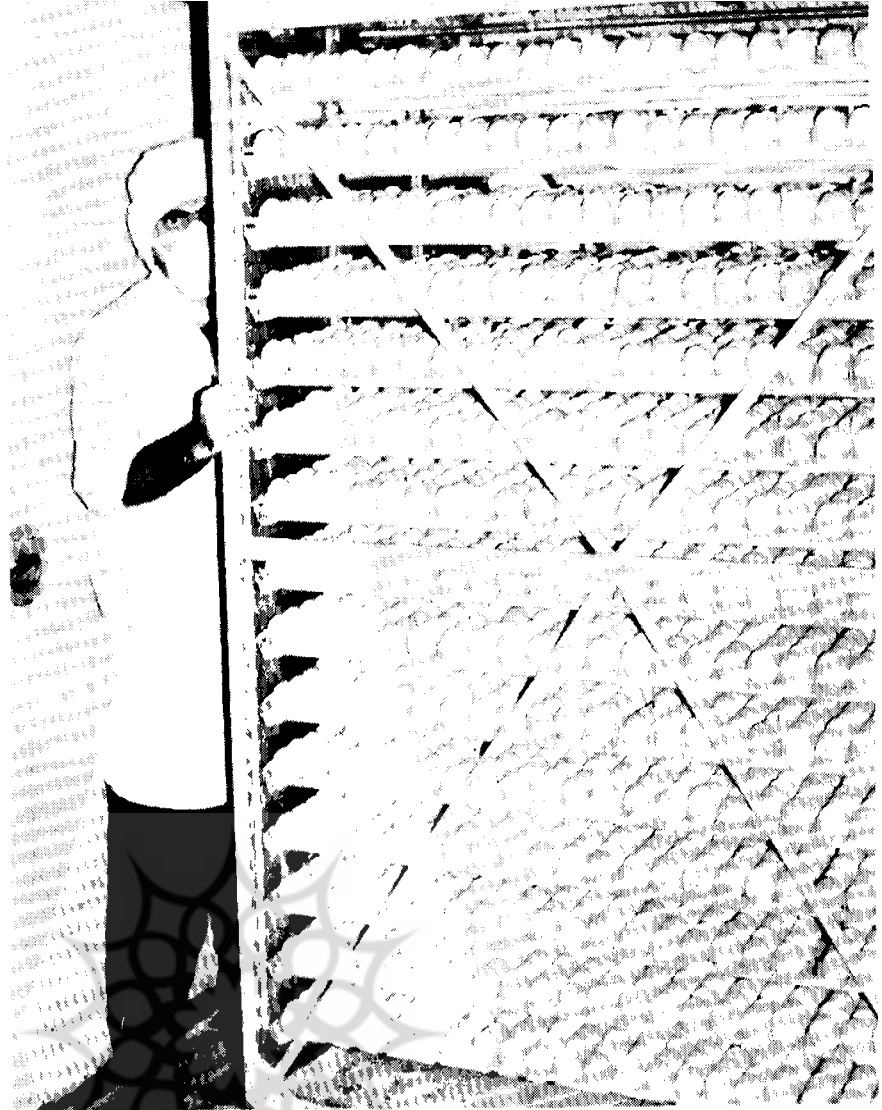
مسائل و مشکلات حاکم بر بازرگانی خارجی ایران تقریباً ریشه و اساس مشابه دارند مشکلاتی که ذیلاً مطرح می‌شود از مهمترین نکاتی است که شرکتهای تعاونی صادر کننده استان مازندران به نوعی با آن برخورد داشته‌اند اهم این مسائل عبارتند از:

که ارزش صادرات در نه‌ماهه سال ۷۳ در مقایسه با سال ۷۲ از رقم بالاتری برخوردار است و این امر نشان دهنده توجه بیشتر اداره کل تعاون و شرکتهای تعاونی تحت پوشش به امر صادرات است.

* جدول شماره (۳) ضمن بیان انواع کالاهای صادر شده توسط تعاونیهای صادر کننده استان مازندران در طی سال ۷۲ و نه‌ماهه سال ۷۳، به مقایسه اجمالی میزان صادرات در سالهای مزبور پرداخته است. آنچه از مندرجات جدول بر می‌آید حاکی از این است

جدول شماره (۳) - مقایسه میزان صادرات تعاونیهای صادر کننده استان مازندران طی سال ۷۲ و نه‌ماهه اول سال ۷۳

ردیف	عنوان کالای صادر شده	ارزش صادرات به هزار ریال		ارزش صادرات به دلار	
		سال (۷۲)	سال (۷۳)	سال (۷۲)	سال (۷۳)
۱	قطعات صنعتی و یدکی	۱۰۰۰۰	۶۵۰۰۰	۳۸۴۷	۳۵۷۷۰
۲	مواد غذایی	-	۲۹۴۵۰۰	-	۱۱۳۲۷۰
۳	انواع پارچه و پوشاک	-	۱۱۰۳۲۷	-	۲۰۲۰۵۱
۴	فروش دستباف	۹۵۰۰۰۰	۲۳۴۸۰۰۰	۳۶۵۳۴۹	۸۸۷۱۷۹
۵	مواد غذایی دریایی (کیلکا)	۱۳۴۰۰	-	۵۱۵۴	-
۶	مصنوعات چوبی	۱۴۴۰۶	-	۵۵۴۱	-
۷	ذغالسنگ	۴۷۵۰۰	۳۱۵۰۰	۱۸۲۷۰	۱۲۱۱۶
۸	سایر	-	۳۴۰۲۸	-	۱۳۰۸۸
	جمع	۱۰۳۵۳۰۶	۲۸۸۳۲۶۵	۳۹۸۱۶۱	۱۲۶۳۹۴۴
					جمع (۷۲ - ۷۳)
					به هزار ریال
					به دلار

- ۶- کمبود نقدینگی و مشکل پیش پرداخت
- ۷- عدم همکاری سازمانهای دیگر با واحدها، تعاونی صادر کننده
- ۸- ضعف مدیریتی و مالی اتحادیه‌ها در تهیه کالا
- ۹- عدم تحویل کالا توسط کارخانجات داخلی به تعاونیها با نرخ مصوب
- ۱۰- مشکل تهیه مواد اولیه در داخل و مسائل موجود در خصوص ورود مواد اولیه از خارج
- ۱۱- بالا بودن هزینه حمل کالا و هزینه‌های گمرکی
- ۱۲- وجود واسطه‌های سودجو
- ۱۳- مشکلات خاص تهیه مجوز استاندارد جهت تعاینها

پیشنهات و راه حلها:

در برر سیهای به عمل آمده جهت ارائه پیشنهاد، و راه حلهای مورد نیاز به نکات قابل توجهی بر می‌خوریم که مهمترین آنها ذیلاً بیان می‌گردد:

- ۱- در اختیار گذاشتن تنخواه گردان ارزی در صورت امکان
- ۲- تلاش در جهت تثبیت قیمتها و جلوگیری از تورم فزاینده
- ۳- برقراری ارتباط و هماهنگی بین تولید کنندگان، صاحبان مواد اولیه بصورت منطقی و منسجم
- ۴- تلاش در جهت ایجاد هماهنگی بیشتر با سازمانهای ذربط
- ۵- در نظر گرفتن شرایط سهلتر جهت صدور مجوز ورود مواد اولیه و نیز پرهیز از سختگیری بمنظور صدور کالا
- ۶- اعطای وامهای در گردش در زمان تولید
- ۷- مساعدت در جهت اخذ مجوز استاندارد از طریق دستگاه مربوطه از یک سو و آموزش واحدهای تولیدی جهت تولید وسایل با شرایط استاندارد جهانی و مورد قبول
- ۸- اولویت دادن به شرکتهای تعاونی در صدور کالاهای نسبت به واحدهای خصوصی

میزان صادرات سال ۷۲	۱۰۳۵۳۰۶ هزار ریال
میزان صادرات در نهم ماه سال ۷۳	۲۸۸۳۲۶۵ هزار ریال
مجموع صادرات	۳۹۱۸۵۷۱ هزار ریال
درصد رشد نسبت به سال منتهی (۷۲)	۱۷۸/۵ درصد

جدول شماره (۴)

- ۱- کمبود ارز و مشکلات تهیه آن در بازار
- ۲- عدم تثبیت قیمت مواد اولیه در جامعه
- ۳- گرانی قیمت ماشین آلات تولیدی
- ۴- کمبود مواد اولیه و مشکلات تهیه آن
- ۵- افزایش شدید قیمت مواد اولیه در زمان تولید بصورت تصنعی

جدول شماره (۵) - چگونگی مشارکت شرکتهای تعاونی تحت پوشش اداره کل تعاون در نمایشگاههای خارجی تاکنون

ردیف	نام نمایشگاه	تاریخ برگزاری	کالاهای عرضه شده	تعاونیهای شرکت کننده
۱	نمایشگاه تاشکند	مرداد ۷۲	مصنوعات چوبی و مبیل	اتحادیه درودگران استان مازندران
۲	نمایشگاه تاشکند	مرداد ۷۲	سنگ فلورین	معدنی فلورین سوادکوه
۳	نمایشگاه قزاقستان	مهرماه ۷۳	پوشاک و مواد غذایی	چند منظوره رجا، تنکا - تنکان
۴	نمایشگاه ترکمنستان	آذرماه ۷۳	پوشاک و مواد غذایی	چند منظوره آزادگان - چند منظوره نارالله ساری - مصرف و حدت استانداری
۵	نمایشگاه فرش آلمان	دیماه ۷۳	فرش دستباف	فرش دستباف آمل

ارقام به میلیون ریال

جدول شماره (۹) - میزان وام پرداختی تعاونیهای اعتبار به تمکیک کارمندی - کارگری در سطح کشور تا پایان شهریور ۷۳

استان	شرح	۷۱			۷۲			۷۳		
		کارمندی	کارگری	جمع	کارمندی	کارگری	جمع	کارمندی	کارگری	جمع
مرکزی		۶۵	-	۶۵	۱۲۹	-	۱۲۹	۲۵۱	۴	۲۵۵
گیلان		۳۲	۵۳	۸۶	۶۴	۵۶	۱۲۰	۴۷	۶۳	۱۱۰
مازندران		۸۳۷	۸۰	۹۱۷	۱۴۷۰	۶۶	۱۵۳۶	۹۶۷	۱۷۱	۱۱۱۸
آذربایجان شرقی		۱۰۷۲	۱۳	۱۰۸۵	۹۱۰	۱۵۷	۱۰۶۷	۱۰۰۹	۲۲۱	۱۲۳۰
آذربایجان غربی		۴۴۹۶	۳۳۶	۴۸۳۲	۶۵۸۵	۵۳۲	۷۱۱۷	۴۲۸۶	۱۴۴	۴۴۳۰
کرمانشاه		۱۰۰۷	۴	۱۰۱۱	۱۴۲۳	۱۵	۱۴۳۸	۱۱۴۱	۹	۱۱۵۰
خوزستان		۹۱۶	۶۷	۹۸۳	۱۰۴۵	۲۱۸	۱۲۶۳	۸۴۰	۱۸۳	۱۰۲۳
فارس		۱۱	۱۲	۲۳	۳۹	۱۶	۵۵	۱۵۳	۵۲۵	۶۷۸
کرمان		-	-	-	۱۸	۳۹	۵۷	-	۸۳	۸۳
خراسان		۸۴۵	۳۰۳	۱۱۴۸	۹۰۴	۷۶۱	۱۶۶۵	۴۹۸	۸۵۹	۱۳۵۷
اصفهان		۱۲۹	۱۵۰	۲۷۹	۲۱۶	۱۵۰	۳۶۶	۳۶۶	۱۳۱	۴۹۷
سیستان و بلوچستان		۱۸	-	۱۸	۲۵	-	۲۵	۲۱	-	۲۱
کردستان		۴۲۵	۱۴	۴۶۶	۴۷۱	۱۴	۴۸۵	۳۲۱	۱۲۰	۴۴۱
همدان		۲۳۶	-	۲۳۶	۳۶۳	۳	۳۶۶	۲۷۳	۱۷	۲۹۰
چهارمحال و بختیاری		۳	-	۳	۳۲	-	۳۲	۹۰	۱۱	۱۰۱
لرستان		۹۴	۹	۱۰۳	۴۷۷	۳	۴۸۰	۴۵۱	۳	۴۵۴
ایلام		-	-	-	۷	-	۷	%۷	-	%۷
کهگیلویه و بویراحمد		-	-	-	۱۴	-	۱۴	۲	-	۲
بوشهر		-	-	-	۱۴	-	۱۴	-	-	-
زنجان		۵۹۲	-	۵۹۲	۷۰۹	۹	۷۱۸	۴۸۶	۱۴	۵۰۰
سمنان		۴۵	-	۴۵	۶۸	۳	۷۱	۳۱	۵	۳۶
یزد		۱	۱۱۷	۱۱۸	۲۶	۲۱۲	۲۳۸	۲۰	۱۸۵	۲۰۵
هرمزگان		۱۳۱	-	۱۳۱	۳۴۰	-	۳۴۰	۲۴۵	-	۲۴۵
تهران		۲۱۵۹	۱۲۶۶	۳۴۲۵	۱۷۵۶۹	۳۶۲۲	۲۱۱۹۱	۶۶۶۰	۱۰۶۵۴	۱۷۲۱۴
اردبیل		-	-	-	۱۹	-	۱۹	۴۲	۲۵	۶۷
جمع		۱۳۱۴۲	۱۳۸۲۴	۲۶۹۶۶	۱۸۹۹۰	۱۹۸۲۳	۳۸۸۱۳	۱۸۲۵۱	۱۳۴۲۷	۳۱۶۷۸

جدول شماره (۱۰) - تعداد، مبلغ و متوسط وام پرداختی شرکتی تعاونی اعتبار در سطح کشور ۷۱ و ۷۲ و شش ماهه ۷۳

سال	شرح	جمع		کارمندی		کارگری	
		تعداد وام	مبلغ وام به میلیون ریال	تعداد وام	مبلغ وام به میلیون ریال	تعداد وام	مبلغ وام به میلیون ریال
۷۱		۵۵۰۲۱	۲۶۹۶۶	۴۸۹/۷	۲۶۹۰۸	۴۸۸/۴	۱۳۱۴۲
۷۲		۶۸۵۱۳	۳۸۸۱۳	۵۶۶/۵	۳۴۰۲۱	۵۵۸/۲	۱۸۹۹۰
۷۳		۴۸۲۷۷	۳۱۶۷۸	۶۵۶/۲	۲۵۳۹۵	۷۱۸/۷	۱۸۲۵۱